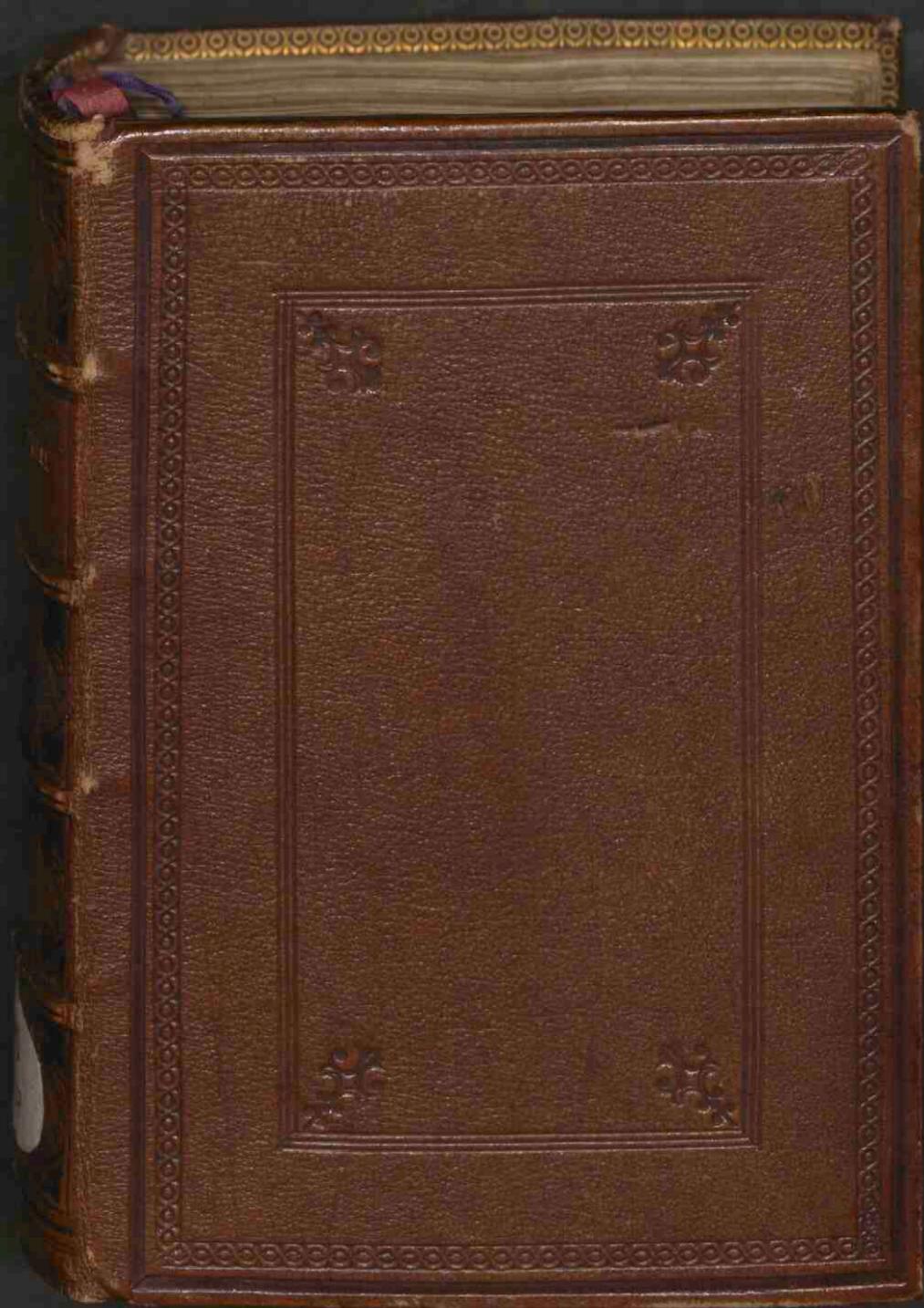

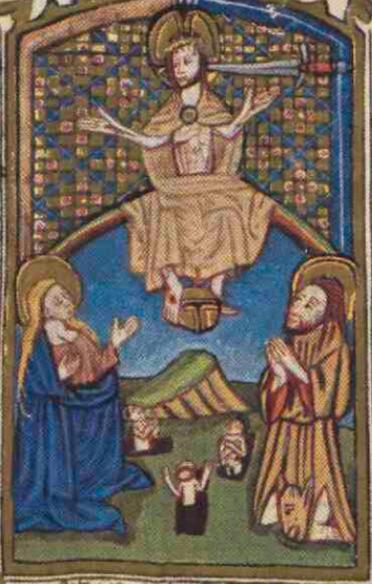

Getijdenboek.

<https://hdl.handle.net/1874/339008>

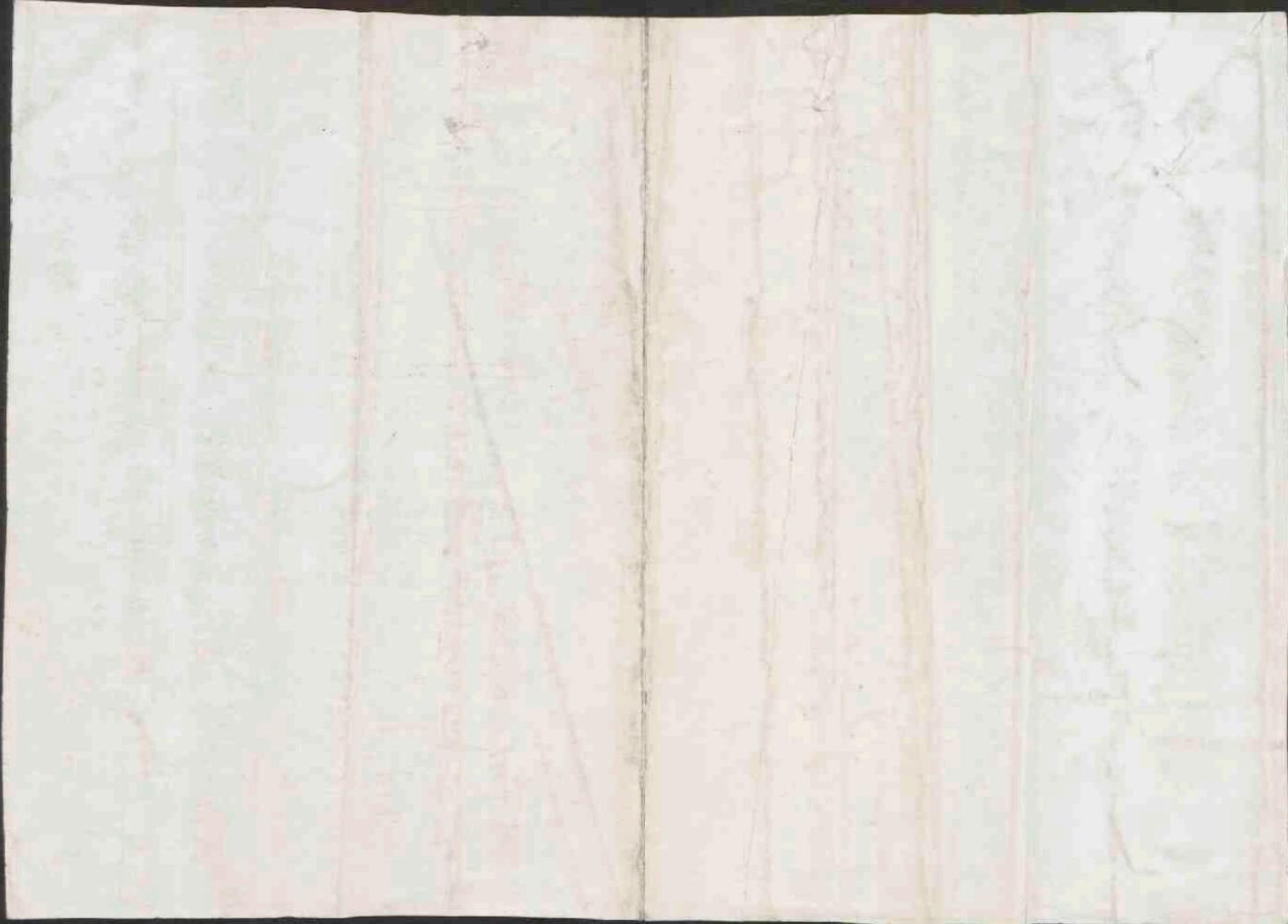

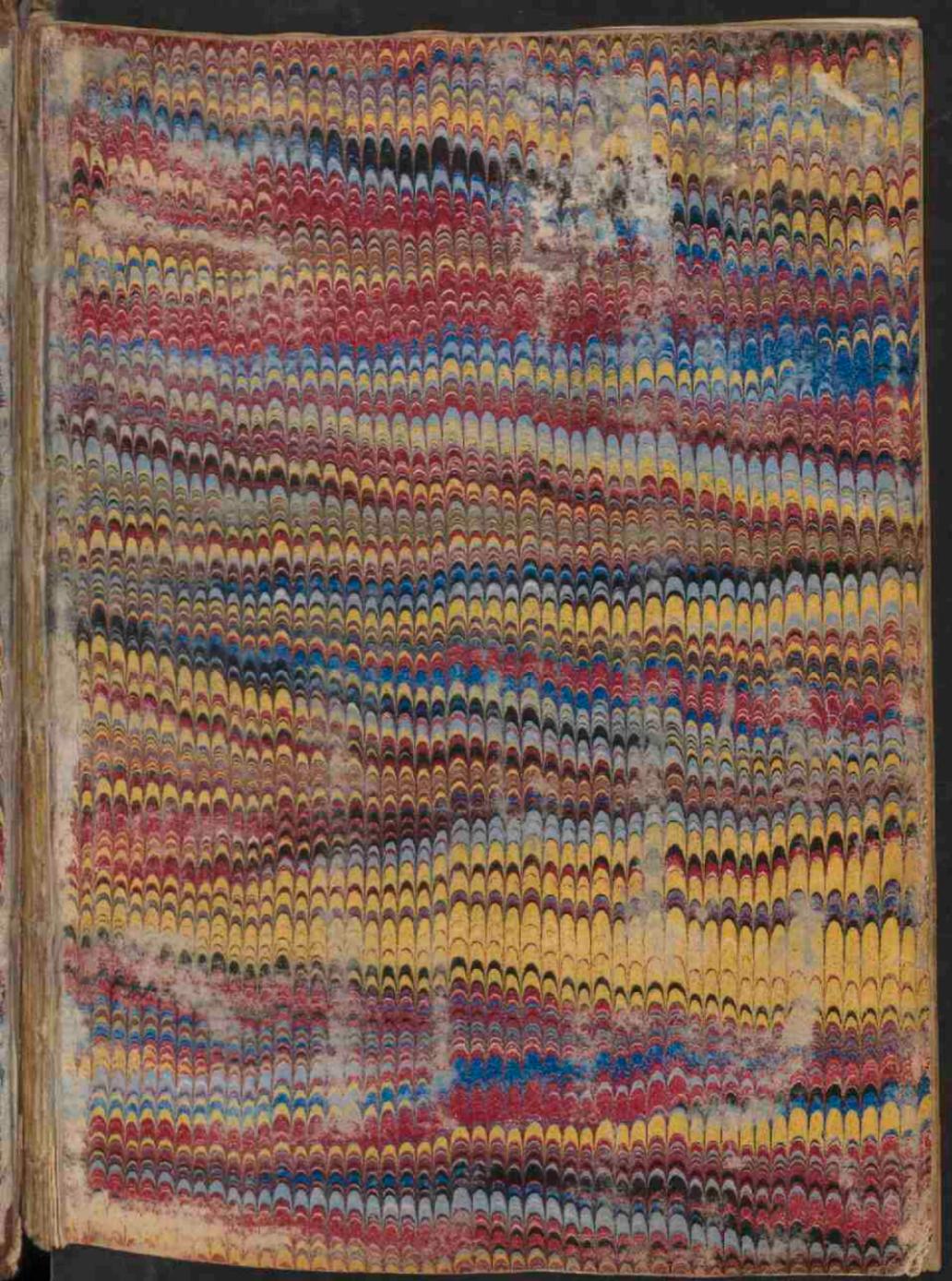
hier: beghint die rouwe psalm.

Die in dyn
re verbol
ghentheit
en straffe
mi niet en
in dinē toer
ne en berispe mi niet.

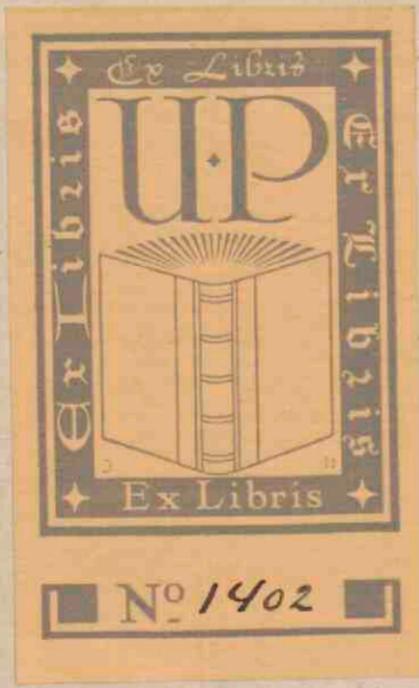
Ontferme di mijne here
want ic cranck bin make
mi ghesont want alle mij
bene sijn mede ghestoert.

Ende mijn ziel is alte seer
ghestoert mer du here hoe
langhe. **H**eer di omme he

77

HS
5. J. 27

98.

2

Precious manuscripts, printed books
and fine bindings, Book auction sale,
Nov. 7 and 8, 1967, Beijers, Utrecht.
no. 1281. Book of hours (in Middle
Dutch). Utrecht(?), c. 1450. Vellum.
210 leaves. 16 X 11.3 cm. 19th century
blindtooled morocco.

Calendar (Dioces of Utrecht). - Hours
of the Virgin. - Penitential Psalms
and Litany. - Vigils. - Prayers- Hours
of the Passion.

Written in a rather heavy littera tex-
tualis formata.

The decoration consists of 9 large mi-
niatures within a gothicising gold frame;
21 large historiated initials; all
these pages within wide ornamental borders
of foliage, flowers, animals, some-
times more modestly decorated with
green leaves and golden flowers. Fur-
thermore there are many scroll-work-ini-
tials and Lombards in red and blue.

The miniatures represent: the Agony in
the Garden; Christ before Pilate; Ecce
Homo; Christ carrying the Cross; Descent
from the Cross; Interment; Last Judgment;
Mass for the Dead; Trinity (2 other mi-
niatures missing).

The whole book, executed in a somewhat
antiquated and rustic style, is in good
condition (loose at front inner joint).
See plate V and VII.

X 2158

various manuscripts, printed books
 of fine bindings, book auction sale
 Nov. 7 and 8, 1907, Baltimore, Maryland
 No. 1381, Book of hours (in Italian
 edition), Venetian(?) c. 1450. Volume
 10 leaves, 16 x 11.5 cm. 19th century
 illuminated manuscript. - Library
 of the Virginia - Centennial Museum
 and Library - Virginia - History - Hours
 of the Passion.
 Printed in a rather heavy letters set -
 Gothic formata.
 The decoration consists of 6 letters in-
 itialized with a decorative scroll tra-
 versing large historiated initials: all
 these pages within wide ornamental bor-
 ders of foliage, flowers, animals. In-
 itialized more liberally decorated with
 leaflets and other flowers. In-
 itialized there are very simple work-
 ing and lower initials and blue.
 In this volume represents the book in
 its form; United States Library; 1907
 No. 1381, 1907; the Gross; 1907;
 for the Gross; 1907; last fragment;
 for the book; 1907 (2 other in-
 itialized initials).
 The whole book, executed in a somewhat
 decorated and rustic style, is in good
 condition (loss of front inner joint).
 Plate V and VII.

VII

82

Ms. 5.7.27

3

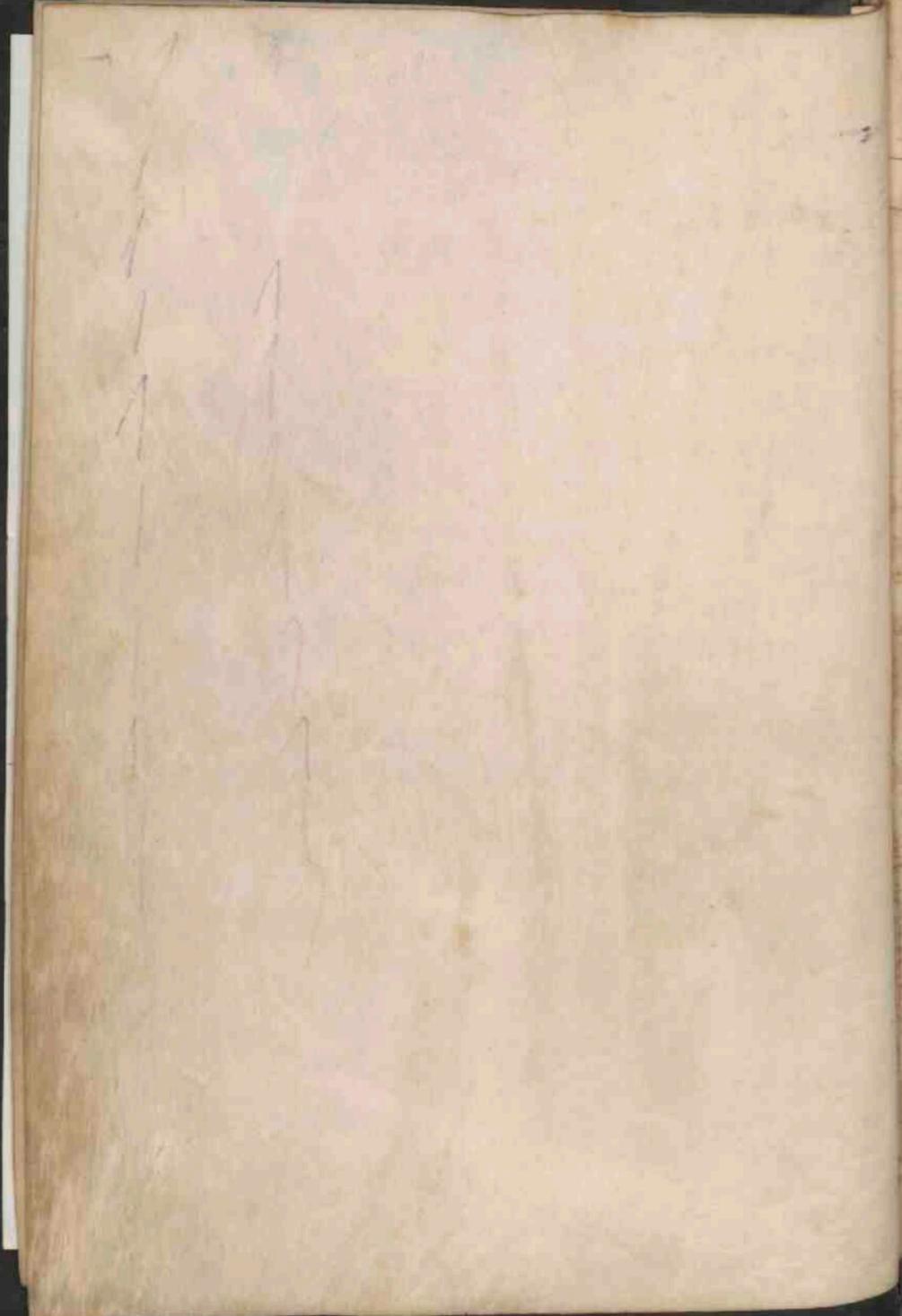
Ms. A. 9. 28

2

18

18

N^o. M^o. $\frac{11}{13}$ ²

Voumaent d

ij

Alaerdach

b Octaue S'teuen

xj

c Octaue s' Johans

d Octaue alre kintder

xix

e Symon confessoer

viii

f **V**artendach

g ysidorus confessoer

xvi

AEugenius biscop

v

b Juliaen mir

c Pauwels heremijt

xiii

d Jorij biscop

ij

e Johan paeus

f Octaue van dartiendach

x

g **P**onciaen mir

A Maurijs abt

xviij	b	Marcellus paeus
vij	c	Anthonijs abt
	d	Pisca ioncf
xv	e	Maerta ons heren weerd
iiii	f	Sebastiaen nür
	g	Agniet ioncf
xij	A	Vincent nür
i	b	Emerenciaen ioncf
	c	Thimotheeus apl
ix	d	Pouwels bekeringhe.
	e	Policarpus nür
xvij	f	Johan guldemont
vij	g	Octaua s' Agniet
	V	Valerius bisc
xiiii	b	Aldegond ioncf
iii	c	Ignatius bisc

KL **S**ubmarit

xj	d	Bugida ioncf
xix	e	Onse vrouwe lichtmis
viii	f	Blasius bisc
	g	Philea ioncf
xvi	A	A lechthe ioncfrou
v	b	Vedastus conf
	c	Augulius conf
xiii	d	helena conighine
ii	e	Appollonie ioncf
	f	Scolastica ioncf
x	g	Desiderius bisc
	A	A dorothea ioncf
xviii	b	Eulalie ioncf
vii	c	Valentijn nür
	d	faustine ioncf

+
e

xv	d	Juliaen ioncf
	f	Dolicronius bise
iiii	g	Symeon bise
	A	Sabinus paeus
xii	b	Eucharus bise
i	c	lxxxix nre
	d	Peter apostel.
ix	e	Vigheli
	f	mathys apostel
xvii	g	Victor nre
vi	A	Alexander bise
	b	leander bise
xiiii	c	Romanus bise

K **M** **extinacut**

iii d Albijn biscof
 e lucius biscof
 xi f Celidonius n̄r
 g lucius paeus en̄ n̄r
 xix **A** face n̄r
 viij b Victor n̄r
 c Petua ionct
 xvi d Philomenis n̄r
 v e xl n̄r
 f Clodouys abt
 xiiij g Sargonius n̄r
 ij **A** Gregorius paeus
 b Innocencius paeus.
 x c Longinus n̄r
 d Ciriacus n̄r

2
 1
 2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100

xviii	e	Hilarius bise
vii	f	Shertwut ioncf
	g	Alexander bise
xv	H	Johan heremyt
iiii	b	Engbert bise
	c	Benedictus abt
xii	d	Paulijn bise
i	e	Victoriaen mī
	f	Pigmenius priest
ix	g	Onse vrouwe boetscap
	H	Luger biscop
xvii	b	Ons heren verrisenis
vi	c	Suntraem coninc
	d	Gregorius bise
xiiii	e	Donnicus mī
iii	f	Sabijn ioncf

KL *parina aut*

- ix **D**orothea ioncf
- x **A**richalms bise
- xi **b** Theodosius bise
- xix **c** Ambrosius bise
- viii **d** Claudianus conf
- xvi **e** Firmyn mir
- v **f** Pelusius priester
- g** Celestin paeus
- xiii **A**maria va egipten
- ii **b** Appollinaris
- c** Leo paeus
- x **d** Zenon mir
- e** Eufemie ioncf
- xviii **f** Tyburcius mir
- g** Helena conuiglinne

Handwritten marginal notes in red ink, including the number 'xii' and other illegible characters.

	A	Valerius paeus
xv	b	Peter confessoer
iiii	c	Cleutherus nre
	d	Anthouius nre
xij	e	Mamertus nre
i	f	Marcellus biscop
	g	Sayus paeus.
ix	A	Jouis nre
	b	Sydrac musaac abdenago.
xvij	c	Marcus ewangelist
vj	d	Cletus paeus
	e	Anastalsus biscop
xiiij	f	Vitalis nre
ij	g	Marcellus conf
	A	Sophie ionctrou

KL **Leymaent**

- xviii b **Philips en Jacob**
- c **Anastalius bisc**
- xix d **Cruys ghewonden**
- viii e **Flouaen nre**
- f **Ons heren hemelwaert**
- xvi g **Johan voer die latilche poert**
- v **A** **Iuuenael nre**
- b **Viro biscop**
- xiii c **Saugulf nre**
- ii d **Gordiaen nre**
- e **Manertis bisc**
- x f **Danaes nre**
- g **Seraes bisc**
- xviii **A** **Danthūnius bisc**
- vii b **ysidorus nre**

	c	Peregrinus bisc
xv	d	Syrus biscop
iiij	e	Marcus paeus
	f	Potentiaen ioncf
xij	g	Basilla ioncf
i	A	Valerius bisc
	b	Castus nre
ix	c	Desiderius bisc
	d	Rogataen nre
xvij	e	Vrbaen paeus
vi	f	Augustijn bisc
	g	Beda puester.
xiiii	A	Johan paeus
iii	b	Maximijm bisc
	c	Felix paeus
xj	d	Peternel ioncf

demant

	e	Nycomedis nür
xix	f	Marcellijn nür
viii	g	Pegregrijn nür
xvi	A	Quirijn bisce nür
v	b	Sonitæs bisce
	c	Vincent nür
xiii	d	Medardus bisce
ii	e	Feliciaen nür
	f	Kogatus nür
x	g	Paulwels bisce
	A	Barnabas apostel
xviii	b	Gdulf conf: künere.
vii	c	Felicula ioncf
	d	Kutus nür
xv	e	Vitus en̄ modest nür

iiij	f	Justyn ionck
	g	Quiriacus bischoep
xij	A	Marcellus nre
i	b	Servasius nre
	c	Regina ionckrou
ix	d	Albin en syn gheselle.
	e	X ^m martelaren
xvij	f	Vighelie.
vi	g	Johan baptist
	A	Lebwin bise
xiiii	b	Johan en pouwels nre
ij	c	Die. vij. slapers
	d	Vigheli
xi	e	Peter en pouwels apln.
	f	Ghedenckenisse s' pouwel

opmaent

- ix g Octauas' ian baptist
- viii **A** Onse vrouwe vandinge
- b Thomaes verheue
- xvi c **M**artyn verheuen
- v d Apcomedis nir
- e Octaua s' peter en poud.
- xiii f **W**ilboert verheuen
- ii g **K**yliaen nir
- A** Octaua onser vrouwe
- x b Die vij. broeders
- c **B**enedictus verheue
- xviii d **f**ortunatus nir
- vii e **M**argriet ionck
- f **f**ocarus bisc
- xv g **S**ceydinghed' aplen

iiii	H ilarius n̄r
	b Theodosius b̄isc̄
xv	c Frederic b̄iscop
i	d Arcemius moninc
	e Sabinus n̄r
ix	f Praedis ionct̄
	g Maria magdalena
xvii	H eristim ionct̄
vi	b Apollinaris n̄r v̄gi
	c Jacob apostel
xiiii	d Jacinctus n̄r
iii	e Ermolaus p̄iect̄
	f Panthaleon n̄r
xj	g Felix n̄r
	H abdon n̄r
xix	b Germaen b̄isc̄

Westmaent

vij	c	Peter gheuanghent
xvij	d	Steuen paeus
v	e	Justin priester
	f	Oswalt coninc
xiiij	g	Sixtus paeus
ij	A	Donaer bisc
	b	Cyriacus nir
x	c	Steuen gheuonden
	d	Vighelie
xviii	e	laurens nir
vij	f	Eupli nir
	g	Clare ionct
xv	A	ppolitus nir
iiii	b	Vigheli.
	c	Ons vrouwen hemelw

Handwritten marginal notes in red and black ink, including the word 'vrij' written vertically.

xij	d	Arnulphus bisc'
j	e	Octaue s' lauwerens
	f	Agapitus n'r
ix	g	Magnus n'r
	A	Barnardus abr
viii	b	Prüatus bisc'
vi	c	Oct' onser vrouwe
	d	Vigilie.
	e	B artelmeus apostel
v	f	Gregorius bisc'
	g	Anastasijs bisc'
iiii	A	Rufus n'r
xix	b	Augustijn bisc'
	c	J ohan onthoest
viii	d	Felix n'r
	e	P auwels bisc'

11
K uernaent

xvi f Gillis abt

vj g Anthonius n̄r

A Kemaen abt

xiii b Marcellus n̄r

ij c Herculiaen n̄r

d Magnus conf

x e Guorcius bise

f **Onse vrouwe gheboert**

xvii g Gorgonius n̄r

vij **H**odigerus conf

b Prothus en Jacint?

xv c Maximum bise

iiii d Philips bise

e **Erns verheue Cornel paus.**

xij f Sycomedis n̄r

i	g	Eufemie ioncf ¹
		A Lambert bils ¹
ix	b	Colūbaen conf ¹
	c	fauste ioncf ¹
xvii	d	vigheli.
vi	e	Ma theeus apostel
	f	mo uwerus nür
xiiii	g	Teda ioncf ¹
iii	A	S ian ontfangenis.
	b	firmijn bils ¹
xi	c	Cypriaen nür
xix	d	Colmasen damiaen
	e	Wenzelaer nür
viii	f	Mich ael enghel.
	g	I heconimus püect ¹

W ymnaent

xvi **A** Remigius en baue

v b Leodegaert nür

xiii c Twe ewalde

ii d Franciscus conf'

e Apollinaris bisc'

x f Romaen bisc'

g Marcus paeus

xviii **A** Regenstedis ionck'

vii b Dyomisius nür

c Victor nür

xv d Iustus nür

iiii e Felix nür

f Theopilus nür

xii g Kalixtus paeus

A De heilige more

	b	Galle cōfessoer
ix	c	Maximijn bisc ^h
	d	Lucas ewangelist
xvii	e	Januarius nīr
vj	f	Quirijn bisc ^h
xiiii	g	K ^o n ^o mechden
iii	A	Seuerus bisc ^h
	b	Seuerijn bisc ^h
xj	c	Peter en ander nīr
xix	d	Crispim en crispien
	e	Amant conf ^h
viii	f	Vigheli
	g	S ymon en Iuda
xvi	A	Narciscus conf ^h
v	b	Feliciaen mit sine gel ^h
	c	Vighelie.

Slachmaent

xij	d	Alle heilighen
	e	Alle zielen
ij	f	Hubert bisc
	g	Modesta ionck
x	A	felix puester
	b	leonaert conf
xviii	c	Wilboert biscop
vij	d	Die vier ghecroende
	e	Theodorus mi
xv	f	martin paeus
iiii	g	martin bisc
	A	lebrun bisc
xij	b	Brixius bisc
i	c	Serapioen mi
	d	Secundijn mi

ix	e	Othmarus bisc ^o
	f	Amannus bisc ^o
xvij	g	Eusebius bisc ^o
vj	A	Elizabeth weduwe
	b	Marinum priester
xiiij	c	Maurys abt
iiij	d	Cecilie ioncf ^e
	e	Clement paeus
xj	f	Crislogoen m ^r
	g	K atherin ioncf ^e
xix	A	linus paeus
viii	b	Vitalis m ^r
	c	Theodolus conf ^o
xvi	d	Vigheli.
v	e	A ndrus apostel

Wintermaent

xv	f	Ioy biscoop
xj	g	Seuerus mīr
		H Cassiaen mīr
x	b	Barbara ioncf ^r
	c	Julius mīr
xvii	d	Nyplaes bise
vij	e	Octaue s' andries
	f	Onse vrouwe ontfang^r
xv	g	Peter mīr
		H Gulahia ioncf ^r
	b	Damasius paeus
xii	c	Valerius conf ^r
i	d	Lucie ioncf ^r
	e	Nychasius bise
ix	f	Maximin bise

	g	Ignatius bisc
xvii	A	Valentijn bisc
vj	b	Winnibale bisc
	c	Quiriacus nür
xiii	d	Vighelie.
ii	e	Thomas apostel
	f	Didimus nür
xi	g	Victoria ioncf
xix	A	Vighelie.
	b	Korsdach
viii	c	Steuen nür
	d	Johan ewangelist
xvi	e	Alre kynder dach
v	f	Thomas vā cantelberch
	g	Dauid coninc
xiii	A	Siluester pæus

Hier beghint onser vrouwe g

Ere du
salte op
doen mi
lippen,
Ende mi
mont sal
voertkun

Goighen dijn lof. **vs in ad.**

God wilt dencken in mijn
hulpe. here tot mi te helpen

haeste. **G**lorie si den vader en
den sone ende den heilighē gheest.

Als was inden beghinne en
te nu en altoes ende ewelike

sonder eynde Amen. **I**nder eer
licheit der alre salichster ioncfrou
wen marien. laet ons volher
telike bliscap hebben ten here.

Oermt laet ons **venite.**

Geer verrouwen totten
here laet ons iubiliere gode
onsen heilgheuer. sin aensich
te laet ons te voren begripen
mit beliene ende laet ons
mit psalmen tot hem vol
hertelike bliscap hebben. **aa**

Inder eerlicheit der alre sa
lichster ioncfrouwen marien
laet ons volhertelike bliscap

17
hebbē ten here. **W**ant god is
groet here en groet coninck
op alle die ghene die godlic
sijn want die here en ver
drift niet sijn volc. want
i sinen handen sijn alle ey
den van eertrike ende die
hoechheit der berghen siet hi.

Laet ons volhertelike bli
scap hebben ten here. **W**at
sijn is dat meere en dat heeft
hi ghemaect en dat droghe
lant heeft hi gheuust. coemt
laet ons hem aenbeden en
laet ons voer gode neder.

vallen. laet ons screyen voer
den heer die ons ghemaeft
heeft. want hi is onse heer
en onse god ende wi sijn sijn
volc en scape sijner weyden.

Inder eerlicheit der alre sa-
lichster ioncfrouwen mari-
en. laet ons volhertelike
bliscap hebben ten here. **O**f
ghi huden hoert sijn stemme
verherdet niet uwe herten
ghelyc dat uwe vaderen mi
vertoernde inden daghe der be-
cooringhe. inder woestine daer
mi uwe vaderen becoerden

18
en proefden en saghen mine
werken. Laet ons volhertelike
bliscap hebben ten here. **V**ier
tich jaer was ic naech desen
gheslachte en sprac altoes de
se dwalen inder herten. en si
en bekenden niet mine wege
en ic zwoer hem i mine toer
ne dat si niet en soude gaen
i mijn ruste. **I**nder eerlic
heit der alre salichster ionc
frouwen mariē. Laet ons vol
hertelike bliscap hebbē ten
here. **G**lorie si den vader en
den soen ende den heilighen

gheeft. **A**ls was inden begi-
ne en nu en altoes ende ewe-
like sonder eynde. **A**me. Laet
ons volhertelike bliscap heb-
ben ten here. **I**n die eerlic-
heit der alre salichster ionc-
frouwen marien laet ons
volhertelike bliscap hebbe-
ten here. **an.** Ghebenedijt bil-

O here onse **D**ne dñs.
here hoe wonderlike
is dinen name ouer al eert-
rike. **W**ant dine groetta-
dicheit is verheuen boue al-
le die hemele. **O**u heues

19
volmaect din lof wten mon
de der iongher kinder en der
zaken der om dynre viande
wille op dattu verderue wou
des den viant en den wreker.

Want ic sal sien dine he
mele die werken dynre vi
ghere die mane en die sterre
die du ghemaket heuet.

Wat is die mensche dattu
sins ghedachtich biste of des
menschen soen dattu hem
wandes. **E**en lustel heuet
tu he gheminret bereden
den enghelen mit glorien en

mit eeren heuestu hē ghecro-
net en du heues hem gheset
bouen die werke dīnre han-
den. **A**lle dinghe heuestu ge-
worpen onder sine voete sca-
pen en alle runderen en daer
toe alle beeste inden velde.

Die voghelen des hemels die
wilsche des meers die daer
wanderen die weghe des meer?

O here onse here hoe won-
derlic is dīn naem ouer al
eertrike. **G**lorie si dē vader

en den soen. **rc.** **A**ls was **rc.**
an. Ghebenedyt bistu onder

alle wiuen en̄ ghebenedyt
is die vrucht dyns bukes.

Die hemele **Caenavrat**
die wtsprekē die glorie

gods ende dat firmament
openbaert die werke dijner
handen. **D**ie dach wtkun-

dighet den daghe dat woert
ende die nacht wilet der nacht
wetentheit. **A**lle niet en

sijn die sprake en̄ die redene
daermen die stemme niet en
hoert. **D**er hemele ghelwet

is wt ghegaen i al eertrike
en̄ hoer woerde in̄de eynde

van eertrike. **E**n tabernakel
sette hi in die sonne en hi is
voert ghegaen als een brude-
gom wt sijne slaepcamere.
Hi verwroechde hē seer te
lopen den wech als een rue-
se sijn wtganc was vanden
ouersten hemele. **E**nde sijn
wederloep ten hoechste des
hemels ende niemant en is
die hem voer sine hette ver-
huidet. **D**ie ewe des herē is
onbeulect ende bekeert die
zielen dat ghetuych des herē
is ghetrouwe ende gheeft

den deynē smakende wyſheit.

Die gherechticheiden des he-
 ren die sijn gherecht en ver-
 bliden die herten dat ghebot
 des heren is luchtich en ver-
 lichtet die oghen. **D**ie hei-
 lighe anxt des herē bliuet
 ewelike die gherechte des he-
 ren sijn waer si sijn gherech-
 tighet in hem seluen. **S**i
 sijn begheerlic bouē gout
 en bouen seer duerb aer steen.
 ende si sijn suete bouen ho-
 nich en seem. **D**ijn knecht
 houste en in dien datniēse

hout is vele wederghewens.

Wie verstaet alle die versu-
menisse here reynighe mi-
van minen heymelikē qua-
de en spaer dinen knecht vā
den vreemden. **I**st dat mi
dele niet en verheren soe sal
ic onbeulect wesen en ic sal
werden wt ghereynicht vā
der alre meester versume-
nissen. **S**oe sullen allulc
worden die wtsprekinghe
myns monts ende dat ghe-
dencken myns herten dat si
behaghen i dyn aensichte.

Here mijn hulper en mijn
verlosser. **G**lorie si den vad.

Als was ic. **an** Als wtuer
coen myrre gheuestu roke
der zueticheit heilighe gods

Dgods moeder. **Om** est ter

Al eertrike en sijn vol
heit is des heren die werlt al
omtrint alle lande ende alle
die daer in wonen. **W**ant

hi heuet die werlt ghestedicht
op die meere en hi heuetse
voer berit op die vloeden.

Wie sal op dymme inden
berch des heren of wie sal

staen in sijner heiligher stede.

Die onnosel is van hande
ende reyn van herten. die sij
ziel niet ontfanghen en he
uet in ydelheit noch gheswo
ren sinen euen mensche in
loetheit. **D**ese sal ontfan
ghen vanden here benedic
tie. ende van gode sine heil
gheuer barmherticheit.

Dit is dat baren der gheen
re die den here soeken dien
taer soeken dat aensichte go
des dien iacob aenbede. **G**hi
pincen heeft op uwe poer

ten en werdet verheuen ghi
ewighe poerten ende sal in
gaen die coninc der glorien.

Wie is dese coninc der glorie
die here starck ende ghewel
dich die gherweldighe here
inden stride. **G**hi princen
heffet op uwe poerten ende
werdet verheuen ghi ewighe
poerten ende sal ingaen die
coninc der glorien. die here
alre machten hi is coninc der
glorien. **G**lorie si den vader.

Alt was *fr. Antif.* Voer de
ser ioncfrouwen beddekyn

linghet ons stadelike sueten
sanc der minen. **vs.** Wide ghe
stroyt is die gracie i dine lippe.
Daer om heeft di god ghebene
dijt in ewicheit. **Pater nost.**

Vader ons **tc.** Ende en leit
ons niet in becoringhe mer
verlos ons van quade. Amen.
Ouermits tghebet ende ver
dienste der heiligher gods
moeder ende maghet maria
troeste ende bescerme ons die
milde veruherdighe here.

Here heit gheuen die be
nedictie. Die hogheste ionc

frouwe alre ioncfrouwen bid
he voer ons den here. *Ame.*

*H*eilighe ma *Die eerste les.*

*M*ria ioncfrouwe alre
ioncfrouwen moeder ende
dochter des conincs der conin
ghen leynde in ons dinen
troest op dat wi ouermits
di verdienen te hebbē dat
loen des hemelſchen rikes
ende mitten gods wtuercoē
eweliken regnieren moete.
Mer du here ontferme on
ſer. Gode ſegghen wi danc.

R. Heilighe ende onbeulecte

maghedom ic en weet niet
mit wat loue dat ic di voer
spreken moghe want dien
die hemelen niet begripen
en moghen dien heuestu in
dinen scoet gheleit. **vs.** Ghe
benedijt bistu onder allen
wuen ende ghebenedijt is
die vrucht dyns bukes.
Want dien die hemele niet
begripen en mochten dien
heuestu in dine scoet ghe
leit. **H**ere heit gheuen
die benedictie. **D**ie heilige
gods moeder si altoes onse

hulpsster Amen. *Die ander les.*

Heilighe gods moeder
 maria die waerdelike
 verdiendes dien tontfanghē
 dien alle die werlt niet begri
 pen en mochten mit dijner
 milder bede bidde voer ons
 dwa of onse sonden op dat
 wi ouermits di clynnen
 moghen opten stoel der ewi
 gher waerheit. Daer du reg
 niers mit dinen kinde son
 der tijt. *Mer* du here ontfer
 me di onser. Gode segghen
 wi danc. *Respons* **S**alich

bistu maria die de heer droe
ghest den scapper der werlt dien
wonnestu die di makede en
du bleueste maghet ewelike.

Ghegruet sijstu maria *v*
vol ghenaden die here is mit
ti. Dien wonnestu die di ma
kede ende du bleuest maghet
ewelike. *H*ere heit gheue
die benedictie. *N*it horen
goedertieren kinde benedie
ons die maghet maria. *die*

*H*eilighe maria *in die les.*
die alre hoechste boue
allen creatueren gode ont

fenghette bidde voer ons alre hei-
 lighen heilichste dat hi ouer
 mits di onse ghebet ontfange
 die van di om ons ghebooren
 wart en regniert bouen die
 hemelen dat mit sinre waer-
 re minen werde ghedelicht
 onse sonden. **Mer** du here ont-
 ferme di onser. **God** segghe
 wi danc. **Kepos.** **S**alich bist
 tu ioncfrouwe maria ende
 alles loues alre weerdichste
 want wt di is ghebooren die
 sonne der gherechticheit. **xps**
 onse god. **vers.** Bidde voer

dat ghemeen volc setti voer
die clerfchap spreec voer dat
ynnighe wyflike kûne alle
moeten si vernemen dine
hulpe die hoghe begaen
dijn hoghenisse. Want wt
di is ghebozen die sonne
der gherechticheit xps onse
god. **G**lorie si den vader en
den soen ende den heilighen
gheest. xps onse god. **Te den.**

Die god louen **lauda?**
wi. **D**ie heer belie
wi. **H**eertri
ke eert di ewighe vader.

Alle enghelen hemelen
ende alle potestaten. **C**he
rubin ende seraphin roepē
totti sonder aflaten mit de
ser stemmen. **H**eilich.

Heilich. **H**eilich here god
der heren. **V**ol syn hemel
ende eerde des heerliken gewou
des dijner gloxen. **D**at glo
riose choer der apostelen.

Dat louelike ghetal der
propheten. **D**at blencken
te heer der martelaren louet
di. **D**ie heilighe kerke ouer
al die werlt beliet di. **J**a

der der ongemetenre ghewel
digher heerlicheit. **E**nde
dinen eengheborn waren
enighen sone. **E**nde de troet
ter den heilighen gheest.

Du xpriste coninc der glo
rien. **D**u biste des vaders
ewighe sone. **D**oestu om
te verlossen den mensche he
aen nemen woude ontsa
ghestu niet der ioncfrouwe
bwo. **A**lstu verwones den
anghel des doets soe op de
destu den ghelouighen dat
rike der hemelen. **D**u

sittes tot gods rechterhāt
in die glorie des vaders. **M**en
ghelouet di te wesen toeco
mende rechter. **D**aer om
bidden wi di help dinē dien
re die du mit dinen duere
bloede heueste verlost. **L**aet
se begaueet werden mit dinē
heilighen in die ewighe glo
rie. **H**eer maeck ghesont
dijn volc ende benedie dij
eerfnisse. **E**nde berechte
ende verhoghette tot in ewic
heit. **A**lle daghe benedie
wi di. **E**nde wi louen dinē

name ewelike en vimmer
meer. **G**heweerdighe di
here ons te behoeden desen
dach sonder sonde. **O**ntfer
me di onser here ontferme
di onser. **D**ine barmher
ticheit ghewarde op ons
also wi in di ghehoept heb
ben. **I**n di here heb ic ghe
hoept laet mi niet scande
lic confuus staen in die
ewicheit. **Psalm.** Die heer sal
haer helpen mit sinen aen
sichte. **E**nde in mits hoer
sal god bliuen onbewegeit

Die mooghe loue.

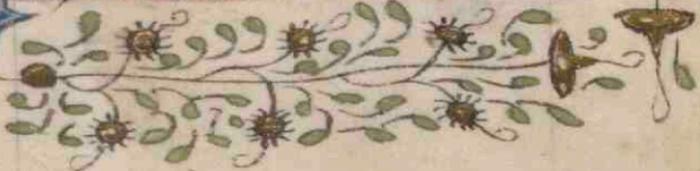

God wilt dencken
in mijn hulpe.
here tot mi te

helpen haeste. *Glorie si de*
vader. *ii.* *Alc was. ii.*

Die here *Ans regnaut.*

Die here gheregnerit en
heest aenghetoghen die
macht ende heuetle om ge
gordet. **I**n heuet gheuel
tighet dat ombegrip des
eertrikes dat niet beweget
en sal warden. **B**ereit is
dijn stoel van doe van ewic

heiden bistu. **H**ere opghehef-
fet hebbe die vloeden here op
gheheffet hebben die vloeyde
hoer stemmen. **O**p gheheffet
hebben die vloeyden hoer
vloeyen mit stemmen weel-
re wateren. **W**onderlic sijn
die verheffinghe des meers
wonderlic is die heer inden
hoghen. **D**ine ghetughe
sijn alte loeflike gheworde
dine huse betaemt heilichheit
inder daghe lanchheit. **G**lorie.

Hebbet tot **Jubilate deo**
gode al eertrike volher

telike bliscap dient den here
in vrouwen. **I**ngaet voer
sijn aensichte mit hogher vro
licheit. **W**eet dat die here
is god hi heuet ons ghema
ket ende wi en hebben ons
seluen niet ghemaect. **W**i
sijn sijn volc ende scape sijn
re weyden gaet in sijn poer
te mit belynghe in sinen bre
den ingange mit loue san
ghe ende beltet hem. **L**ouet
sinen name want die heer is
suet in ewicheit is sine barm
herticheit en van gheboerte

tot gheboerten sine waer
heit. **G**lorie si den vader **ic.**

Hic was inden begi **deus**

God mijn god van **deus.**

Dat eerste beghint te

lichten waer ic tot di. **M**ine

ziele dorstet in di hoe menich

foudelic begheerde di mijn

wleyfche. **I**nden woesten

lande inden onweghe daer

gheen water en was daer ver

scheen ic di als in heilighe

begheerten. op dat ic saghe

dine cracht ende dine glorie

Want beter is dine barm

herticheit bouen leuē mine
 lippen sullen di louen. **A**ldus
 sal ic di benedien in minen
 leuen en sal in dinen name
 verheffen mine handen. **A**ls
 mit smeer ende mit vettheit
 werde veruollet mine ziele
 en mijn mont loue di mit
 lippen hogher vrolichheit.

Aldus was ic dynis ghedac
 tich welen op mine bedi di wil
 ic vroe eerst dencken want
 du mijn hulper heuest ge
 west. **E**nde onder die decke
 misse dynre vloghelen wil

ic hoghelike veruonden
na di aen henc mine ziele
dijn rechter hant ontfenc
mi. **M**er si sochten mine
ziele te vergheefs ingaen
moeten si in dat nederste der
eerden ghegheuen werden
si in die hande des swerts si
sullen werden der vossen deel

Die coninc sal hem ver-
bliden in gode alle die in hē
zweren sullen gheloeft wer-
den want ghestopt is die
mont der gheenre die quaet
spreken. **Deus miseratur:**

God ontferme hem onser
 ende benedie ons sijn
 aenlichte inlichte hi op ons
 ende ontferme onser. **O**p
 dat wi in eertrike moghen
 kennen sinen wech ende on-
 der allen volke sijn heil.

Belien moet di god dat
 volc di moeten belien alle
 volke. **H**em verbliden en
 hoghe veruouwen hem
 die ghemene lude want du
 rechtet dat volc in ghelijche-
 den en die ghemene lude op
 der eerden leydestu. **B**elien

moet di god dat volc di moe-
ten belien alle volken. dat
eertruc heuet sijn vrucht ge-
gheuen. **O**ns moet ghebe-
nedien god onse here ons
moet ghebenedien god ende
hem moeten ontfien alle eynde
den van eertrike. **G**lorie si-
den vader. **ii.** **A**lt was **ii.**

Benediet den **S**ūdicite.
heer alle werken des he-
ren louet ende ouerhoghet
hem in ewicheit. **B**enedi-
et den heer ghi enghelen des
heeren benediet ghi hemele

den here. **B**enediet den here
alle waterē die bouen den he
mel sijn benediet den heer
alle crachten des heren. **B**e
nediet den heer sonne en ma
ne benediet den heer sterren
ende licht. **B**enediet den he
re reghen ende douwe bene
diet alle gheesten gods den
here. **B**enediet den heer vuer
ende brant benediet den heer
coude ende hette. **B**enediet
den heer douwe ende ripe be
nediet den heer vorst ende
coude. **B**enediet den heer

ys en snee benediet den heer
nacht ende dach. **B**enediet
den heer licht ende dwosternis
se benediet den heer blixem
ende wolken. **D**ie eerde be
nediet den heer si loue en ouer
hoghe he in ewicheit. **B**ene
died den heer berghen en ho
uelē ende alle dat groeyt inder
eerde. **B**enediet den here ghi
fonteyne benediet de here vloet
den ende meeren. **B**enediet
den here ghi waluischen en
al dat beroet wort in wa
teren. benediet den here.

ghi voghelen des hemels.

Benediet den heer alle beesten
ende wie benediet den here
sone der menschen. **B**enediet den heer alle gheesten
ende zielen der rechtuerdiger
benediet den here ghi heilige
en oetmoedighe van herten.
Benediet israhel den heer loue ende ouerhoge
hem in ewicheit. **B**enediet den heer
ghi priesteren des heren benediet den heer
ghi diene des heren. **B**enediet den heer anania

azaria misael louet en ouer
hoghet hem in ewicheit. **B**e
nedien wi den vader en den
soen mit den heilighen gheest
louen wi ende ouerhoghen
hem in ewicheit. **G**hebene
dijt bistu inden firmament
des hemels louelic ende hoge
gheert ende ouerhoghet in

Ewicheit. **Laudate dñm.**

Louet den heer ghi van
den hemelen louet hem inde
hoghen. **L**ouet hem alle
sine enghelen louet hem al
le sine crachten. **L**ouet hē

sonne en manne louet hem al
 le sterren ende licht. **L**ouet
 hem ghi hemelen der hemelen
 ende die wateren dien bouen
 die hemelen sijn moeten lo
 uen den name des heren.

Want hi sprac en si sijn
 ghemaect hi gheboet ende si
 worden ghescapen. **H**i sette
 se ewelic in ewicheit hi sette
 tghobot dat niet achter bliue
 en sal. **L**ouet den here ghi
 vander eerden heymelike we
 ghe onder der eerden ende alle
 afgronde. **O**uer haghel snee

ijis wijnt der waghē die wer
ken tivoert des heren. **B**er
ghe ende alle houele wuct
baer houte ende alle cedarbo
me. **G**eesten ende alle vee
serpēten ende voghelen ghe
uedert coninghen van eerti
rike ende alle volke princen
ende alle rechteren inder eer
den. **I**onghen en maghe
den ouden mitten ionghen
moeten louen den name des
heren want sijn naem al
leen verhoghet is. **S**ijns
weerliken te belien dat is

36
bouen hemel ende eerde ende
sijns volcs hoern heuet hi
verhoghet. **L**oue sanc al
le sinen heilighen den kinde
ren van israhel den volke dat
hem ghenaket. **S**inghet
den here nyen sanc sijn lof
is inder heiligher vergade
ringhe. **I**srahel verblide
hem in dien die hem ghema
ket heeft en die dochteren vā
syon hoghe verurouwē hē
in horen coninghen. **S**i
moeten louen sinen name i
eendrachtighen verlamende

langhe inder bonghen ende
inden sanctoer singhen si he
Want den heer wel behaget
in sinen volke ende die sacht
moedighe heeft hi verho
ghet in salicheit. **I**n glo
rien sullen hem die heili
ghe hoghe veruouwen en
in horen slaepcameren sul
len si hem verbliden. **D**ie
hoghe vroude gods sal wese
in horen kelen en op beyde
siden snidende zweerde in
horen handen. **O**m wa
ke te doen in dien die veer

ghebooren sijn en om te besce-
dene die ghemejne lude.

Om te binden hoer conin-
ghen in voechelden ende ho-
re edelinghe in yseren hant
banden. **O**p dat si doen
moghen in hem dat besce-
uen gherechte dese glorie is
alle sinen heilighen. *Lauda*

Louet den heer in *te dñs*.
sinen heilighen louet
den heer inden firmamen-
ten sijne crachten. **L**o-
uet den heer in sijne crach-
ten louet hem na der me-

nichfoudicheit sijne groet
heit. **L**ouet hē inden ghehu-
de der * basunen louet hem
inden sanctoer ende inder her-
pen. **L**ouet hem inder bon-
ghen ende in eendrachtighen
versamenē sanghe louet hē
inden snaren ende in organē.

Louet hem in welludende
cymbalen louet hem in cym-
balen der volherteliker bli-
scap alle gheesten louet den
heer. **G**lorie si den vader. **fc.**

Alt was in dē beghinne **ic.**
an. **O**wonderlike vergade

ringhe die sceppe des mensche
 liken kūnes die ontfenc de le
 uendighen lichaem en̄ ghe
 weerdichte hem gheboxen te
 werden van eenre ioncfrou
 we ende is voert gheromen
 mensche sonder mans toedoe
 ende heeft ons ghegheuen si

One godtheit. *ymmen.*

Gloriose vrouwe bouē
 den sterren hoghe dien hi
 voersiende sciep den sokestu
 mit dynre heiligher borst.

Dat ons eua droeulich nā
 dat gheuestu weder mit ho

gher vrucht op dat si diemē
bescreyt in hoetheit gaen so
bistu ghemaect een hemels
veynster. **D**u biste des hoge
conincs doer du des lichtende
blenckende poerte. ghi verlos
sedet twolc veruouwet v ont
dat leuen dat ons ouermits
hoer is ghegheuen. **G**lorie
si di here die ghebozen biste
vander maghet mitten va
der ende mitten heilighe gheest
in eweliker ewicheit. **A**mē.

As een wijn **Capital.**
Franc droech ic vrucht

der sueticheit des rokes ende mÿ
bloemen waren vrucht der ee
ren ende der eerlicheit. **Gode**
segghen wi danc. **vertikel.**

God verwoesse en wtuerwoesse
ende doesse wonen in sinen
tabernakel. **a.** **O** eerlame. **viii.**

Ohebenedyt si die here
god van israhel want
hi sijn volc gheuant ende ver
lost heeft. **E**nde hi heuet ons
op gherecht den hoern der sa
licheit in dauids hris sÿns
kÿnts gheslachte. **A**ls hi ge
sproken heeft wt den monde

lymre heyligher propheten
die van beghinne der werlt
gheweest hebben. **H**eil van
onsen vianden en van alder
gheenre handen die ons hate.
Om te doen ontfermhertic
heit mit onsen vaderen en
te ghedencken sijnre heyliger
gheloffenisse. **D**en eet die
hi swoer tot abraham onse
vader dat hi ons hem seluen
gheue woude. **O**p dat wi
sonder anxt verloft vanden
handen handen onser vyan
den hem dienen. **I**n heylig

heit ende in rechtuerdicheit voer
hem al onse daghe. **E**nde du
kint du biste een prophete des
ouersten gheheten want du
salte voergaen voer dat aen
sichte des heren te bereyden
sine weghe. **O**m te gheuen
wysheit des heyls sinen vol
ke in verghiffenisse hoerre
sonden. **M**itten binnenste
der ontfermherticheit ons
gods daer mede heuet hi ons
gheuant die wten hoghen
op ghegaen is. **I**nlichte
here den ghenē die in droster

nisten sitten ende in schijne
des doets te leyden onse voete
inden wech des vreden. **Glo**
rie si den vader. **H**ut was **ic.**
An. **O**eerlame ioncfrou
we gods moeder ioncfrouwe
ewelike maria maria du
wordes weerdich den heer der
enghelen coninc te draghe
ende hem te soeken enighe
ioncfrouwe ic bidde dencke
di onser milde maghet bidt
xpm voer ons dat wi mit
dijner hulpe ten hemelsche
ricke weerdich werden.

Here verhoer mijn ghebet,
Ende mijn roepen come totti.

Verlene barmhertige **Soll:**

God hulpe onser cranc
heit dat wi die gods moeder
der ioncfrouwen marien
hoechmisse begaen ende mit
hulpe hoerre bede van onsen
sonden moeten opstaen. **O**uer
mits onsen here ihesu xpril
tu dinen soen die mitti leest
ende regniert in enicheit des
heilighen gheest een god ewe
lic sonder eynde **Amen. V. V.**

Here verhoer mijn ghebet

Ende mijn roepen come totti.
Benedien wi de here. Gode
segghen wi danc. **A**lle ghelo-
uighe zielen moeten rusten
in vreden Amen.

Te pynen tyt.

11
Gedult wilt dencke
in myn hul
pe. here tot
mi te helpen
haeste. **Glorie**

si den vader ende den soen ende
den heilighen gheest. **A**ls
was inden beghinne ende nu
ende altoes ende ewelic sonder

Xernde Amen. **ymnen.**

Druste coninc alre goe
dertierenste besitte onse her
ten op dat wi ditot alre tyt
behoerlike loue gheuen.

Ghedricke meester der salic

heit dattu hier te voren aen
naemste een ghedaente ons
lichaems ende du gheboꝛē
wordes vander onbeulecter
maghet. **M**aria moeder der
ghenaen moeder der ontferm
herticheit bescerme ons voer
den viant ende ider stonde
ons doets ontfanghe ons.
Glorie si di here die ghebo
ren biste vander maghet
nuttē vader ende nuttē
heilighen gheest ewelike
sonder eynde Amen. **Añ.** Doe
du onsprekelijke wordes. **ps.**

Offen heer riep ic als
 ic bedroeft was ende hi
 verhoerde mi. **H**ere verlos
 se mijn ziele vanden quaden
 lippen ende vander valscher
 tonghen. **W**at salmen di ge
 uen of wat machmen di
 voer setten weder die valsche
 tonghen. **S**cerpe pilen des
 machtighen mit verderuen
 den colen. **O**ch mi want
 mine ellendighe wanderinge
 is verlenghet ic heb ghewoent
 mittien die in cedars taberna
 kel woenden. mine ziele was

alte seer wonende in ellende.

Mittien die den vrede haten
was ic vreedsaem wanneer
ic hem aensprac soe aen vocht
ten si mi te vergheefs. **G**lo
rie si den vader ic. **A**lt was

Hden berghe **A**d te leua

Heb ic verheue mine
oghen daer mi hulpe van
comen sal. **M**ine hulpe co
met vanden here die ghema
ket heeft hemel ende eerde.

Hen sal niet gheuen dinen
voet in beweghinghe noch
hem en sal niet vaken die

di behoet. **D**v sie hem en sal
niet vaken noch slapen die
israhel behoet. **D**ie here be
hoedet di die here is dine be
schernighe op dynre rechter
hant. **D**i en sal die sonne
niet bernen des daghes noch
die mane des nachtes. **D**ie
here behoedet di van allen
quade die here moet behoede
dijn ziele. **D**ie here behoe
de dinen inganc ende dinen
wtganc van nu thent in ewic
heit. **G**lorie si den vader ꝛc.
Als was inde beghine ꝛc.

I bin verblift in **letanz.**

desen die mi gheseyt sijn
wi sullen gaen int thros des
heren. **O**nse voete stonden
in dinen widen sale hemel
sche iherusalem. **D**u biste
iherusalem die ghetymmert
wordes als een stat welker ge
menscap te gader is in een
enich een. **W**ant daer sijn
op ghedommen die gheslach
ten die gheslachten des here
die tughe van israhel om te
belien den name des heren.

Want daer die stoele int x

46
gherechte sullen sitten die stoel
len sijn op dauids huys.

Bid die ten vrede sijn iheru
salem ende oueruloedicheit
si den ghenen die di mynnen

Ouernuts dijne cracht
moet vrede verden en oueruloe
dicheit in in dinen toernien.

Iherusalem om mine broe
dere ende om mine naeste heb
ic vrede van di ghesproken.

Om des heren huys ons
gods heb ic goede dinghen
di ghesocht. **G**lorie si ten

vader. **ic. H**ilt was **ic. an.**

Doe du onsprekelijke wordes
ghebooren vander maghet doe
worden vervolt die scriftuerē
du quamest neder als die re
ghen in die hwt op dattu
mochtes salich maken des
menscheliken gheslaches
di god louen wi. *Capitel.*

In aenbeghin en voer
die werlt bin ic ghesca
pen ende thent totter toecomen
ter werlt ende en sal ic gheen
eynde nemen ende inder heili
gher woninghe diende ic voer
hem. Gode segghen wi danc.

Xpiste leuende gods soen.
ontferme di onser. **vs** Die ghe
boren biste vander maghet
marien. ontferme di onser.
Glorie si den vader en den soen
ende den heiligen gheest. **xpe**
leuende gods soen ontferme
di onser. **Wilk.** Na dien dattu
kijnt wonnest bleuestu ma
ghet onbeulect gods moeder
bidt voer ons. **H**ere ontfer
me di onser. **X**piste ontfer
me di onser. **H**ere ontferme
di onser. **V**ateroster. of,
Vader onse du biste inden

hemel gheheilicht is din na
me toecomende is din ruck
dijn wil ghesce inden hemel
als inder eerden ghif ons hu
den ons daghelixche woet En
veerghif ons onse misdaet ghe
lyc wi den ghenen doen die te
ghen ons misdadich sijn. En
en leit ons niet i becoringe
mer verlos ons van quade.

Ghegruet sijnstu Amen.
maria vol ghenaden
die here is mitti ghebenedyt
bistu onder allen wiuen en
ghebenedyt is die vrucht dits
buyses ihesus xps Ame. Dat woert

is wlerich geworde en heest ge

I gheloue in woent i ons.

gode den aelmachtighen

vader scepper hemelruys ende

eertruys. En in ihesu xpistu

sinen enighen soen onsen heer

die ontfanghen is vanden

heilighen gheest gheboeren va

der ioncfrouwe marien ghe

passit onder poncio pylato

ghecrust ghestoruē ende be

grauē hi clam neder totter hel

len des derden daghes verres hi

vander doet hi clam op totte

hemel hi sit totter rechterhant

gods sijns aelmachtighen va-
ders hier na is hi toecomende
te oerdelen leuende en dode. *Credo*

In gheloue inden heilighe
gheest en in een korsten
heilighe kercke en in ghemeen-
scap der heilighen. oflaet der
sonden verrisenisse des vleys en
ende ewich leuen. *Ame. versik.*

Gidit voer ons heilighe gods
moeder dat wi werdich wer-
den moeten der beloften xpi.

Here verhoer mijn ghebet.
Ende mijn roepen come totti.

Here god wi bidde. *Collect.*

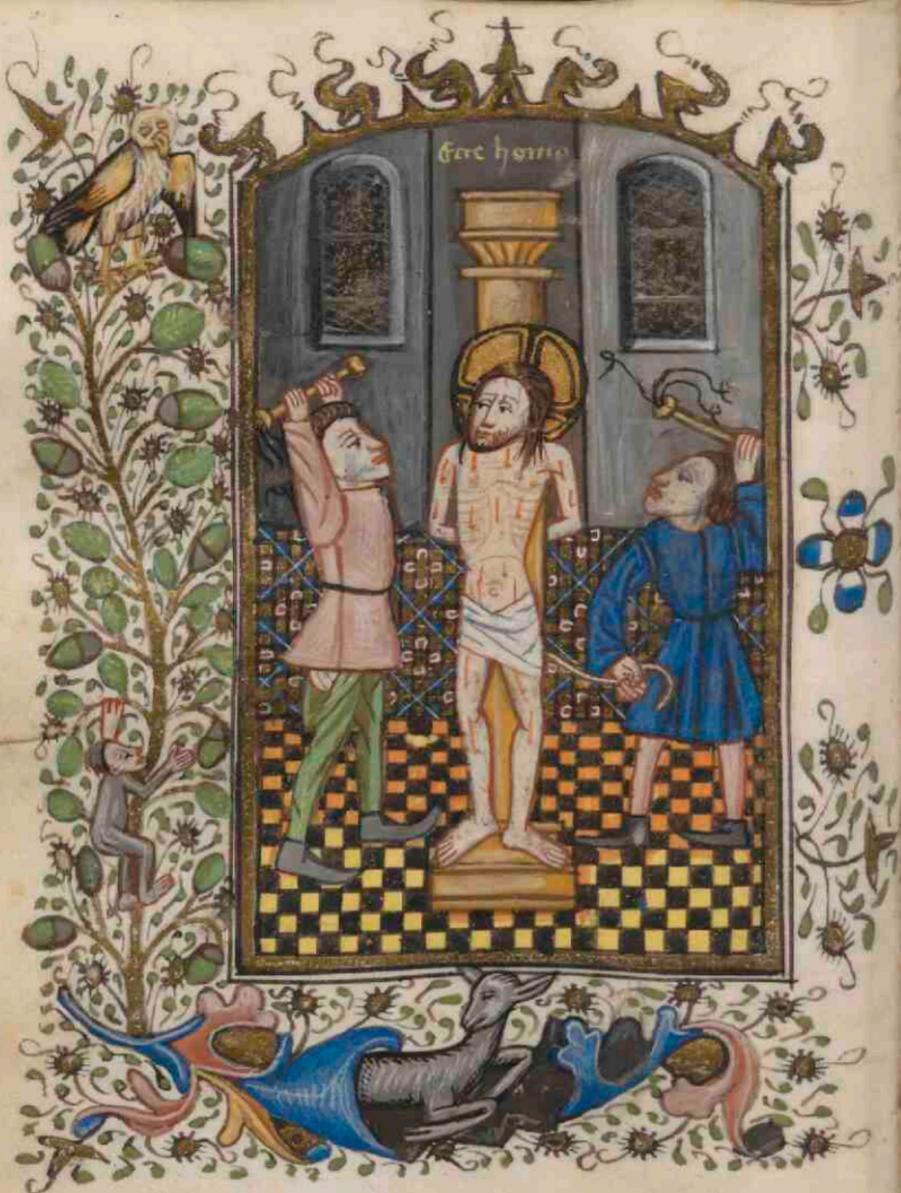
49

di dattu dine ghenade storfes
in onsen sinne. Dat wi die
van des enghels boetscap xpi
dijns soens mensheit beken
nen mit sijne passien ende
cruce totter glorien sijne op
uerstandnisse moeten werde
gheleit. Die miti leeft en reg
niert i enicheit des heilighen
gheests een god ewelic sonder
eynde Amen. **H**ere verhoer
mijn ghebet ende mijn roepē
come totti. **B**enedien wi
den here. Gode segghen wi
danc. **A**lle ghelouighe ziele

moeten rusten in vreden Amē.

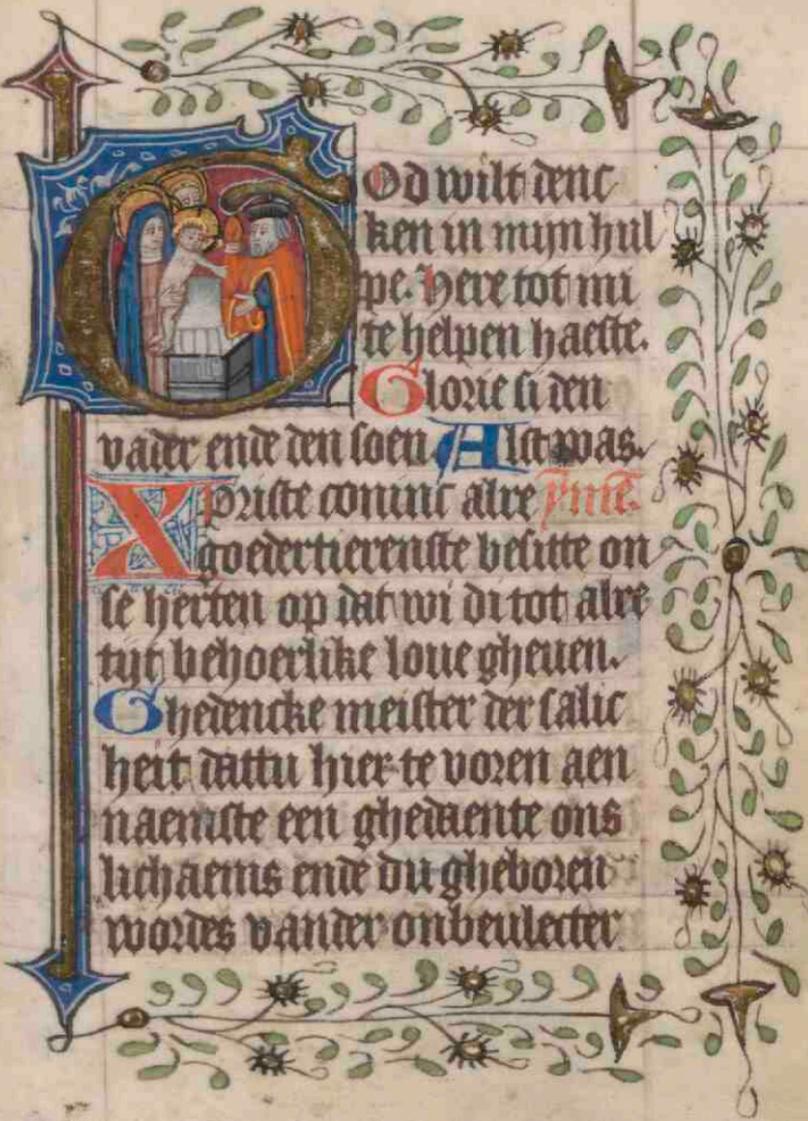
Te tercie tyt.

Ecce homo

IN
C
R
U
C
I
F
I
X
I
O
N
E
D
O
M
I
N
I
N
O
S
T
R
I

God wilt dencken in mijn hulpe. here tot mi te helpen haecte.

Glorie si den vader ende den soen. **A**lt was.

Xpiste coninc alre **me** goedertierenste belitte onse herten op dat wi di tot alre tyt behoerlike loue gheuen.

Ghedencke meester der salicheit dattu hier te voren aen naemste een ghedaente ons lichaems ende du gheboeren wordes vander onbeulecter

maghet. **M**aria moeder der
ghenaden moeder der barmher-
ticheit bescerme ons voer den
viant ende inder stonde des doets
ontfange ons. **G**lorie si di he-
re die ghebozen biste vander
maghet mitten vader en mit-
ten heylighen gheest ewelike

Tsonder eynde. *Adm.*
Ot di verheffde ic op mi-
ne oghen die daer woenste in
den hemel. **S**ich als die oge
der knechten in die hande hoer-
re heren. **E**nde als der deer-
nen oghen sijn inden handen

hoerre vrouwen alsoe sijn on-
se oghen tot onsen heren gode
thent hi onser ontfermet.

Ontferme di onser here ont-
ferme di onser want wi seer
vervult sijn mit smadicheden.

Want seer verullet is onse
ziele laster den oueruloedighe
ende versmadnisse den houer-
dighen. **G**lorie si den vader.

Want en hadde *nisi dñs*.
die here in ons niet ghe-
west also spreket nu israhel
want en hadde die here in ons
niet ghewest. **O**oe die lude

op stonde teghen ons si hadde
ons bi auentueren al leuen-
dich verflonden. **D**oe hoer
verwoedinghe hem op ons
toernde doe hadde ons bi auen-
tueren twater al leuendich
verflonden. **E**ne beke ghinc
ouer onse ziele bi auentueren
onse ziele had ouerghegaen
een onuerdrachlic wate.

Ghebenedyt si die here die
ons niet en gaf in vanghe-
nisse hoerre tanden. **O**nse
ziele is verlost als een mussche
vander iagher stricke. **D**at

striche is te wi sijn verloest.

Onse hulpe is in den name
des here die ghemaect heeft he-
mel en eerde. **G**lorie si den va-

der en **tc.** **A**lt was **tc.** **Qui.**

Die betrouwen in de heer
als die berch syon hi en sal niet
worden beweghet ewelike die
woent in iherusalem. **B**er-
ghe sijn al om hem ende die
here is al om ende om sijn volc
van nu thent in ewicheit.

Want die here en sal niet
achterlaten die roede der son-
daren op dat toe gheuallen

deel der rechtuerdigher op dat
die rechtuerdighe niet wt
en reynen hoer handen tot
boelheit. **H**ere doe wel den
goeden en den rechten van
herten. **M**er die ofneighen
int verbont die saltu here
brenghen mit dien die boel
heit doen vrede si op israhel.
Glorie si den vader. **A**llt
was. **A**ii. **W**i kennen dat
dat die doernen bosch die
moyses sach onuerbrant
was dine behoudene loue
like maghetom. Gods moe

der bidt voer ons. **Capittel.**

Ende aldus bin ic gheueft
 in syon ende in die ghe
 heulichde stat heb ic gheliker
 wijs gherust ende in iheru
 salem is mijn macht. **Gode**
 segghen wi danc. **Re.** Mit
 dynre ghedaente en mit dyn
 re scoente. **vs.** Sie toe vro
 melic ga voert ende regnier.
 Mit dynre scoente. **Glorie**
 si den vader ende den soen en
 den heilighen gheest. **Mit**
 dynre ghedaenten ende mit
 dynre scoenten. **Vsikel.**

Wide ghestort is die gracie in
dinen lippen. Daer om heeft
di god ghebenedyt in ewicheit.

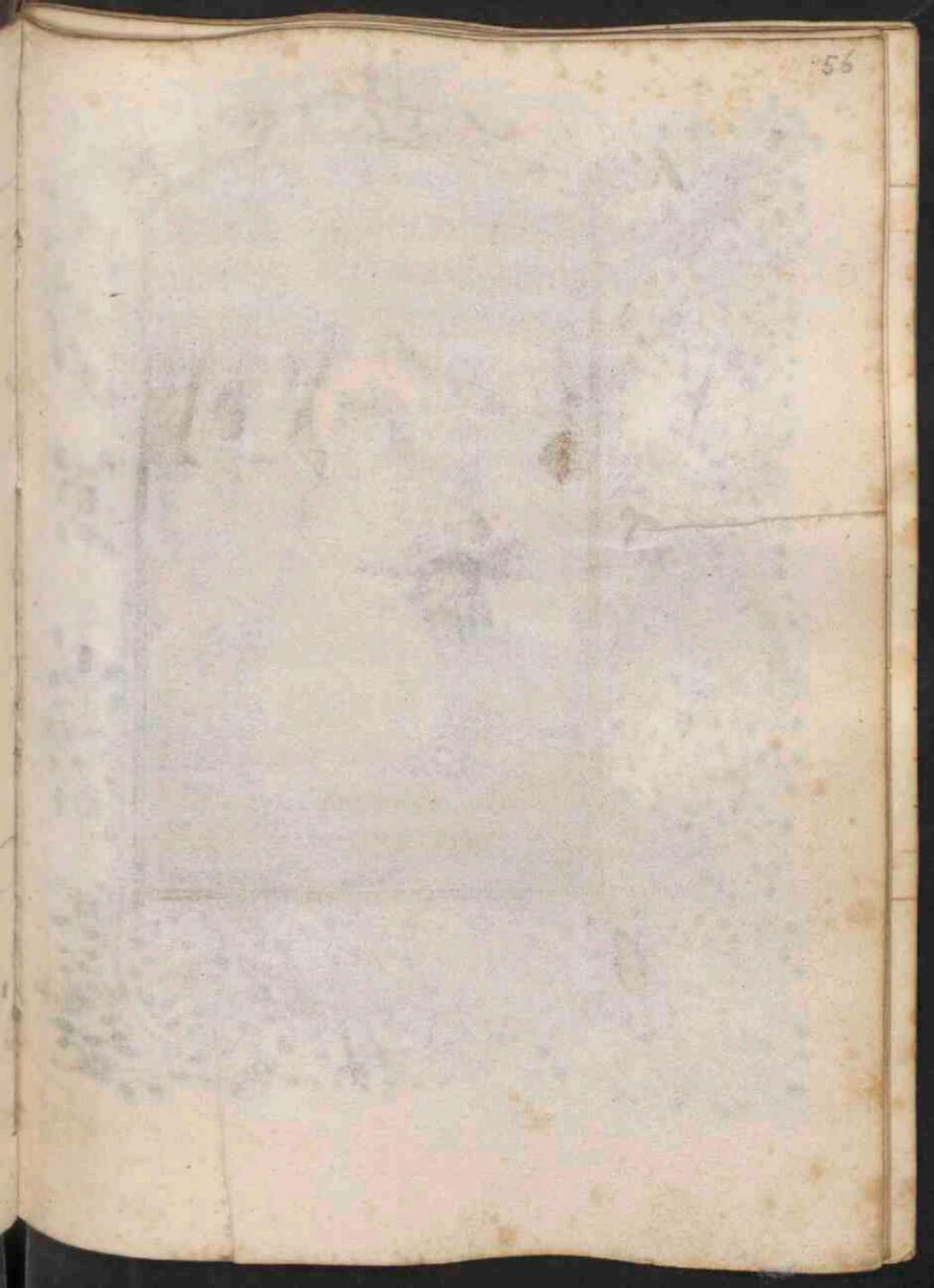
Here verhoer mijn ghebet.
Ende mijn roepen come totti.

Berike ons here dyn **colt**
rechtchanc ende ouernits
dat ghebet der alre heilichster
maghet marien seynt in ons
dine hulpe dinre godliker
cracht ouernits onsen here
ihesu xristu dinen soen die
mitti leest ende regniert in
ewicheit des heilighen gheests
een god ewelic sonder eynde

Amen. **B**enedien wi den he
 re. **G**ode segghen wi danc. **A**lle
 ghelouighe zielen moeten ruste
 in vreden **Amen.**

ad nos in manus et in
re. Et hoc est in
ad nos in manus et in
re. Et hoc est in
ad nos in manus et in
re. Et hoc est in

De sext. tujt.

57
O wilt dencke
in mijn hulpe.
Here tot mi te
helpen haeste.
Glorie si den

vader. *xi.* **A**lst was *xi.* *ymme.*

Xriste coninc alre goeder
nerenste besitte onse herte
op dat wi di tot alre tijt behoer
like loue gheuen. **G**hedencke
meister der salicheit dattu hier
te voren aen naemste een ghe
daente ons lichaems ende du
gheboren wordes vander on
beulecter maghet. **M**aria

moeder der ghenaden moeder
der barmherticheit bescerme
ons voer den viant ende inder
stonde ons doets ontfanghe
ons. **G**lorie si di here die ghe-
boren biste vander maghet
mitten vader ende mitten hei-
lighen gheest ewelike sonder
eynde Amen. **an**yesses wortel.

In dien dat die **In cōuertē**
here omme keerde die vā
ghenisse van syon sijn wi ghe-
worden als ghetroeste lude.

Soe is onse mont verolt
mit hogher bliscap ende onse

58
tonghe mit hogher vrolicheit

Soe sullen si spreken onder
die heydenen die here heeft
grotelic mit hem ghedaen.

Die here heeft grotelic mit
ons ghedaen ende wi sijn wor-
de blide. **H**ere om keer die
van ghenulle van syon als
die ryuier vanden suden wyn-
de. **D**ie in tranen saeyen die
sullen mit hogher vrolicheit
maeyen. **G**aende ghinghen
si ende worpen hoer saet. **C**o-
mende sullen si comen mit
hogher vrolicheit ende brenge

hoer hantvolle. **G**lorie si de
vader. **A**lt was te. **S**ili dñs.

Waert dat die here niet en
tymmerde dat hys te ver
gheefs hebben si ghearbeit
die dat tymmeren. **W**aert dat
die here niet en hoede die stat
om niet wakent hi diese hoet.
Onnutte ist v op te staen
voer dat licht staet op na dien
dat ghi neder sittet ghi die etet
dat broet des rouwen. **W**ant
die here gheeft den slaep sine
gheminden sie dat erue des
heren des soens loen vrucht

des bukes. **A**ls die pilen in
 des machtighen hant alsoe
 sijn die sone der gheenre die
 wtgheslaghen sijn. **S**alich
 is die man die van dien sijn
 begheerte vervolt heeft hi en
 sal niet confuus werden wan
 neer hi sine wande toe spre
 ken sal inder poerten. **G**lo

Srie si den vader. **vñ oēs.**
Salich sijn si alle die den
 here ontsien ende die wande
 ren in sine weghe. **W**anttu
 den arbeit dijner hande salte
 eten salich bistu ende wel sel

di wesen. **D**ijn wyf sal wesen
als een oueruloeynde wijn
ranc inden syden dijns huws.

Dine sonen sellen wesen als
ionghe sprute der olybomen
al om ende om dynre tafelen.

Siet aldus sel werden ghebe
nedyt die mensche die den he
re ontsiet.

Die here wt syon
ghebenedie di ende du moetes
sien die goede van iherusalem.
alle die daghe dijns leuens.

Ende moetes sien die sone
dijnre sonen vrede si op israhel.

Glorie si den vader. **A**lt was.

an. Welles wortel heeft ghe
groyt wt iacob is op ghegaen
een sterre een maghet heeft den
ghesontmaker ghewonnen.
wi louen di onse god. **Capitel.**

Ende in dat gheeerde volc
heb ic ghewortelt ende
des volcs erue is inden delen
myns gods ende in die vol
heit der heilighen is myn ont
hout. Gode segghen wi danc.

ka. **W**ide ghestort is die gra
cie in dinen lippen. Daer om
heeft di god ghebenedyt in
ewicheit. In dinen lippen.

Glorie si den vader en den soen
ende den heilighen gheest. vande
ghestort is die gracie in dinen
lippen. **Vsikel.** Die here sel hoer
helpen mit sinen aensichte.
Ende in mids hoer sel god bli
uen onbeweghet. **Here** ver
hoer mijn ghebet. Ende mijn
roepen come totti. **Collecti**

Uerleen ons aelmacht
ghe god een onderstant
onser cranchheit op dat wi die
alre salichste en heilichste
moeder gods marien hoech
nisse doen. **Overmits hulpe**

hoerre bede moeten van al on
 sen sonden opuerstaen. **Q**uer
 mits den seluen here ihesum
 xpistu dinen soen die mit
 leest ende regniert in enicheit
 des heilighen gheest een god
 ewelic sonder eynde Amen.

Benedien wi den here. Gode
 segghen wi danc. **A**lle ghe
 louighe zielen moeten ruste
 in vreden. Amen.

to is naderhand den vanden
den conder omvanden den
naderhand den vanden den
den conder omvanden den

Te noen tijt.

den conder omvanden den
den conder omvanden den
den conder omvanden den
den conder omvanden den

God wilt dencke
 in myn hulpe.
 here tot mi te
 helpen haeste.
Glorie si den

vader ende den soen. **A**ls was

Verste coninc **y**mmen.

Alre goedertierenste be-
 sitte onse herten op dat wi di
 tot alre tyt behoerlike loue
 gheuen. **G**hedencke meester
 der salicheit dattu hier te vorē
 aen naemste een ghedaente
 ons lichaems ende du ghebo-
 ren wordes vander onbeulec

ter maghet. **M**aria moeder
der ghenaden moeder der barm-
herticheit bescerme ons voer
den viant ende inder stonde ons
doets ontfanghe ons. **G**lorie
si di here die ghebooren biste
vander maghet mitten vader
ende mitten heilighen gheest
ewelike sonder eynde Amen.

Ali. **S**iet maria. **S**epe expug.

Van mynre ioghet heb-
ben si mi dicwile wtge-
dochten also spreket mo'isra-
hel. **V**an mynre ioghet heb-
ben si mi dicwile wtgheuo-
ch.

ten en si en vermochten mi
niet. **O**p minen rugghe ty
merden die sondaren si verlen
gheden haer boesheit. **D**ie rech
te here sal die necke der sondare
toe sniden confus moeten si
warden ende keren moeten si
achterwaert alle die sy on heb
ben ghehaet. **S**i moeten
worden als der decker hoy dat
eement meyt verdoeret is.
Van welken sijn hant niet
verwilt en heuet diet meyen
sal noch sijn soet die die hant
volle vergaderen sal. **E**nde

si en seydten niet die daer voer
ghinghen die benedictie des
heren si op v wi benedien v in
den name des heren. **Glorie**
si den vader **ii.** **Alst was ii.**

O here vanden **Deposid.**
diepen heb ic gheroepen
totti o here verhoer mijn stem
me. **D**ine oren moeten toe
horen in die stemme mijns
biddens. **O** sijn die boesheit
verhoude here wie sal dat li
den moghen. **W**ant bi di is
ghenadicheit ende om dinte
ewe verbeide ic di here. **En**

sinen woerden heeft mijn ziel
 verdraghen mine ziele hoeppe
 inden heer. **V**ander mettentijt
 wachte totter nacht hoeppe ic
 rahel inden heer. **W**ant bi den
 here is barmherticheit ende
 bi hem is ouervolle verlossin
 ghe. **E**nde hi sal israhel ver
 lossen van al sinre boesheit.

Glorie si den vader etc. **H**ist

Hwas inden etc. **d**ie non e.
Ere mijn herte en is niet
 verheuen. noch mijn oghen
 en sijn niet verhouerdighet.

Doch ic en heb niet ghewan.

der in groten noch in wonder
liken dinghen bouen mi.

Ende ist dat ic niet oetmoe
delic ghesmaect en hebbe mer
ic hebbe verheuen mijn ziel.

Als dat ghespaende kint
op synre moeder alsoe is dat
weder gheuen in mijnre zie
len. **I**srahel moet hopen
inden heer van nu thent in
erwichheit. **G**lorie si den vader.

Als was inden beghinne
an. **S**iet maria heeft ons
ghewonnen den ghesontma
ker dien iohannes sach ende

Sprekende riep Siet dat lam gods
siet dat draghet die sonden der
werlt. **Capitel.**

Ic bin verhoghet inden
berch die lybanus heet
als een cedarbome ende als een
cypressen boem inden berch
van syon ende ic bin verho
ghet als een pallembome
in cades ende als een rosen pla
te in iherico. **Goet** segghen
wi danc **R.** **God** sal hoer
helpen mit sinen aensichte.
vs. Ende in mids haer sal bli
uen onbeweghet. **Mit** sinen

aensichte. Glorie si den vader,
ende den soen ende den heilige
gheest. God sal hoer helpen
mit sinen aensichte. *Vsikel.*

God verdoesse ende wtuerwoel
se ende doetsse wonen in syn
tabernakel. *H*ere verhoer
mijn ghebet. Ende mijn roe-
pen come totti. *Collect.*

*G*od ewich ende aelmach
sich die ouermits den
heulighen gheest. Ziel ende lic
haem der glorioser maghet
marien voer ghemaect ende
voer bereit heuest. Op datse

een weerde wonighe duns liefs
soens verdiende te werden ghif
ons die hem van hoerre hoech
nisse verbliden dat wi van hoe
re goedertierenre bede ende vā
alre aenstaender anxtelicheit
ende vanden ewighen doet en
te van allen quade moeten wer
den verlost ende totten ewiger
vrouden moeten werden ghe
woert. **Q**uermits den seluen
here ihesum xpistū dinen
soen die miti leeft ende regnie
ret in enicheit des heilighen
gheests een god ewelic sonder

eynde Amē. **B**enedien wi de
here. Gode segghen wi danck.

Alle ghelouighe siele moeten
rustē in vreden Amen.

Hier na beghint die vespere.

Od wilt den-
ken in mijn
hulpe. here tot
mi te helpen
haeste. **G**lorie

si den vader. **A**lt was inden ic.

Die here seide **D**ixis dñs.

Omnien here sitte tot mī
re rechter hant. **T**hent ic

sette dinen vrienden een voet
scemel dijne voeten. **E**en

roede dijne macht sal die he-
re wt seyn den wt syon wes

herende in mids dijne vian-
de. **M**itti is beghin inden

daghe dynre macht inder
blenckinghe der heilighen
wt den buke voer lucifer heb
ic di ghewonnen. **D**ie he
re swoerten sal hem niet
berouwen du biste priester
in der ewicheit na melchise
dechs ordinancie. **D**ie here
heeft coninghe te broken tot
dynre rechter hant in den
daghen sijns toerns. **H**i sal
rechten veer in die gheslach
ten hi sal verwullen die ne
der vallen ende in veetre lu
den lande sal hi die houede

te gader slaen. **W**t der beke sal
hi inden weghe drincken daer
om sal hi verhoghen dat hoeft.

Glorie si den vader. **A**ls was,

Louet ghi **laudate pui.**
kijnderen den heer louet

den name des heren. **D**ie na-
me des heren si ghebendyt
van nu thent in ewicheit.

Vander sonnen opganc tot
haren nederganc is die name
des heren louelic. **H**oghe bo-
uen allen volke is die here en
sine glorie is bouen die heme-
le. **W**ie is als onse here god

die inden hoghen woent ende
die neder dinghen aensiet in
die hemel ende in die eerde. **H**i
opweect vander eerden den broet
bidder ende vanden slike op
recht hi den armen. **O**p dat
hi die sette mitten vorsten mit
ten vorsten sijne luden. **D**ie
wonen doet den ghenen die
onvruchtbaer inden huse is
ende maecte ene blide moeder
mit vele kinderen. **G**lorie si
den vader. **A**lt was t. **I**etari.
Ic bin verblut in desen su.
die mi gheleit sijn wi su.

70
len gaen int huys des heren.

Onse voete stonden in dinen
widen salen hemeliche iheru-
salem. **D**u biste iherusalem
die ghetymmer wordes als
een stat welker ghemeenscap
te gader is in een enich een.

Want daer sijn op ghedom-
men die gheslachten die gheslach-
ten des heren die tughe van ic-
rahel om te belien den name
des heren. **W**ant daer die stoe-
le int gherecht sullen sitten
die stoele sijn op dauids huys.

Bidt die ten vrede sijn iheru-

calem ende oueruloedicheit
si den ghenen die di minnen.

Ouernits dynre cracht moet
wede werden ende oueruloe-
dicheit in dinen toerne. **T**he-
rusalem om mine broedere
ende om mine naeste heb ic
vrede van di ghesproken.

Om des heren hws ons gods
heb ic goede dinghen di ghe-
socht. **G**lorie si den vader. *tc.*

Wert dat *Ruli dñs edifi.*
die here niet en tyme-
te dat hws te vergheets heb-
ben si ghearbeit die dat tyme-

71
meren. **W**aert dat die here niet
en hoede die stat om niet wakent
hi diese hoet. **O**nnutte ist v
op te staen voer dat licht staet
op na dien dat ghi neder sittet
ghi die etet dat broet rouwen.

Want die here gheeft den slaep
sinen gheminden sie dat erue
des heren des soens loen vrucht
des bukes. **A**ls die pile in des
machtighen hant also sijn
die sone ter gheerne die wtige
slaghen sijn. **S**alich is die
man die van dien sijn begheer
te vervollet heeft hi en sal niet

confuys werden wanneer hi
sine viande toe spreken sal in
der poerten. **G**lorie si den va-

der ic. **H**ut was ic. **lauda.**

Loue iherusalem den here
loue syon dinen god. **W**ant
hi heuet toe gheuet die floete
dijne poerten hi heuet ghebe
nedyt dine sone in di. **O**re we
de gheset heuet dinen eynden
ende van vetticheit des weyts
sadet hi di. **H**i wt seydet si
ne sprake der eerden snellike
loept sine reiden. **D**ie den snee
gheest als volle ende den neuel

stroyt als asche. **H**i seynt
sijn cristal als een stucke broets
wie mach hem onthouden
voer den aensicht synre couden.

Hi sal wt gheuen sijn woert
ende salse smelten blasen sal
sijn gheest ende die wateren
sullen vloeyen.

Hi kundicht
sijn woert iacob sine gherech-
tigheden ende sine gherechte

israhel. **A**ldus en heeft hi
niet ghedaen allen gheslach-
ten ende sine gherechte en heeft
hi hem niet gheopenbaert

Glorie si den vader ende ꝛc.

An heilige moeder ende man
nes onkundich gloriose conun
ghe der werlt bidt voer ons
den heer. **Capitel.**

In allen dinghen heb ic
ruste ghesocht ende in des
heren erue sal ic wonen doe
gheboet ende septe mi die scap
per alre dinghen ende die mi
voertende scap die ruste in
mijn woninghe. **Gode segghe**

Awi danc. **Respons.**
Are liefte maghet xpi
werster der duechden brenct
hulpe ten onghenallighen

Help vrouwe den dien die altoes
 totti roepen. *vs.* Want wi mit
 groetheit der sunden ghedruct
 ket werden ende niemant en
 is die ons helpt helpt vrouwe
 dien die altoes totti roepen.

Gloue si den vader ende den so
 ne ende den heilighen gheest.
 Helpet vrouwe dien die altoes
 totti roepen. *Aue maris.*

 hegruet sijstu sterre des
 meers hoghe gods moeder en
 de altoes maghet salighe he
 melsche poerte. *Du* names
 dat aue van gabriels monde.

vest ons in vrede die den naem
eua omkeers. **O**ntbinde die
bande der sculdigher brenghe
voert dat licht den blinden drue
wech onse quaede eysehe ons al
le goet. **G**ewise dattu biste
een moeder hi nemet ouernits
di dat ghebet die om ons dyn
kijnt wesen woude. **S**onderli
ghe maghet onder allen sacht
moedich maeck ons van scul
den ontbonden sachtmoedich
ende kwassche. **V**erleen een
puer leuen maer den wech seker
op dat wi ihesum siende altoes

multi verbliden. **L**of si gode
 den vader den ouersten xpristo
 werdicheit den heilighen gheest
 drieuondicheit eere ende ewic
 heit Amen. **verlikel.** Bidt vo
 re onts heilighe gods moeder.

Dat wi weerdich werden der be

Mlossen xpristi. **magnific:**
 Ine ziele maect groet den
 heer. **E**nde mijn gheest heuet
 hem hoghe veruouwet in go
 de minen heilgheuer. **W**ant
 hi heuet aen ghesien die oet
 moedicheit sijnre deernen siet
 daer of sullen mi salich heten

alle gheslachten. **W**ant hi he
uet mi grote dinghen ghedaen
die machtich is ende sinen hei
lighen name. **E**nde sijn berm
herticheit is van gheslachte tot
gheslachten dien die hem ont
sien. **H**i heuet macht ghedaen
in sinen armen hi heuet ver
stroft die houaerdighe van
ghedachten sijns herten. **H**i
heuet of gheset die machtighe
vanden stoel ende heuet verho
ghet die oetmoedighe. **D**ie
hongherighe heeft hi verwl
let mit goede ende die rike liet

hi ydel. **H**i heuet ontfangen
 israhel sijn kint ende hem ghe-
 dochte sijnre bermherticheit.

Als hi ghesproken heeft tot
 onsen vader abraham ende tot
 sinen gheslachten van beghin-
 ne. **G**lorie si den vader. **A**lt
 was inden beghinne. **A**lt

Heilighe maria coem te helpē
 den onghewallighen helpet
 die cleynmoedighe sterre die
 crancke bidt voer dat ghemeen
 volc sette di voer die cleerscap
 sprec voer dat ynnighe wyf-
 like kint. **H**ere verhoer mi

roepen come totti. *Collect.*

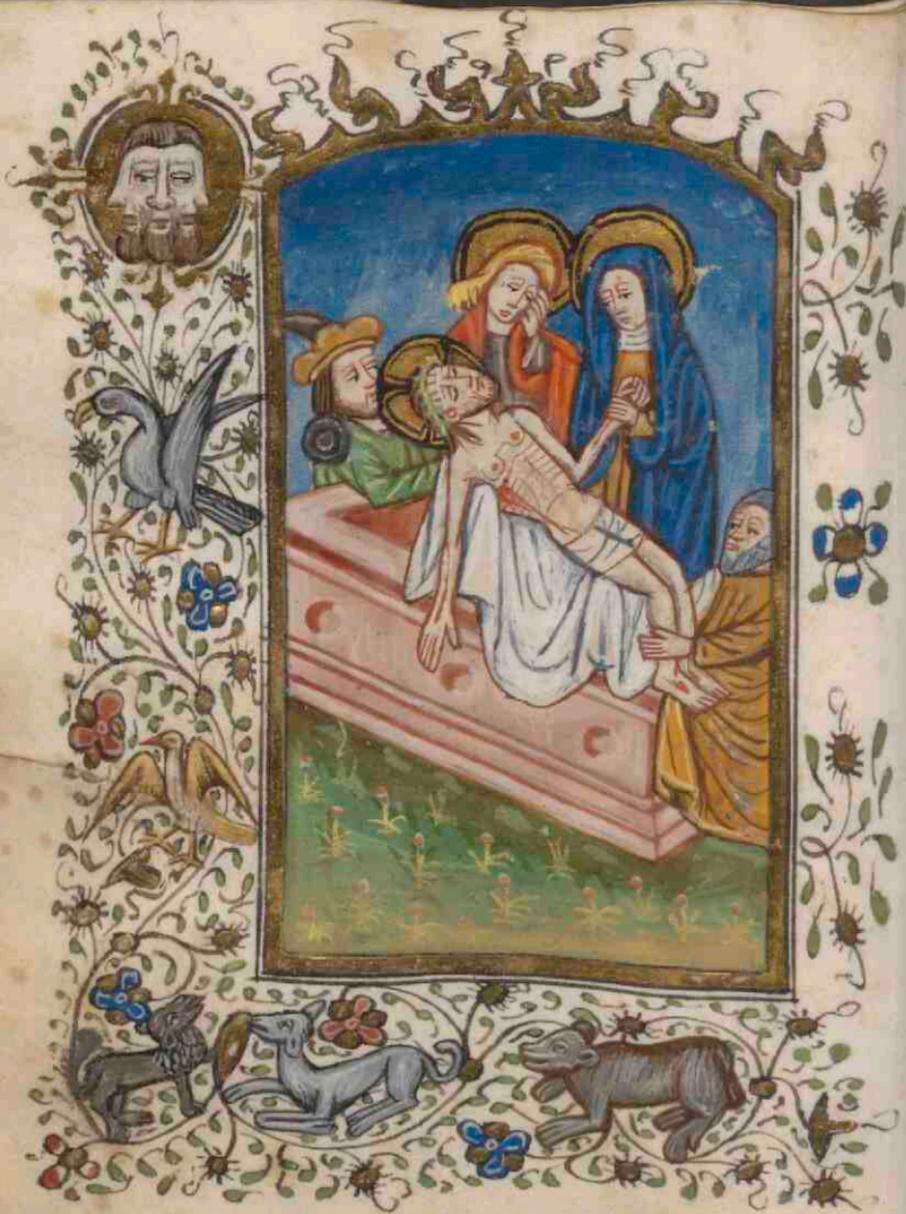
Verleen ons here god di
nen dienres des bidten
wi di dat wi verbliden van
gheloutheit der zielen ende
lyfs ende dat wi ouermits glo
rioser bede der heiligher ma
ghetmarien moeten werden
verlost van deser teghenwoer
digher bedroeffenisse ende ge
bruken eweliker bliscap. *Over*
mits onsen here ihesum xpi
tum dinen soen die mutti leeft
ende regniert in enicheit des
heilighen gheestes een god

ewelic sonder eynde Amen.

Genedien wi den here. **G**ode
segghen wi danc. **A**lle ghelo-
wighe zielen moeten rusten
in vreden Amen.

Keer ons god
ons salichgeue
Ende keer dine
toern van ons.
Beus i adiu!

God wilt dencken in mijn
hulpe. here tot mi te hel
pen haeste. **G**lorie si den vader
ende den sone ende den heilighen
gheest. *Alst was. t. memeto.*

Bedencke here dauids en
al sinre sachtmoedicheit.

Als hi zwoer ten here eene
beloeste louede hi iacobs gode.

Of ic in ga int tabernakel

mijns huys of dymme ic op
bedde dat onder mi ghespreit is.

Of gheue ic slaep minen ogen
ende minen oghe brauwen va
kinghe. **E**nde minen slaep
vanden houede ruste thent ic
vinde den heer een stat een ta
bernakel iacobs gode. **S**iet
dele stat ende tabernakel hoer
den wi in effrata wi wondese
inden velde des woudes. **W**
sullen ingaen in sinen taber
nakel wi sullen aenbeden in
die stede daer sine voete stonde.
Stant op here in dine ruste

du ende die arke dynre heilic
 heit. **D**ine priesteren moeten
 werden aen ghedaen rechtuer
 dichheit. ende dine heilighe moe
 ten hem hoghe verurouden.
Om dauid dinen knecht en
 keer niet of dat aensichte dyns
 xristi. **D**ie here heeft dauid
 gheswooren die waerheit ende
 en sal niet achterlaten werde
 van die vrucht dyns buyses sel
 ic setten op dinen stoel. **I**t
 dat dine kindere houden
 mit mi mijn verbont ende
 mijn ghetughenisse dese die

ic hem leren sal. **E**nde hoer
sonen sullen thent in ewicheit
sitten op dinen stoel. **W**ant
die here heuet syon wtuertoren
hi heuetse wtuertoren hem tot
eenre woninghe. **D**its mijn
ruste in ewicheit der ewicheit
den hier wil ic wonen want
ic hebse wtuertoren. **S**ine
weduwe sal ic benediende be
nedien sine arme sal ic saden
van brode. **S**ine priesteren
sal ic deden mit heyl ende sine
heilighen sullen hoghe vro
lic sijn mit hogher vrolicheit.

Daer sal ic voertbrenghen
den hoern dauids ic hebbe be-
reit een lantterne minen xpus
to. **S**ine viande sal ic confu-
se aentrecken mer op hem sal
vloeyen mine heilicheit.

Glorie si den vader. **A**lt
was inden beghin. **Et. Ave qua.**

Siet hoe goet ende hoe
wolic is te wonen broe-
ders in een. **A**ls salue inden
houede die neder vloeyt inden
baert in aarons baert. **D**ie
neder vloeyt inden soem syns
cledes als die douwe des berghes

hermon die neder comet inden
berch syon. **W**ant daer seyn
det die here benedictie ende vle
uen tot in ewicheit. **G**lorie
si den vader. **ic.** **A**ls was **ic.**

Sie nu **Ecce nunc bndictio**
benediet den here alle knech
ten des heren. **G**hi die staet
inden huise des heren inden bre
den inganghe des huys ons gods

In der nachten buert op
uwe handen in die heilighen
ende benediet den here. **D**ie
here moet di benedien wt sy
on die hemel ende eertrijc ghe

maect heeft. **G**lorie si den va
 der **ii.** **A**lt was inden beghin
 ne. **ii.** **an.** **M**it vrolicheit laet
 ons begaen die ghehoechmil
 se der alre salichster maghet
 marien op dat si voer ons bid

Die den here. **ymmen.**

Oerschijnich open wort
 die poerte xpristi vervolt mit
 volre gracen die cominck gaet
 daer doer nochtant blyft si ghe
 sloten als si was. van beghin
 ne. **E**en manier van hoghen
 lichte is wter maghet sael ge
 comen dat is der heiligher ker

ken brudegom verlosser sceppe
ende gygant. **X**prute du bil
te dijne moeder eer ende bliscap
ende alre ghelouighen onghe
meten hope ouermits dan
dijne pinen dranc versmelte
onse sonden. **G**lorie si den
vader. **A**lt was **ix. Capitul.**

Als caneel ende balsame
gheuende sueten roke al
loe gaf ic roke ende als wtuer
coren mirre gaf ic roke der
sueticheit. **G**ode segghen wi
danc. **versli.** Na dien dattu
kijnt wonnest bleuestu ma

ghet onbeulect. Gods moeder
bidt voer ons. *Nunc dimittis.*

Nv laet here dinen knecht
na dinen woerden in vre
den. **W**ant mine oghe
ben ghesien dijn heilgheuer.

Dienstu bereit heuest voer
dat aensicht alre volken. **E**n
licht dat is tot eenre openba
ringhe der heydenen ende tot
glorien dijns volcs van isra
hel. **G**lorie si den vader. **A**llt
was. *Añ.* **W**i glorificieren di
di heilighe moeder gods daer
xp̄us van ghebooren is maec

ghelont alle die di glorificiere

Here ontferme di onser. **A.**

Xpuste ontferme di onser. **A.**

Here ontferme di onser. **A.**

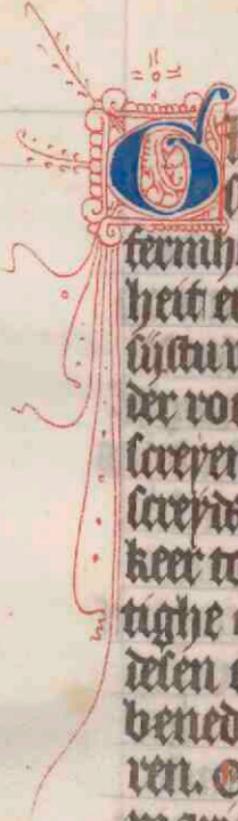
ps. iii. Vader ons du biste in de
hemel. Ende en leit ons niet
in becoringhe. mer verlos
ons van quade **Amen.** **D**at
woert is ghe worden wileysche
ende sal wonen in ons. **C**re
do in deum. Carnis resurrec
tionem. Et vitam eternam
Amen. **vs. iii.** **W**eerdighe di
dat ic di loue gheheiliche ma
ghet. Ende gheest mi cracht

teghen dine viande. *Oramus.*

Bidden wi. *Collect*

Here wilt vergheten die
 verstimenisse d'ynre dienre op
 dat wi di ouermits onsen da
 den niet behaghen en moghē.
 Ouermits bede der moeder d'yns
 soens onse god salich werden.
 Die mutti leuet ende regniert
 in enicheit des heilighen gheest
 tes een god ewelic sonder eyn
 de Amen. **B**enedien wi den
 here. Gode segghen wi danck.

Alle ghelouighe zielen moe
 ten rusten in vreden Amen.

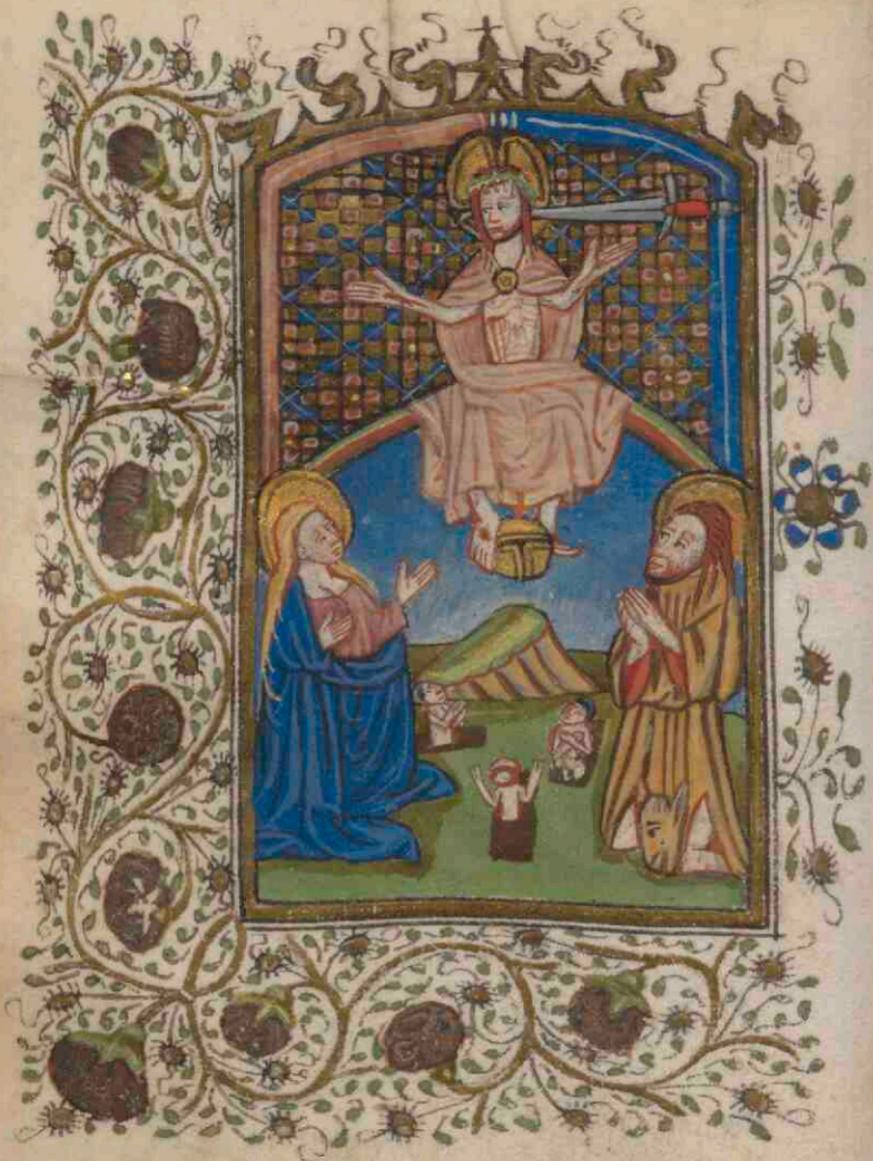
Ghegruet **S**alue regina.
 Sijstu coninghinne der ontfermherticheit des leuens sueticheit ende onse hope ghegruet sijstu wi ellendighe euen kinder der roepen totti droeuende ende screyende suchten tot di in desen screydale. **E**ya onse voersprecker keer tot ons dym ontfermhertighe oghen ende toen ons na desen ellende ihesum dine gebenedide vrucht. **O** goeder tieren. **O** goddienstich. **O** suete maria. **verli.** **I**n al onser bedroefnussen ende banghicheit

coem ons te hulpen alre heilich
ste maghet maria. *Collect.*

Here ihesu xriste die alre
glorioeste maghet maria
bid voer ons nu ende inder ston
den ons doets tot dynre goeder
tierenheit welker alre heilich
ste ziel inder tyt dynre pinen
ende bitteren doets dat zweert
des rouwen doer ghinc. Die le
ues ende regnerste mit gode
den vader in enicheit des heili
ghen gheests een god ewelic
sonder eynde. Amen. **O**ie ma
ghet maria moet ons ghebe

nedien mit horen goederne
kynde Amen. *aa*

Hier beghint die xijc psalm.

Doe in dine
re verbol
ghentheit
en straffe
mi niet en
in dine toer

ne en berispe mi niet.

Ontferme di mijne here
want ic cranck bin make
mi ghesont want alle mij
bene sijn mede ghestoert.

Ende mijn ziel is alte seer
ghestoert mer du here hoe
langhe. **Reer** di omme he

en trecke wt mine ziele maec
mi ghesont om dine ontferm
herticheit. **W**ant hi en is
inden dode niet die dynre ge
dencken sal ende wie sal inder
hellen dynre belien. **I**c heb
be ghearbeit in minen such
ten ic sal mine bedde wassche
op elken nacht mit minen
tranen. ic sal beghiete mi
ghespreide bedde. **M**ijn oghe
is van verbolghenheit seer
ghestoert ic bin verout on
der alle mine viande. **G**aet
alle van mi die boesheit wer

ken want die heer heuet ver
 hoert die stemme mijns scry
 ens. **D**ie heer heuet verho
 ret mine bede hi heuet mijn
 ghebet ontfanghe. **A**lle
 mine viande moete hem sca
 men en veel seer werden ge
 stoert si moete omghekeert
 werden ende scamen hem
 seer snellike. **G**lorie si den
 vader ende den soen ende den
 heilighē gheest. **A**lt was
 inden beghinne en nu en
 altoes ende ewelike sonder
 eynde Amen. **S**ū quonū re

Slich sijn die ghene die
haer boesheiden sijn ver
gheuen en hoer sonde bedect
sijn.

Salich is die man die
god ghene sonden toe en ghe
uet. noch gheen bedrieghen
en is i sinen gheeste. **W**ant
ic ghesweghen heb soe sijn
alle mijn ghebeente verou
det als ic riep alden dach.

Want dach en nacht is di
ne hant op mi beswaert.
ic bin om ghekeert i mine
iammer als die iwerne aen
ghewest wort. **I**c heb di

mijn ontbluē en mijn acht
 ter laten bekent ghemaect en
 mijn ongherechtigheit en
 heb ic di niet verborghen.

Ic sprac ic sal weder mi sel
 uē den heer belien mine on
 gherechtigheit ende du heb
 ste verghen dattu onghe
 sent ende ongheert biste in
 minen sonden. **V**oer dese
 sal totti een yeghelic heilich
 bidden inder tijt datmē bid
 den sal. **N**ochtan sijn inder
 groter oueruloet vele wa
 tere die niet tot hē en sullen

ghenake. **D**u biste mijn toe
uerlaet inder bedroefnisse
welke bedroefnisse mi al om
belegghen heeft mine hoge
vroude wt neem mi vā dien
die mi belegghen. **I**c sal
di gheuen verstandnisse
ende ic sal di leren inden wech
daer du sulste gaen ende ic
sal mijn oghen op di veste.
En wilt niet werden als
een paert of als een muile
daer gheen verstandnisse i
en is. **I**n eenen helster en
in eenen brydel bedrucke

hare wanghen die totti niet
 en ghenaken. **V**ele gheselē
 sijn den sondarē mer die in
 den here hopen dien sal sijn
 ontfermherticheit al omē
 gaen. **G**hi rechtuerdighe
 verblut v seer verwouwet
 v inde heer en alle ghi ghe
 rechte van herten hogheli
 ke verclaert v. **G**lorie si dē
 vader. **A**ls was inde beg^{ic}.

Here in dincere **W**ie ne.
 verbolghentheit en
 straffe mi niet ende in dine
 toerne en berispe mi niet.

Want dine ghescutte stekē
in mi en̄ du hebste ghesta-
dicht dyn hant op mi. **G**he-
ne ghesontheit en is in my-
nen vleysche van teghen-
woerdicheit dyns toerns
ghenen vrede en is in minē
ghebeente van teghenwoer-
dicheit minre sonde. **W**at
mine boelheiden si minen
houede bouen ghegaen ende
op mi beswaert als een
zaer last. **M**ine litteiken
sijn vervollet ende verdouē
van teghenwoerdicheit.

70
mynre ontruytheit. **O**nsla-
lich bin ic gheworden en ic
bin ghecroent totten eynde
en alden dach ghinc ic in be-
droeft. **W**ant mine lende
ne sijn ghevollet mit spotte
ende gheen ghesontheit en
is in minen wleyfche. **I**c
bin ghedruet en ghenedert
alte seer ende ic brummede
van lichten mijns herten.

Here alle mine begheerte
is voer di en mijn lichten
en is voer di niet verborghē.

Mijn herte is in mi seer

ghelstoert mine cracht heuet
mi beghenen en dat licht
minre oghen en is niet mit
mi. **M**ine vriende en mine

naeste si nakeden en stonde
teghen mi. **E**nde die mi bi
wesen souden stonden verre
van mi. en die mine ziele
sochten deden mi macht.

Ende die mi quade dingē
wt sochten spraken ydelheit
ende dochten alden dach walc
heit. **M**er ic als een doue
en hoerde niet ende als een
stome die sinen mont niet

op en luktet. **E**nde ic bin ge
 worden als een mensche die
 niet en hoert ende als die ghe
 ne weder sprake en heeft in
 sinen monde. **W**ant in di
 here heb ic ghehoept en du
 sulste mi verhoeren here mijn
 god. **W**ant ic sprac op ghe
 ne tijt en moeten mine vi
 ande hem op mi veruoude
 en als mine voete werden
 beweghen so spraken si op
 mi grote dinghen. **W**ant
 ic in die slaghe der pine be
 reit bin ende mijn rouwe

is altoes i mijn aensichte.

Want ic sal voerkündigē
mine boetheit en om mine
sonde dencken. **M**ine vian
de leuen ende sijn ghestedicht
op mi en sijn vermenicht
foudicht die mi boesliken
ghehaet hebben. **D**ie mi
quaet voer goet weder ghe
uen die hebben mi of ghe
trect want ic die goetheit
na volghede. **E**n beginst
mi niet mijn here mijn god
en ga niet van mi. **D**enc
ke i mine hulpe here mijn

92
god mijns heyls. **G**lorie si
den vader. **A**lt was **ix. mi**

God ontferme **serre mei.**

Di mynre na dynre
groter ontfermherticheit.

Ende na menichfoudic
heit dynre ontfermenisse
delighe alle mine boesheit.

Wassche mi voert meer vā
mynre boesheit ende reyni
ghe mi van minen sonden.

Want ic mine boesheit be
kenne en̄ mijn sonden sijn
altoes teghen mi. **D**i alle
ne heb ic ghesondicht en̄

quaet heb ic voer di ghedaen
op dattu gherechtuerdicht
wardes in dinen woerden en
op dattu verwines als du
werdes gherechtighet. **S**ie
aen want ic in boelheiden
ontfanghen bin ende in so
den ontfenc mi mijn moeder.
Sie aen wanttu die waer
heit ghemūnet heues du
hebste mi die onkundighe
ende verholen dinghē dym
re wyshheit gheopenbaert.
Du salte mi besprenghen
mit ylope ende ic sal werde

ghereynicht du sulste mi wal
schen ende ic sal wit werden
bouen snee. **D**u sulste ghe
uen minen horen bliscap
ende vroude ende die oetmoe
dighe ghebeente sullen seer
verwoechden. **H**akeer dij
aensichte van minen son
den ende delighe alle mine
boesheit. **G**od scep in mi
een reyn herte ende den rech
ten gheest vernye in mine
binnensten. **E**nde niet
en werp mi van dinen aen
sichte ende dinen heilighe

gheest en neem niet van mi.
Ghif mi weder die vroude
dijns heilgheuers en mitte
vorsteliken gheeste ghesta
dighe mi. **I**c sal dine we
ghe den bosen leren en die
di niet en oefenen sullen
tot di bekeren. **V**erlosse
mi vanden bloede god god
mijns heyls ende mine ton
ghe sal verhoghen dine ge
rechticheit. **H**ere luuc op
mijn lippen ende mijn mōt
sal voertkundighen dyn
lof. **W**ant hadstu ghewilt

offerhande ic hadse di v
mer ghegheuen. di en sal niet
lusten inden offer datmen al
verbrant. **E**en bedroeft
gheest is een offerhande gode
een rouwich ende een verne
dert herte en sultu god niet
versmaden. **H**ere doe goet
licken in dinen goeden wille
mit syon op dat die muere
van iherusalem ghetym
mert werden. **O**an sultu
ontfaen die offerhande der
gherechtigheit ende offerga
uen datmen te mael verbrat

soe sullen si in setten op dine
autaer calueren. **G**lorie si
den vader. **A**ls was inde. **fi**

Here verhoer **dine exaud.**
mijn ghebet en mijn
roepen come totti. **E**n of
keer dyn aensichte niet va
nu in wat daghe dat ic be
drucket bin soe neyghe du
oren tot mi. **I**n wat dage
dat ic di aenroepe soe ver
hoer mi snellike. **W**ant
mine syn vergaen als een
roeck ende mine bene syn
verdortet als een dinc dat

98
in der pannen dorre verbrāt
is. **I**c bin gheslaghen als
hoy ende mijn herte is ver
dort want ic vergheten heb
mijn broet tetene. **V**ander
stemmen mijns suchtens
aen henc mijn ghebeente
mijnen vleysche. **I**c bin
ghelyc worden den pellicaen
vnder enicheit ende ic bin
ghelyc worden den nachtra
uen in eenen veruallen hu
se. **I**c wakede ende bin ghe
worden als een mussche al
lene enich onder den dake.

Alden dach hebben mi mine
viande lasterlic ghestraffet
ende die mi loueden die zwoe
ren weder mi. **W**ant ic at
alsche als broet ende heb mi
nen dranc mit screyen ghe
menghet. **A**ls van tegen
woerdicheit des toerns dyn
re onweerdicheit tot mi
want verheffende slogestu
mi. **M**ine daghe sijn ver
gaen als een scheme en
de ic bin verdorret als
hoey. **M**er du here du
bluuest in

ewicheiden ende daermen
 dinnre bi ghedencket bliuet
 in gheboerten ende gheboer
 ten. **A**l opuerstaende sal
 tu di ouer syon ontfermen
 want di tyt te ontfermen
 is ghecomen want die tyt
 is ghecomen. **W**ant dine
 knechten behagheden wel
 syons stene ende sullen hem
 ouer syons eerde ontfermen.
Ende here dat heydene
 volc sal ontfruchten dinen
 name ende alle coninghe
 van eertrike dine hoghe

claer eere. **W**ant die here
heuet ghetymmert syon en
de sal werden ghesien in sine
glorie. **H**i heuet aenghesien
int ghebet der oetmoedigher
ende en heeft niet verstaet
hoer bidden. **M**en scrue
dese dinghen in die ander
gheboerte ende dat volc dat
noch ghescapen sal werden
sal den here louen. **W**ant
die here van sinen heilighe
hoghe ghesien heuet die
here van den hemele die
heuet aen ghesien.

97

in die eerde. **O**p dat hi hoer
de dat suchten der gheenre die
mit voetbanden ghebonde
sijn ende ontbinde die kind
der der gheenre die ghedoet
sijn. **O**p dat si voertkundi
ghen des heren name in sy
on ende sijn lof in iherusa
lem. **I**n dien dat die vol
ke te samen comen in een
ende die coninghen op dat
si den here dienen. **H**em
antwoerde inde weghe sijn
re cracht mynre daghe cleyn
heit kundighe mi. **E**n

roep mi niet weder in die
helste mynre daghe dine ia
ren sijn in die gheboerte
der gheboerten. **D**u here
heueste ghestedicht dat eert
rike inden beghinne ende
die hemele sijn werken du
re handen. **S**i sullen ver
gaen mer du bliuest ende
alle sullen si verouden als
een cleet. **E**nde als een om
me cleet saltuse verwandele
ende si sullen verwandelt
worden. mer du biste een sel
ne ende dine iaren en sullen

niet ontbreken. **D**ie sonē
 dynre knechten sullen daer
 wonen en dat van hem coe-
 met sal recht gheleit werden
 in ewicheit. **G**lorie si dē va-
 der. **A**lt was ic. **Deprofundis**

O here vanden diepen
 heb ic gheroepen tot
 di. o here verhoer myn stem-
 me. **O**stu die boesheit ver-
 houdes here o here wie sal
 dat liden moghen. **W**ant
 hi di is ghenadicheit ende
 om dine ewe verbeide ic di
 here. **I**n sinen woerden

heeft mijn ziel verdragen
mijn ziel hoefte inden heer.

Vander mettentijt wach
te tofter nacht hoefte isra
hel inden heer. **W**ant bidē
here is bermherticheit; en
bi hem is ouervolle verloc
singhe. **E**nde hi sal israhel
verlossen van al sijne boef
heit. **G**lorie si den vader.

Alt was *ic. vne exaudi.*

Here verhoer mijn ge
bet mit dinen oren
verneem mine bede bi dien
daer ic di bi bidde in dynre

waerheit. **E**nde in dat ghe
rechte en gā niet mit dinen
dience want voer dinē aen
sichte en sal niet gherechtuer
dicht werden al dat leuet.

Want die viant veruol
ghet mine ziele ende heeft
mijn leuen ghenedert i die
eerde. **H**i heuet mi gheset in
dwoeternisse als een tode der
werlt mijn gheest is op mi
mit anrte begaen mijn her
te is in mi ghestoert. **I**c
ghedachte der ouder daghe
ic pensede inden daden dynre

dynre werken ic sal denken
inden daden dynre handen.

Ic hebbe wt gherecht mine
arme totti mine ziele is totti
als eerde sonder water. **H**ere
verhoer mi snellike want mi
gheest ontbreect. **E**n keer
niet of din aensicht van mi
soe werde ic ghelyc den ghene
die neder gaen in een neder wa-
ter. **M**ake dat dine ontferm-
herticheit vroe van mi ghe-
horet si want ic in di ghe-
hopet hebbe. **M**aect mi.

den wech bekant daer ic in
wanderen sal want ic mijn
ziel totti heb ghegheuen. **H**
re wt neem mi van minen
vianden want ic totti ghe
uloeghen bin leer mi doen
dinen wille wanttu mijn
god biste. **D**ijn goede gheest
sal mi leyden in dat gherech
te lant om dinen name he
re du sulste mi leuendich
maken in dynre gherechtic
heit. **E**nde du sulste wt ley
den mijn ziele van bedruc
kenisse ende in dynre barm

herticheit saltu verstoren
mine viande. **E**nde alle die
mijn ziel bedrukken saltu
verliesen. want ic dym dyen
re bin. **G**lorie si den vader.

Alt was **ii. an.** **G**hesot
maker der werlt maect ons
ghesont alre heilichste wint
ster gods altoes maghet ma
ria bidt voer ons dat ghebet
der apostolē martelare en
alle die confessoen ende die
heilighe ioncfrouwen bidde
wi ynnentlike dat wi van
allen quade werden wtighe

nomen ende alle goets nuen
 altoes moeten verdienen te
 ghebruken. *Die keramen.*

Here ontferme di onser.

Xpe ontferme di

onser. **H**ere ontferme di

onser. **X**piste hoer ons.

God vader vanden hemel

ontferme di onser. **G**ods

sone verlosser der werlt ont

ferme di onser. **G**od heili

ghe gheest ontferme di on

ser. **G**hesontmaker der

werlt help ons. **G**od hei

lighe drieuoudicheit ont

ferme di onferme di onfer.

Heilighe moeder gods. x

bidt voer ons. **H**eilige

ioncfrouwe alre ioncfrou

wen bidt voer ons. **H**eilighe

coninghinne der heme

len bidt ons

Sunte maria **v**

Sunte mychael **v**

Sunte gabriel **v**

Sunte raphael **v**

Alle heilighe enghelen
ende archangelen bidt. v. **v**

Alle hemelcche crachte **v**

Sunte ian baptist **v**

Alle heilighe patriarche
 ende propheten **b**
Sante peter **b**
Sante pouwel **b**
Sante andries **b**
Sante iacob **b**
Sante iohan **b**
Sante thomaes **b**
Sante philips **b**
Sante iacob **b**
Sante bartelmeeus **b**
Sante mattheeus **b**
Sante symon **b**
Sante thadeeus **b**
Sante mathys **b**

Sunte barnabas **B**

Sunte lucas **B**

Sunte marcus **B**

Alle heilighe apostolen en
de ewangelisten. **B**

Alle heilighe discipulen
ons heren **B**

Alle heilighe onsculdige
kinderen. **B**

Sunte steuen **B**

Sunte lieuen **B**

Sunte clare **B**

Sunte clemens **B**

Sunte sixtus **B**

Sunte cornelis **B**

Sunte cypriaen **b**

Sunte laurwerens **b**

Sunte crislogone **b**

Sunte iohan **b**

Sunte pouwels **b**

Sunte colma **b**

Sunte damiaen **b**

Sunte bonifaes mit dine
ghesellen. **b**

Sunte eobaen **b**

Sunte athelari **b**

Sunte dyonys mit dine
ghesellen. **b**

Sunte victoer mit dinen
ghesellen. **b**

S vnte candida **b**
S vnte eruperius **b**
S vnte felix **b**
S vnte agapitus **b**
S vnte crispin **b**
S vnte crispien **b**
S vnte fabiaen **b**
S vnte sebastiaen **b**
S vnte vitael **b**
S vnte geruaes **b**
S vnte prothaes **b**
S vnte benignus **b**
S vnte ponciaen **b**
S vnte adriaen **b**
S vnte gengulf **b**

S vnte alexander **v**

S vnte elisi **v**

S vnte marcellijn **v**

S vnte peter **v**

S vnte nycasius mit sine
ghesellen **v**

S vnte mauwerijs mit si
nen ghesellen **v**

S vnte eustaes mit sinen
ghesellen **v**

S vnte blasius **v**

S vnte vincent **v**

S vnte Iorjs **v**

S vnte theotel **v**

S vnte xpistofels **v**

S ante hermes	b
S ante tymotheus	b
S ante symphoriaen	b
S ante lambert	b
S ante albaen	b
S ante neree	b
S ante achilee	b
S ante ypolitus	b
S ante romaen	b
S ante pancraes	b
S ante tyburcius	b
S ante abdon	b
S ante lennes	b
S ante cyriacus	b
S ante saturnum	b

Sunte panthaleon **B**
Sunte procelle **B**
Sunte martinaen **B**
Sune vrederic **B**
Sunte thomaes **B**
Alle heilighe martelare **B**
Sunte mertijn **B**
Sunte mertijn **B**
Sunte silvester **B**
Sunte gregorius **B**
Sunte nydaes **B**
Sunte augustijn **B**
Sunte iheronimus **B**
Sunte ambrosius **B**
Sunte egidius **B**

S vnte leo	B
S vnte hylarius	B
S vnte eusebius	B
S vnte ysidorus	B
S vnte venigius	B
S vnte eligius	B
S vnte germaen	B
S vnte vedaste	B
S vnte baue	B
S vnte amande	B
S vnte wilboert	B
S vnte benedictus	B
S vnte effrem	B
S vnte anthonijs	B
S vnte frude	B

S vnte seuerijn	iiii	B
S vnte lebuijn	iiii	B
S vnte werenfride	iiii	B
S vnte plethelme	iiii	B
S vnte odgerus	iiii	B
S vnte seuerus	iiii	B
S vnte paulijn	iiii	B
S vnte maximijn	iiii	B
S vnte seruaes	iiii	B
S vnte hubert	iiii	B
S vnte adelbert	iiii	B
S vnte medarde	iiii	B
S vnte pauuels	iiii	B
S vnte damaes	iiii	B
S vnte luger	iiii	B

S vnte rabboed **b**

S vnte arnulf **b**

S vnte wyro **b**

S vnte symon **b**

S vnte odulf **b**

S vnte ansbert **b**

S vnte luidbert **b**

S vnte galle **b**

S vnte bernaert **b**

S vnte franciscus **b**

S vnte dominicus **b**

A lle heilighe confessoer **b**

A lle heilighe moniken **b**

ende heremiten. **b**

S vnte agniet **b**

S vnte agnet	B
S vnte felicitas	B
S vnte perpetua	B
S vnte peterneel	B
S vnte aechte	B
S vnte lucie	B
S vnte cecilia	B
S vnte anastasia	B
S vnte eufemia	B
S vnte tecla	B
S vnte amelberga	B
S vnte sabina	B
S vnte columba	B
S vnte benedicta	B
S vnte scolastica	B

D vnte cristijn **B**

D vnte affra **B**

D vnte prisca **B**

D vnte susanna **B**

D vnte walburch **B**

D vnte gheertruut **B**

D vnte katherin **B**

D vnte margriet **B**

D vnte mildrada **B**

D vnte juliana **B**

D vnte emerenciaen **B**

D vnte potenciaen **B**

D vnte sophia **B**

D vnte maria magdalena **B**

D vnte maria egyptiaca **B**

Sante martha **B**
Sante krunera **B**
Sante brigida **B**
Sante maredis **B**
Sante aldegond **B**
Sante barbara **B**
Sante apollonia **B**
Sante dorothea **B**
Sante elyzabeth **B**
Sante vsula mit dinen
 ghesellen en gheselynnē **B**
Alle heilighe ionfrouwe
 en weduwen ende alle alle
 die hem outhouden hebben
 in reynicheden van leuen **B**

Alle heilighen. 6

Wes ghenadich spaer ons here. **W**es ghenadich verlos

ons here. **V**anden quaden viant verlos ons here. **V**an allen laghen des viants vl.

Van alre scadeliker becoringhe vl. **V**an enen quaden eynde ende vander gadoet vl.

Van den ewighen doet vl.

Vander helscher pij. **V**onsnen vl. **V**an dinen toerne

vl. **V**an allen quade van binnen ende van bute vl.

Van allen quaden behage

ons selues of onsen goeden wke.

Van duncken dat wi yet
goets van ons selue hebben v.

Van dien dat wi meer goe
des ons toe gheuen ende min
quaets dan wi hebben v.

Van dien dat wi ons trecke
ouer onsen gheliken of ghe
liken ons den hoghen ende
dat wi ons enighen mensche
ghelijc trecken of houden in
doechden. v.

Van dien dat wi ander lu
de doghet ende goede werken
niet so en verhoghen ende

weerdighen noch soe en my
nen. ende breiden ende louen
als wi souden **vl.** **V**an alre
achter sprake yemants quaet
te breiden of yemants goet
te vernüen **vl.**

Van allen hoghen sma
ke ende hoghen weten boue
dat onse mate is **vl.**

Van allen houedighen sub
tilen schine in gheestelicheit **vl.**

Van alre hertwillicheit
ende vanghelatenheit eygens
willen. **verl.**

Van alre gheesteliker en

weerdiker houerdien **vr.**

Van allen toerne ende toer-
nicheden **vr.**

Van hate ende van nyde en
bitterheden en van allen mis-
moghen op onsen eue men-
sche **vr.**

Van ydel ghebere ende ydel
schine mit leuen mit cledere
of mit goede of mit woerde
ende van allen dinghen die
gheen nutte tot gode in en
brenghen **vr.**

Van allen onkwassche wer-
ken ende gheuoelen **vr.**

Van allen onkuusſchen ſien
ende onkwuſſchen hore. vl.

Van alre quader onkwuſſcher
of ydelre ende onnutter ghe
ſelſcap vl.

Van allen menſchen ende
van allen dinghen die ons
hinderen of oftrecken van
dinen weghe of van di vl.

Van allen onreynen ghe
dachten vl.

Van alre vleyſcheliker
neyghunge i werliker begeer
ten vl.

Van alre onreynicheit lyfs

ende ziele. **vl.**

Van ghericheit vā droef
heit in tytliken dinghe **vl.**

Van traechheit lauhheit en
rouwheit ons herten ons wil
len ende onser werken **vl.**

Van eten eten ende van drinc
ken sonder noet te vele te duer
baer te leckerlike of te luste
like **vl.**

Van onbedachten onnutte
of scadeliken woerden. **vl.**

Van onser groter drooster
nissen tot gode ende tot al
len hemelschen dingen **vl.**

Van onser groter onwetent
heit ende onkundicheit ons
leuens ende des wegges tot go
de in bescheidenheit. ver' o's he.

Van onser groter onstedic
heit ende crancheit onser wer
ken ons staets ende onser ghe
dachten v'l.

Van onser on
rechter menighe v'l. **V**an
dien dat god niet gheert en
gheloest en wort vā ons als

wi soude. **V**an dien dat wi
al onse staet lijf ende ziel en
goet werke ende ghepeinse
niet en trecken ende setten

puerliken ende entelike tot
gode en tot synre eeren **vl.**

Van onser groter verlumene
nisse ende ontbliuen in allen
desen **vl.**

Van onsen groten
sunden **vl.**

Bi dien dattu ma
ria gheboetscapt wordes ende
mensche wordes **vl.**

Bi dien
dattu toe quameit en ghebo
ren wordes **vl.**

Bi dynre do
pe ende dynre vasten **vl.**

Bi dinen heilighen cruce
ende dynre pinen **vl.**

Bi
dinen dode ende dattu begra
uen wordes **vl.**

Bi dynre

heiligher opuerstandennisse
en verclaer der eerliker hemel
scher vaert. **B**i den troester
den heilighen gheest. **vi.** **B**i
verdienste al dinnre heilige
vi. **I**nden daghe des oerdels
vi. **W**h sundaren wi bidden
di hoer ons. **W**h bidden di
dattu ons inwendighen en
wtuendighen vrede gheues
hoer ons. **W**h bidden di dat
tu ons gheues gherechte biech
te waren rouwe ende verghif
fenisse ende oclact van onse
sonden hoer ons. **W**h bidde

di dattu alle korsten lude die
 du heuest verlost mit dinen
 heiligen bloede willeste tot
 di kerken ende in dinen dienste
 behoeden

Wh bidden di dattu ons wil
 lest gheuen leuen in tyt in
 ewicheit ende ghesontheit
 aen lue ende aen ziele na on
 sen behoesten tot dynre eere
 hoer ons. **W**h bidden di dat
 tu den staet der heiligher ker
 ken in alle dinen dienste meer
 ren wulste in heyligheden en
 in ghetale. hoer ons. **W**h

bidden di dattu den paeus
keyser ende bisscopen priesters
ende alle macht gheestelic en
weerlich ende haer wysheit
ende alle die di dienen ende
alle begheuen lude man en
wyf ende die gheheel kersten
heit wilste behoeden vander
vianden stricke ende verlosse
van allen quade hoer ons.

Wh bidden di dattu ons di
nen dienres in dinen dienst
te wilste minentlic behoe
den ende onthouden hoer ons.

Wh bidden di dattu alle den

174
ghenen die ons goet doen en
hebben ghedaen weerdich wil
ste wesen te gheuen dat ewi
ghe leuen hoer ons. **D**attu
den sieken gheestelic en lijelic
ghesonthheit wilste gheuen
als sus behoeven tot hoerre
salicheit. wi bidden di hoer ons.

Dattu die gheestelic gheua
ghen sijn wilste verlossen wi
bidden di hoer ons. **D**attu
alle bedroefte herten wilste
na horen behoueden troeste
ende tot dijner eeren verblide
wi bidden di hoer ons.

Dattu ons wilt leiden tot
ten ewighen leuen wi bidden
di hoer ons. **D**attu alle ghe
louighe zielen ende al minre
vrienden ende die mi goet ghe
daen hebben ende alle die in
dijner mynnen ghestouen
sijn. wilt verlossen wt der
pinen des vegheuiers ende ge
uen wilt dat ewighe leuen.
Wi bidden di hoer ons. **D**at
tu wilt weerdich wesen
ons te horen wi bidden di ho
re ons. **S**oen gods wi bid
den di hoer ons. **L**am gods

die ofnemes die sonden der
werlt verlos ons here. **L**am
gods die ofnemes die sonden
der werlt spaer ons here.

Lam gods die ofnemes die
sunden der werlt ghif ons
vrede. **X**pe hoer ons. **H**ere
ontferme ons. **X**puste ont
ferme di onser. **H**ere ontfer
me di onser. **P**ater noster.

Vader onse. Ende en leit
ons niet in becoringhe. **A**er
verlos ons van quade **bes.**

Ich heb gheseyt here ontfer
me di mynre maer my

ziel ghesont want ic di ghesun-
dicht heb. **D**i moeten belien
here alle dine werken. En dine
heilighen moeten di benedien.

Dine priestere moeten aen-
doen rechtuerdicheit. En dine
heilighen moetē hem veruroch-
ten. **W**i hebben ghesundicht
here mit onsen vaderen onrecht-
uerdich hebben wi gheurocht
boesheit hebben wi ghedaen.

Here en doet ons niet na onse
sonden. noch na onser boesheit
en ghif ons niet weder. **H**ere
en ghedencke niet onser onder

boesheit. haestelic moetē wi
 vernemen dijn ontfermhertic
 heit want wi sijn seer arm
 gheworden. **H**elp ons god
 onse salichmaker. **E**n om die
 glorie dijns naems verlosse
 ons en wes onsen sonden ghe
 nadich om dinen heilighen
 naems wille. **W**es ons here
 een toern der stercheit vanden
 aensichte des viants. **H**ere v
 hoer mijn ghebet. **E**nde mijn
 roepen come totti. **Collecti**

Widde di here verhoer
 die bede der ynnigher

menschen lide mitten sonden
der gheente die di belien en
biechten op dattu goedertiere
ons gheues verghiffenisse te
gader ende vrede bi onsen here

O ihesum xristū. *Collect.*

Ontferme di onser here
ontferme di onser ontferme
liker menschen. Du ontferm
hertighe heilighe drieuou
dicheit ende verghif ons al
onse versumenisse en sunde
die wi ghedaen hebben voer
dinen aensichte ende voer
dine enghelen. **O**uermits

verdienste en inroepen ende
 bede alre heilighen die wi ere
 of daer wi hoer tijt of feeste
 van houden inder kerken en
 die wi hoer namen nu ghe
 noemt hebben goedertieren
 drievoudicheit verlos ons
 ende onse ouderen mit al on
 sen broederen ende susteren
 ende allen gheminden van
 allen quade gheleden teghen
 woerdich ende toecomende.

Verlos ons vanden **Coll.**
 dode totten leuen van
 dwidernisse ten lichte van

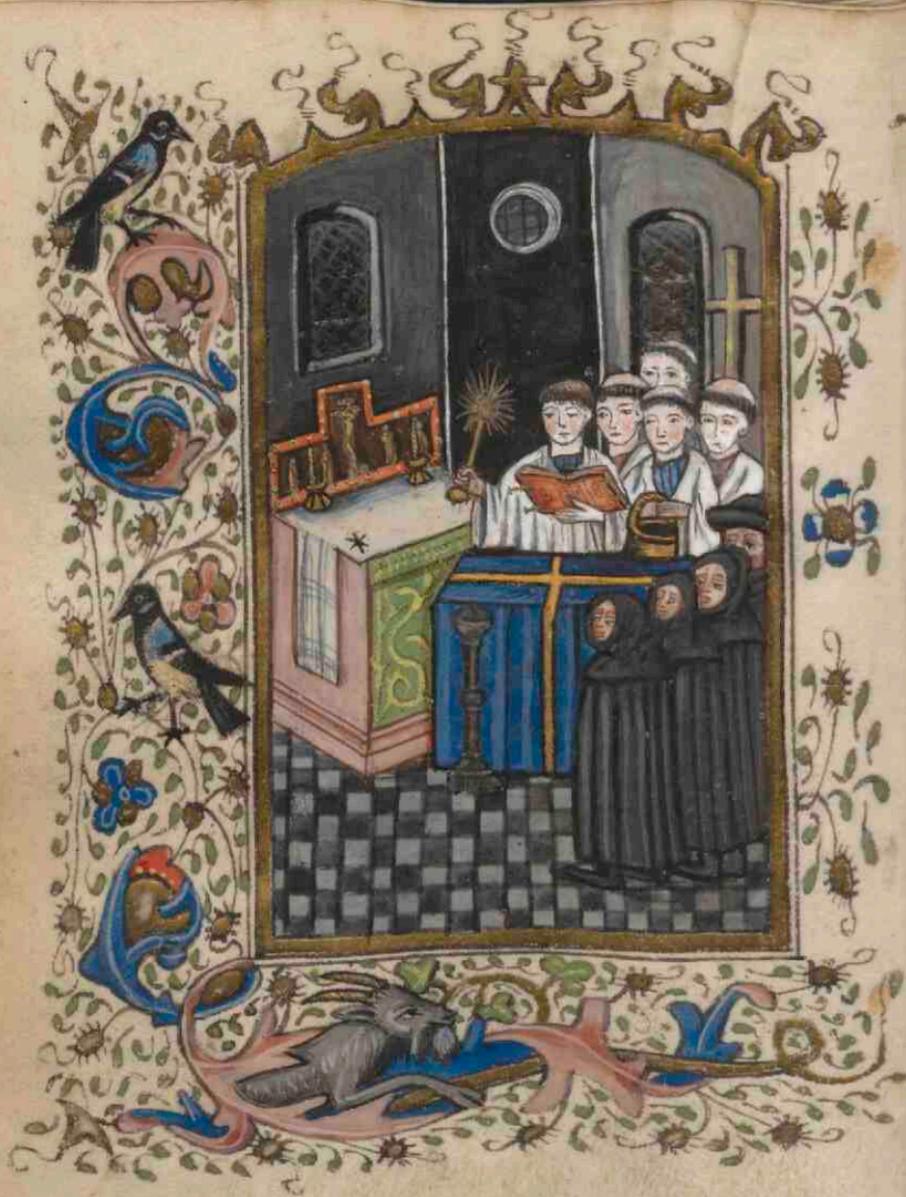
In
 die
 dode
 totten
 leuen
 van
 dwidernisse
 ten lichte
 van

vander hellen totten hemel vā
den quade totten goede van on
wetenheit tot wetenheit vā
al onsen sonden tot waerre be
rouwenisse van al onsen last
ter tot volcomen duechden vā
allen laghen des viants totter
hemelscher medicinen ende tot
dijnre godliker bescermūghe.
Quermits inroepen dijns drie
voudighen namen vader soen
ende heilighe gheest. want wie
oetmoedelic ende ghetrouwelic
dinen naem inroept hi sal ghe
sont warden. **D**aer om so bidē

wi di en eyſchen di oetmoedeli
 ke ende ghetrouwelike dattu
 deligheſt ende verghetes al on
 ſe ſonden ouermits bede ende
 verdienſte alre heilighen op
 dat ons te hulpe comē die en
 ghelen ende archangelen pun
 cen en moghentheiden crachte
 ende heerlicheidē die throne
 cherubin ende ſeraphin die
 patriarchen ppheten ende apol
 telen die martelaren confello
 ren en ioncfrouwen en die
 heilighe biſſcope heilighe
 priefters en heilighe dyaconē

ende alle die inder kercken of in
ynnichheit of anders arghent
gode minnen ende alle die in
xpristo liden ende alle heilige
wise berouwende menschen
ende alle heelighen bidden voer
ons dat wi moeten vercrighe
een ewich leuen. Si onsen here
ihesu xpristu inden hemel die
mitten vader en mitten soen
en mitten heelighen gheest le
uet ende regniert ewelike son
der eynde Amen. *AMEN*

120
Hier beschint die vighelie

Wij hebben
om beuā
ghen die
suctin
ghe des
doets. Die
droeuige

seer der hellen hebben nu om

Obeuāghen. *Inuitator.*

Oemt laet ons seer ver
vrouwen ten here laet ons ut
bilieren gode onsen heilghe
uer sijn aensichte laet ons te
voren begripen mit beliene

ende laet ons mit psalmen
tot hem volhertelike bliscap
hebben. **M**i hebben om be
uanghen die suchtinghe des
doets. Die droeuighe seer der
hellen hebben mi om beuan
ghen. **W**ant god is groet
coninc ende groet heer op al
le die ghene die godlyc sijn.
want die heer en verdwyft niet
sijn volc want in sinen han
den sijn alle eynden van ertri
ke ende die hoecheit der berge
siet hi. Die droeuighe seer der
hellen hebben mi ombeuan

ghen. **W**ant sijn is dat meer
 ende dat heeft hi ghemaect en
 dat drooghe lant heuet hi ghe
 uest coemt laet ons hem aen
 beden ende laet ons voer gode
 neder vallen ende laet ons scry
 en voer den heer die ons ghe
 maect heeft want hi is onse
 heer ende onse god ende wij
 sijn sijn volc ende scape sijne
 weyden. **M**i hebben ombes
 uan ghen die suchtinghe des
 doets. Die droeuighe seer der
 hellen hebben nu ombesuan
 ghen. **O**f ghi huden hoect

siene stemme verherdet niet
uwe herten ghelijc dat uwe
vaderc mi veruoerden inde
daghe der becoeringhe inder woet
tinen daer mi uwe vaderen
in becoerden en proueden en
de saghen mine werken. Die
droughe seer der hellen hebbe
mi ombewanghen. **V**ier
tich iaer was ic naelt desen ge
slachte ende sprac altoes dese
dwalen inder herten ende si
en bekenden niet mine weghe
ende ic swoer hem in minen
toerne dat si niet en souden

gaen in mijn ruste. **M**i heb
 ben ombewanghen die such
 tinghe des doets. Die droeuige
 seer der hellen hebben mi om
 bewanghen. **H**ere ghif hem
 die ewighe ruste. Ende dat ewi
 ghe licht moet hem lichten.
 Die droeuighe seer der hellen
 hebben mi ombewanghen.

Mi hebben ombewanghen
 die suchtinghe des doets. Die
 droeuighe seer der hellen heb
 ben mi ombewanghen. **Añ.**

It sal behaghen den heer. **Si**
lex qm̄ exaudiuit dñs.

Herminde want die
here sal verhooren
die stemme mijns
ghebeds. **W**ant

in tot mi neighede sijn oer en
de in minen daghe sal ic hem
aenroepen. **M**i hebben om
beclanthen die droevighe seer
des doets ende die anre der hel
len wonden mi. **I**c want

bedruckenisse ende wee ende
den name des heren inriep ic
O heer verlosse mijn ziele
ontfermich ende gherechtich
ghe heer en onse god ontfer

met. **D**ie heer behuedet die cle-
 ne ic bin ghenedert ende hi ver-
 losse mi. **T**oekeer di mijn
 ziele in dyn ruste want die
 heer heeft mi goetlike ghedaen.
Want hi wt treckede mijn
 ziele vanden dode mijn oghe
 vanden tranen mijn voete
 vanden valle. **I**c sal behage-
 den heer in den lande der leuen-
 der. **H**ere ghif hem die ewige
 ruste. En dat ewighe licht
 moet hem lichten **an.** **I**c sal
 behaghen den heer in den lan-
 de der leuender. **Ad dnm cu.**

Golten heer riep ic als
Dit bedroeft was ende hi
verhoerde mi. **H**ere verlosse
mijn ziele vanden quaden lip
pen ende vander walscher ton
ghen. **W**at salmen di gheue
of wat machmen di voersette
weder die walsche tonghen.
Scerpe pilen des machtige
mit verderuenden colen. **O**ch
mi want mijn ellendighe
wanderinghe is verlenghet
ic heb ghewoent mittien die
in cedars tabernakel woende.
ende mijn ziele was alte seer

wonende in ellende. **M**ittien
die den vrede hater was ick

vredsaem wanneer ic hem toe
sprac soe aenwochten si mi te
vergheefs. **H**ere ghif hem

die ewighe ruste. Ende dat ewi
ghe licht moet hem lichten.

Och mi want mine ellendige
wanderinghe is verlenghet.

Die heer behuedet di. **A**d te le

In den berghe heb ic verhef
fet mine oghen daer mi

hulpe van comen sal. **M**ine

hulpe coemt vanden here die
ghemaect heeft hemel ende eerde.

Di en sal niet gheue dine
voet in beweghinghe noch
hem en sal niet vaken die
di behuet. **N**u sie hem en
sal niet vaken noch slape
die israhel behuet. **D**ie he
re behuedet di die here is di
ne bescerminghe op dyn
re rechterhand. **D**i en sal
die sonne niet bernen des da
ghes noch die mane des nach
tes. **D**ie heer behuedet di
van allen quade die here
moet behoeden din ziel.
Die here behoede di van

allen quade die here moet behoe-
 den dijn ziel. **O**ie heer behoe-
 de dinen inganc ende dinen
 wt ganc van nu tot in ewic-
 heit. **H**ere ghif hem die ewi-
 ghe ruite ende dat ewighe licht
 moet hem lichten. **an.** Die
 heer behuedet di van allen qua-
 de die here moet behueden dijn
 ziele. **an.** Oftu die boetheit
Overhoudes. **Deprofundis.**
Here vanden diepen da-
 heb ic gheroepen totti o here
 verhoer mijn stemme. **O**me
 oren moeten toehoren in die

Handwritten marginal notes in red ink:
 S. 125
 m. 6 v.
 c. 125
 m. 6 v.
 c. 125

stemme mijns biddens. **O**stu
die boesheit verhoudes heer o
heer wie sal dat luden moghen.

Want bi di is ghen adicheit
ende om dine ewe verbeide ic
di here. **I**n sinen woerden

heeft mine ziele verdraghen
mijn ziele hoeppe inden heer.

Vander mettentijt wachte
totter nacht hoeppe israhel
inden heer. **W**ant bi den heer

is bermherticheit ende bi hē
is ouervolle verlossinghe.

Ende hi sal israhel verlosse
van al sijne boesheit. **H**ere

ghif hem die ewighe ruste en
 dat ewighe licht moet hem
 lichten. **an** Ostu die boesheit
 verhoudes heer o heer wie dat
 dat liden moghen. **an**. Die wer
 ken dynre handen. **Confiteb**.

Ic sal di belien heer in al
 mynre herten want du
 heuelt ghehoert die woerde
 myns mondes. **I**nder teghe
 woerdicheit der enghelen sal
 ic di singhen ic sal aenbeden
 tot dinen heiligen tempel
 ende sal belien dinen heilige
 name. **O**p dine ontfermher

ticheit ende dine waerheit
wanttu ghegroet heuest bouē
al dinen heiligen name.

In welken daghe dat ic di
in roepe so verhoere mi du sal
te vermenichfondighen die
doghet minre zielen. **O**
belen heer alle die coninghe
der eerden want si hebben ghe
hoert die woerde dijns mon
des. **E**nde sullen singhen in
den weghe des heren want
groet is die glorie des heren.

Want die heer is hoghe en
aensiet die nedere ende die

hoghe kernt hi van verre. **I**st
 dat ic wandere in mids der be
 druckenisse du salte mi leuen
 de maken ende bouen den toern
 mynre viande wt treckestu dñ
 hant ende dñ rechter hant
 makede mi behouden. **D**ie
 heer salt vergheelden voer mi
 heer dñ ontfermicheit in
 ewicheit en versmade niet
 die werken dñre handen.

Here gñt hem die ewighe
 ruste ende dat ewighe licht
 moet hem lichten. **an.** Die wer
 ken dñre handen en versma

de niet. **an** God dinnre goeder
tierenheit bidden wi. **M**anifici.

Mijn ziele maect groet den
heer. **E**nde mijn gheest
heeft hem hoghe veruouwet
in gode minen heilgheuer.

Want hi heeft aen ghesien
die oetmodicheit sijnre deer
nen siet daer van sullen mi
salich segghen alle gheslach
ten. **W**ant hi heeft mi grote
dinghen ghedaen die mach
tich is ende sinen heilighen
name. **E**nde sijn ontferm
herticheit is van gheslachte

tot gheslachten dien die hē
ontsien.

Hi heeft macht ghedaen
in sinen armen hi heeft
verstroyt die houerdighe
van ghedachten sijns her
ten.

Hi heeft of gheset die
machtighe van den stoel
hi heeft ghelohghet die oet
moedighe.

Die hongherighe heeft

hi verult mit goede ende
die rike liet hi ydel.

Hi heuet ontfan
ghen israhel sijn kint
hem ghedachte synre
varmherticheit.

Als hi
ghesproken heeft tot on
sen vader abraham en
te tot sinen gheslachte
van beghinne.

beghinne. **H**eer ghif hem die
ewighe ruste ende dat ewighe
licht moet hem lichtē. **Añt.**

God dijne goederenheit bidde
wi dattu gheweerdighen wil
ste hem te gheuen licht ende
rustelike woninghe. **añ.** Heer
mijn god. **Die eerste noctone.**

Heer mit dinen oren ver
nym mijn woerde ende
binnen versta mijn roepen.

Oencke in die stemme mijns
ghebeds mijn coninc ende
mijn god. **Want totti heer**
sal ic beden ende woe morghes

sal tu verhoerē mine stemme.

Vroe morgghens sal ic aen
di staen ende sal sien wanttu
en biste niet die god die boef
heit wil. **N**och die tose en
sal niet bi di wonen noch die
ongherechte en sal niet bli
uen voer dinen oghen. **D**u
heuest ghehaet alle die boef
heit werken ende du salte
verliesen alle die loghen spre
ken. **D**en man der bloede en
den droeghen achtighen sal
die heer mit mismoghen
vlien mer ic heb i die menichfou.

heit dijner ontfermherticheit.

Ic sal ingaen in dijn huys
 ende sal aen beden tot dinen
 heiligen tempel. in dijner
 bresen. **H**eer leit mi voert
 in dijner gherechticheit om
 mine viande ende wise te rech-
 te in dinen aensichte minen
 wech. **W**ant in horen mon-
 te en is die waerheit niet ha-
 re herte is ydel. **H**aer kele is
 een open gracht si wrachten
 bedriediken mit haren tou-
 ghen. god oeridel si. **S**i moe-
 ten vallen vā haren ghedich-

ten nader menichfondichheit
haers afkerens van di soe ver
drifste want si di heer verdoern
den. **E**nde alle die hopen
in di die sullen verbliden in
ewicheiden si sullen hoghe
veruouwen ende du salte
wonen in hem. **E**nde gro
te glorie sullen in di hebben
alle die dinen name minne
want du salte ghebenedien
den gherechten. **H**ere du heb
ste ons ghecroent als mit
enen salde dyns goeden wille.
Here ghif hem die ewighe

ruste. En dat ewighe licht moet
lichten. **an** heer mijn god mi
nen wech wile te rechte i dinen
aensichte. **iii.** keer di om here.

Heer i dynre **Dñe nei suvor**

verbolghentheit en straffe
mi niet en in dinen toerne
en berispe mi niet. **O**ntfer
me di mynre heer want ic cranc
bin make mi ghesont want
alle mijn ghebeente sijn mede
ghestoert. **E**nde mijn ziele
is alte seer ghestoert mer du
here hoe langhe. **B**eer di om
here en trecke wt mine ziele

make mi ghelont om dine
barmherticheit. **W**ant hi in
den dode niet die dynre ghedenc
ken sal ende wie sal inder hellen
dynre belien. **I**c hebbe ghe
arbeit in minen suchten ic sal
mijn bedde wasschen op elke
nacht mit minen tranen ic
sal beghieten mijn ghespreide
bedde. **M**ijn oghe is vā ver
bolghenheit seer ghestoert ic
bin verouuet onder alle mine
viande. **G**aet alle van mi
die boesheit werke want die
heer heeft verhoert die stemme

mijns scrypens. **D**ie heer heeft
 verhoert mine bede hi heeft mij
 ghebet ontfanghen. **A**lle mi
 ne viande moeten hem scame
 ende veel seer werden ghestoert.
 si moeten omghekeert werde
 ende scame hem seer snelliken.

Here ghif hem die ewighe
 ruste. Ende dat ewighe licht
 moet hem lichten. **an.** Keer
 di om heer ende trecke wt mij
 ziele want hi en is inden dode
 niet die dynre ghedencken sal.

Dan. **O**p dat hi sulc stont.
 Ere mijn god in di **dne**

heb ic ghehoept behout mi vā
alle dien die mi veruolghen.
ende verlosse mi. **O**p dat hi
sulc stont als een leuwe niet en
gripe mine ziele als niet en is
die mi verlostede of behoude.

Here mijn god ist dat ic dit
heb ghedaen is dat boesheit is
in minen handen. **H**eb ic we
der ghehouden die mi weder
quaet doen so sal ic te rechte
van vallen ydel van minen
vrienden. **S**oe veruolghen
die viande mine ziele ende be
gripen en̄ toe treden mijn le

uen in die eerde en voert ma-
ken mijn glorie te ghestubbe.

Stant op heer in dinen toer-
ne en verhoghe di inden eynde
mynre viande. **E**nde stant
op heer mijn god in dat ghebot
dattu gheboden heuest in die
vergaderinghe des volcs sullen
di omme staen. **E**nde om dese
ga weder int hoghe die heer
rechter die volken. **R**echte
mi heer na mynre rechtuerdic-
heit en na mynre onnoselheit
bouen mi. **D**ie boesheit der
sundaren die volwasse ende

du god du salte te rechte wisen
die rechtuerdighe die onder
vynnes die herten en mieren.

Mine rechtuerdighe hulpe
is vanden heer die behout die
gherechte van herten. **G**od
is een recht rechter starr ende
luidende sal hi hem op alle son
derlinghe daghe toernien.

Waert dat ghi niet en bekeer
de so sal hi blickende scudien
sijn zwert sinen boghe heeft
hi ghespanne ende heesten
ghemaect. **E**nde inden bo
ghe heeft hi bereit die vate des

doets sijn southe heuet hi ghe
maect mit brande. **S**ich hi
baert ongherichticheit die
droeuighe seer ontfenc hi ende
heest ghewonen die boesheit.

Hi opende die onreynne diep
heit ende wt groef die ende
viel in die cule die hi ghema
ket hadde. **S**ijn droeuighe
seer sal weder keren in sijn hoest
ende sijn boesheit sal neder
gaen in hogheste vā sinen
houede. **I**c sal belien den he
re na sijne rechtuerdicheit
en ic sal singhen den name

des alren hoechsten here. **H**ere
ghif hem die ewighe ruste.
Ende dat ewighe licht moet
hem lichten. **Añ.** Op dat hi
sulc stont als een leuwe niet
en gripe mine ziele. als niet
en is die mi verlossede of be-
houde. **Vlik.** vander poerten
der hellen wt nym heer haer
zielen. **P**ater noster. **V**ader
ons. Ende en leit ons niet in
becoringhe. **M**er verlos ons
van allen quade **Amen.** **D**ie
eerste les ghenomen wt
iobs boeck.

SDaer mi heer want mi
ne daghe en sijn niet wat
is die mensche dattu hem groet
makes of waer om setstu dijn
herte weder hem du vandes hē
inder dagheraet ende haesteli
ke prouestu hem hoe langhe
en spaerstu mi niet noch en
laestu mi niet dat ic sinde
minen spekel. **I**chebbe ghe
sondicht wat sal ic doen o her
de der menschen waer om heb
stu mi gheset contrarie weder
di ende ic bin mi seluen swaer
gheworden waer om en dra

gheftu niet mine sonde ende
waer om en afnemstu niet
mine boesheit sich nu slaep ic
inden gheestubbe ende sweestu
mi vroe ic en sal niet bliuen
de sijn **Kelp.** **H**eer die dine
dierre ghescape heuest ontfer
me haerre ende wat si lasters
in dien dat si die viant bedro
ghe heeft vergadert hebben.
Die afwassche mit vergiffte
nisse du die biste milde ende
barmhertich. **vers.** Of in hem
sijn enighe sculden die pinen
weert sijn of enighe misdade

teghen dine grote heerlijkheit.
 Die af wassche mit vergiffte
 nisse du die biste milde ende
 barmhertich. *Die ander lesse*
ghenomen wt iobs boeck.

Mijne zielen verdriet mijns
 leuens ic sal mine spra
 ke laten gaen weder mi ic sal
 spreken in die bitterheit mij
 re ziele. Ic segghe gode en wil
 mi niet verdoemen bewise mi
 waer om oerdelstu mi aldus
 duncket di dat goet oft u mi
 onrecht dedest ende bedruckes
 mi dym werke dymre hande

ende helpes den raet der gheenre
die van di ghekeert sijn. sijn
di vleyschelike oghen of siestu
als die mensche siet sijn dijn
daghe als des menschen daghe
ende dine iaren als des mensche
iaren en tiden in dien dattu
soekes mine boesheit ende on
derzoekes mine sonden ende
du salte weten dat ic niet ver
keerts ghedaen en heb want
niemant en is die van dijner
hant ontbreken mach. **Resp.**

Dine handen heer hebben
mi ghemaect ende hebben

mi te mael gheformt mer ic
 een mensche ghebooren vanden
 viue ende die deime tijt leuet
 hebbe ghesondicht ende boesheit
 ghemacht. In dinen aensichte. **v.**

Alstu comes te gherechte
 en wil mi niet verdoemen op
 dat die viant niet en verblide
 op mi. In dinen aensichte. **Die**
tarde lesse mit iobs boeck geno

Dine handen heer **min**
 hebben mi ghemact en
 hebben mi te mael gheformet
 al om ende omme ende dus
 haestelike neder worpestu mi.

Ic bidde ghedencke dattu mi
als slijc makeste ende dattu
mi salt weder brenghen int
ghestubbe. Heuestu mi niet
als melc ghemolken ende als
kese heuestu mi te gader ghe
ronnen du heueste mi ghe
cleet mit velle ende mit vley
sche mit benen ende mit senten
heuestu mi vergadert. Leuen en
de barmherticheit gauestu mi
ende dine vandinghe heuet
bewaert minen gheest. **Requie.**

Ic bidde heer ghedencke dat
tu mi als slijc makes ende

dattu mi salte weder brenghen
int ghestubbe. **H**euestu mi
niet als melc ghemolken en
de als kese heuestu mi te gader
gheronnen du heuestu mi ghe
deet mit velle ende mit vleyche
mit benen ende mit senen he
uestu mi vergaert. **vers.** **V**erue
ende barmherticheit gauestu
mi ende dine vandinghe he
uet bewaert minen gheest.
Heuestu mi niet als melc ghe
molken ende als kese heuestu
mi te gader gheronnen du he
ueste mi ghedeet mit velle

en mit vleysche mit benen en
mit senen heuestu mi verga-
dert. **H**ere ghif hem die ewi-
ghe ruste. Ende dat ewighe licht
moet hem lichten. Heuestu
mi niet als melc ghemolke
ende als keese heuestu mi te
gader gheronnen du heuestu
mi ghecleet mit velle ende
mit vleysche mit benen en
mit senen heuestu mi verga-
dert. **Añ.** In der stat der weyde.
Die heer **Dñs** regit me
regiert mi ende mi en
sal niet ghebrecen inder stat

der weiden daer hi mi sette.

Op dat water der wederma-
kinghe heuet hi mi op gheuo-
ren ende bekeerde mijn ziele.

Hi voertleide mi op die pa-
de der rechtuerdicheit om sine
name. **W**ant iof ic wande-
re in mids den scheme des doets
ic en sal dat quade niet ont-
fruchten wanttu heer mit
mi bist. **D**ine roede ende
dinen staf hebben mi ghe-
troest. **D**u heuest een tafel
bereit voer minen aensichte
weder die ghene die mi bedruc

ken. **D**u heuette vet ghemaken
mijn hoeft mit olie ende
mijn kelc die droncken maect
hoe claer is hi. **E**nde dyn
ontfermherticheit sel mi na
volghen alle die daghe mijns
leuens. **E**nde op dat ic wo
ne inden huse des heren in
lancheit der daghen. **H**ere
ghif hem die ewighe ruste.
Ende dat ewighe licht moet
hem lichten. **an.** Inder stat
der weiden daer hi mi settede.
an. Die achterlaten ic mijn
re ioghet. **Ad dñm cū tribul**

140

Dotti heer heb ic op ghehe
uen mijn ziele mijn god
in di betrouwe ic en laet mi
niet scamen. **E**nde mine vi
ande en laet mi niet bespotten
want alle die di liden en sullen
niet confus werden. **A**lle die
bose dinghen doen vol ydelike
die werken confus. **H**eer be
wise mi dine weghe en we lere
mi dine pade. **R**echte mi heer
in dynre waerheit ende lere mi
wanttu biste mijn god mijn
heilgheuer ende alden dach heb
ic di verbeidende verwacht.

Weder dencke heer dynre ontfermenisse en̄ dynre ontfermicheiden die van ewicheiden sijn. **D**ie achterlatenisse mynre ioghet ende mynre onwetentheit en wilt heer niet ghedencken. **M**er ghedencke mynre na dynre barmherticheit du heer om dine goede. **D**ie heer is suet ende gherecht daerom sal hi ewe gheuen dien die misdoen inden weghe. **H**i sal te rechte wisen die sachtmoedighē int gherechte en̄ die suet hertighe sal hi leuen sine wege.

Alle die weghe des heren sijn
ontfermhertich ende waerheit
den ghenen die daer eysehen sijn
testament ende sijn ghetughe.

Doer dinen name heer sal
tu ghenadich wesen mynre zie
len sonde want daer veel is.

Wie is die mensche die den
heer ontliet hi sette hem die ewe
inden weghe dien hi verrees.

Sijn ziele sal bliuen in goe
de ende sijn saet sal erue die eer
de. **D**ie heer is een vast firma
ment dien die hem vruchten
ende sijn testament op dat hi

hent openbaer worde. **M**ijn
oogen sijn altoes totten
heer want hi sal of trecken mijn
voeten vanden stricke. **G**esie
in mi ende ontferme mijnre
want ic enich ende arm bin.
Die bedruckenisse mijnre
herten sijn ghemerichfou
dicht wt min mi van mine
noden. **S**ie mijn nederheit
ende minen arbeit ende ver
ghif mi alle mine achterla
tenisse. **G**esie mine viande
want si sijn ghemerichfou
dicht op mi ende mit bosen

hate hebben si mi ghehaet.

Behuede mijn ende bewaer
 mijn ziele ende wt nym mi en
 de en laet mi niet scamen want
 ic ghehoept heb in di. **D**ie
 onnosel ende die gherechte heu
 ghen mi aen want ic di wach
 tende doghede. **V**erlosse god
 israhel van alle synre bedrucke
 nisse. **H**ere ghif hē die ewige
 ruste. En dat ewighe licht moet
 hem lichten. **an.** Die achterla
 tenisse mynre doghet ende myn
 re onwetentheit en wilt heer
 niet ghedencken. **an.** Ic gheloue.

Die heer is *dn̄s illuatio*
mijn inlichtinghe en
mijn heil wien sal ic vruchten.

Die heer is een bescermer
mijns leuens van wien sal
ic beuen. **H**ie die hunderen
naken op mi op dat si eten
mijn vleysch. **M**ine viande
die mi bedrucken si sijn ghe
crant ende sijn gheuallen.

Ist dat si weder mi setten
haer heer mit tenten mijn
herte en sal niet ontfruchte.

Ist dat op staet strijt weder
mi in dat sal ic hopen.

Een bat ic vanden here dat
 sal ic eyfchende fuchen op dat
 ic wone inden huse des heren
 alle die daghe mijns leuens.

Op dat ic sie den wille mijns
 des heren ende visitiere sinen
 tempel. **W**ant hi bedeckede
 mi in sinen tabernakel inden
 daghe der bofcer befcermede hi
 mi in dat verborghen sijns
 tabernakels. **I**nden vaffen
 fteen verhogheide hi mi ende
 nu heeft hi verhoghet mijn
 houet bouen mine viande.

Ic ghinc ome ende al doende

offerde ic in sine tabernakel of
fer der roepender stemmen ic
sal den heer singhen ende enen
psalme spreken. **V**erhore he
re mijn stemme daer ic mede
roepe totti ontferme mijns
ende verhore mi. **D**ijn herte
sprac aldus totti mijn aen
sicht heeft di eysehende ghe
socht dijn aensicht sal ic ey
sehende soeken. **D**ijn aen
sicht en keer niet van mi
heer noch en ontneighe di
niet in toerne vā dinen kneect.
Beset mijn hulper heer

en beghuet mi niet. noch en
 versmaede mi niet. god mijn
 heilgheuet. **W**ant mijn va
 der en mijn moeder hebbē mi
 ghelaten mer die heer ontfeuc
 mi. **S**ette mi een ewe in dinē
 weghe ende te rechte wise mi.
 inden rechten pade om mine
 vrande. **E**n wil mi niet
 ouer gheuen in die zielen diere
 die mi bedrucken want die
 bose ghetughe stonden op te
 ghen mi die boetheit heest
 seluen gheloghen. **I**c ghe
 loue te sien dat goet des here

inden lande der leuender:

Werwacht des heren werke
manliken ende dyn herte
werde mede ghesterct ende
verberdende lide den heer.

Here ghif hem die ewige
ruste. Ende dat ewighe licht
moet hem lichten. **M.** Ic
gheloue te sien dat goet des
heren inden lande der leuender.
versikel Die heer mede sette
se mitten prince mitten prin
cen sijns volcs. **P**ater n̄r.
Vader ons. Ende en leit ons
niet bewringe mer verlos

ons van allen quade Amē. Die vierde lesse ghenomen wt iob.

Arwoerde mi boeck. respōd

Hoe veel boesheiden ende son-
den heb ic mine quaetheiden en
mijn achterlatenisse tone mi
waer om verhudestu dyn aen-
sicht voer mi en houdes mi voer
dinen viant weder dat blat dat
vanden wynde gheuoert wart
toens du dyn aensicht ende du
dijn machte ende du veruolghes
een droghe cas wanttu scriues
weder mi bitterheiden ende wils
mi vernielen mitten sonden

mijnre ioghet du heuest ghe
set minen voer in die seruwe
ende heuest nauwe onthoude
alle mine pade ende heuest die
voetstappen mijnre voeten ghe
merket mi die als vule etter
te niet werden sal ende als een
cleet dat ghegheten wart van
den motten. **Respon.** **D**eer ont
binde haer zielen van allen
banden der sonden op dat si in
der glorien der opuerstandenis
se weerdich wesen moeten dat
si opuerwecket werden onder
dinen heiligen. **vs.** **H**ere ghif

hem die ewighe ruste. Ende dat ewighe licht moet hem lichtē.

Op dat si inder glorien der opuerstandnisse weerdich wesen moeten dat si opuerwecket werden onder dinen heiligen.

Die vyfste lesse ghenomen wt iobs.

Die mensche gheboven *voec.* vanden wiue leuet corte

tyt ende wert vervolt mit veel rampen die als een bloem voert coemt ende wert te wreuen ende gaet ewech als een scheme ende en bliuet nimmermeer in enen staet ende du houdes voer weer.

dich dattu op aldusdane op lu-
kes dijn oghen ende te leiden hē
mitti inden gherechte wie mach
reyn maken dat ontfanghen
is van onreynen saide dan du
die alleen machtich bist. **Coet**
sijn die daghen des menschen en
dat ghetal der maenden is bi di
du heues gheset sijn termijn
die niet worder gaen en mo-
ghen. **Daer** om of ganc van
hem een weynich op dat hi ruc-
te tot dat comen sijn ghewon-
schede dach als een huerlinc. **Ex.**

Wi bidden dine goedertiere

heit alre goedertierenste vader
 dattu gheueerdighen wiltc hē
 te gheuen licht ende rustelike
 woninghe. **vers.** Ontfermer en
 ontfermighe alre liefste minre
 der menschen. wi minighe ver
 bidden dine goedertierenheit.
 Dattu gheueerdighen wiltc
 hem te gheuen licht ende ruste
 like woninghe. **Die seste lēte**
ghenomen wt iobs boeck.

We sal mi gheuen dattu
 mi inder hellen bescermes
 ende behuedes tot dat ouer lide
 dine verbolghenheit en du

mi tijt settes daer du mine we
der in gheeruckes vermoedstu
dat die dode ander werf sal leue
in allen daghen daer ic nu rid
derlike in vechte verwachtte ic
tot dat come mine binnen
verwandelunghe du salte mi
roepen ende ic sal di antwoer
den ende du salte mi den wer
ke dijner handen reynen dyn
rechter hant mer du here he
ues ouer ghetelt mine gange
mer spaer mijn sonden. *Reij.*

Deer onse god wi bidden di
dattu ontfaeste die zielen der

begrauenre daer du dym bloet
 om ghestort heuest. **W**eder gheden-
 ke dat wy sijn ghestubbe ende
 die mensche als hoy ende als die
 bloem des ackers. **V**erontfer-
 mich ende ontfermer ende ghe-
 rechte heer. **W**eder ghedencke dat
 wi sijn ghestubbe ende die men-
 sche als hoy ende als die bloem
 des ackers. **H**eer gheue hem die
 ewighe rust. Ende dat ewighe
 licht moet hem lichten. **W**eder
 ghedencke dat wy sijn ghestub-
 be ende die mensche als hoy
 ende als die bloem des ackers.

an. En beghit mi niet. **dine ne.**

Here in dijner verbolghent
heit en straffe mi niet en
in dinen toerne en berispe mi
niet. **W**ant dine ghescutte
steken in mi ende du heues dyn
hant op mi. **G**hene ghesont
heit en is in minen wleyfche
van teghenwoerdicheit dyns
toerns ghenen vrede en is in
minen ghebeente van teghen
woerdicheit mijner sonden.
Want mine boelheiden sijn
minen houede bouen ghegaen
ende op mi betwaert als een

swaer boude. **M**ine lidanwe
 sijn vervolt ende verdoruen va
 teghewoerdicheit mijne on
 wysheit. **O**nsalich bin ic
 gheworden ende ic bin ghecrom
 met totten eynde ende alden dach
 ghinc ic bedroeft. **W**ant mi
 ne leidene sijn ghewillet mit
 spottene ende gheen ghesontheit
 en is in minen wleyche. **I**c
 bin ghedruet ende ghenedert
 alte seer ende ic bin mede van
 suchten mijns herten. **H**ere
 al mine begheerte is voer di
 en mijn suchten en is voer di

ende mijn suchten en is di
niet verborghen. **M**ijn her
te is in mi seer mine cracht
heeft mi begheuen ende dat
licht mijne oghen en is niet
mit mi. **M**ine vriende ende
mine naette si ghenaken
ende stonden teghen mi. **E**n
de die mi bi waren die ston
den verre van mi. ende die
mine ziele sochten die daden
mi macht. **E**nde die mi
quade dinghen wt sochten
die spraken ydelheit ende doch
ten alden dach valcheit.

Mer ic als een doue en hoerde
niet ende als een stomme die
sinen mont niet open luket

Ende ic bin gheworden als
een mensche die niet en hoert
ende als die gheen weder spra-
ke en heeft in sinen monde.

Want in di heer heb ic ghe-
hoept ende du salte mi verho-
ren here mijn god. **W**ant
ic sprac op ghene tijt en moe-
ten mine viande hem op mi
verwoutwen als mine voe-
te worden beweghen so spra-
ken si op mi grote dinghen

Want ic in die slaghe der
pinen bereet bin en mijn we
is altoes in mijn aensichte.

Want ic sal voerkundighen
mine boesheit ende om mine
sonde dencken. **M**ine viande
leuen ende sijn ghestadicht op
mi si sijn vermenichfoudicht
die mi boeslyc ghehaet hebben.

Die mi quaet voer goet weder
gheuen die hebben mi af ghe
treect want ic die goetheit na
volghede. **E**n beghif mi niet
here mijn god en ga niet of
van mi. **D**encke heer in mij

hulpe mijns god mijns heyls.

Here ghif hem die ewighe
rust ende dat ewighe licht moet
hem lichten. **Añt.** En beghif
mi niet heer mijn god en ga
niet van mi. **añt.** Raet ghe

Sont. **Beatus qui utitur.**

Salich is hi die daer inwen-
dichlike verstaet op den noet
dorftighen ende op den armē.
inden quaden daghe sal hem
die heer verlossen. **D**ie heer
behoedene ende maken leuen
dich. ende maken salich inder
eerden ende ouer gheues niet

in die ziele sijner viande. **D**ie
heer brenghen hem hulpe op dat
bedde sijns droeuighen leers.
alle sijn ghespreide bedde. heuet
tu om ghekeert in sijner cranc
heit. **I**c sprac heer ontferme
di mijns maec mi ghesont wāt
ic in di ghesondicht heb. **M**i
ne viande spraken mi quact
wanneer sal hi steruen ende
sijn naem vergaen. **E**nde
wast dat hi binnen in ghinge
op dat hi saghe hi sprac ydel dui
ghen ende sijn herte sal hem sel
uen boelheit vergaderen.

Hi wt ghinc buten ende sprac
 in dat selue. **W**eder mi rponde
 alle mine viande weder mi ghe-
 dachten si quaet. **E**en bose
 woert setten si weder mi die
 daer slaep en sal hi niet meer
 doen op dat hi verrise. **W**ant
 die mensche mijns vreden
 in wien ic betruwe die mi-
 ne broet at die heuet grote
 like vermeerret die onder tre-
 dinghe op mi. **M**er du he-
 re ontferme mijns ende ver-
 wecke mi weder ende ic salt
 hem verghelden. **I**ndien

behendic dattu mi wils dat
mijn viant hem niet en sal
verwouwen bouen mi. **D**er
mi ontfercstu om die on-
noselheit en mede vestes du
mi voer dinen aensichte in
ewicheit. **G**hebenedyt sijc
tu here god israhels van ewic
heit in ewicheiden dat ghe-
werde dat ghewarde. **H**ere
ghif hem die ewighe rust
ende dat ewighe licht moet
hem lichten. **an.** Naec ghe-
sont mijn ziele heer want
ic di ghesondicht hebbe.

Mine ziele heeft ghedorst. **ps.**

Die die heert begheert. **v.**

Hrotten borne der wateren

alsoe begheert mijn ziele totti

god. **M**ine ziele heeft ghedorst

te gode den leuendighen borne

wanneer sal ic comen ende opē

baer versinen voer den aen-

sichte gods. **M**ine tranen wa-

ren mi broet dach ende nacht.

alsmen mi daghelix seide waer

is dyn god. **D**ese dinghe

heb ic ouer ghedacht ende wt

goet in mijn ziele want ic sal

ouer gaen in die stede des won-

derliken tabernakels totten hu-
se ons gods. **I**nder stemmen
der hogher vrouwen ende des be-
liens is dat gheluit dies die
daer warscap. **W**aer om
bistu bedroeft ziele mijn ende
waer om verstuertstu mi.

Hope in gode want ic noch
hem belien sal. salichgheuer
mijns aensichts ende mijn
god. **T**oe mi seluen is mede-
ghestuert mine ziele daer om
sal ic dijne ghedencken vā
den lande des iordans ende
hermoniu vanden deynen.

berghē. **D**at afgront inroepet dat afgront inder stemme dijne characteren. **A**lle dine hoghe ende alle dine vloede sijn ouer ghegaen ouer mi.

Inden daghe gheboet die heer sijn ontfermherticheit ende inder nacht sinen sanc.

Gi mi is mijn ghebet te gode mijns leuens ic sal te gode spreken du biste mijn ontfangher. **W**aer om berghel tu mi ende waer om verstruetsu mi ende waer om ga ic bedroeft als mi die viant

pine aen doet. **S**oe als mi-
ne bene te breken so sprekē mi
scandelijke mine viande die mi
bedrucken. **A**ls si tot mi seg-
ghen op elken daghe waer is
dijn god. **W**aer om bistu be-
droeft ziele mijn ende waer om
verstuerstu mi. **H**ope in go-
de want ic noch hem belien sal
salichgheuer mijns aenschyns
ende mijn god. **H**ere ghif hē
die ewighe rust. Ende dat ewi-
ghe licht moet hem lichten.
an. mine ziele heeft ghedorst te
gode den lewendighen borne.

155
wanneer sal ic comen ende ope
baer versamen voer sinen aen
sichte. **verlik.** En ghif niet
ouer den beesten die zielen die
di belien. Ende die zielen dyn
re armer en verghet niet int
eynde. **P**ater noster. **V**ader
ons. Ende en leit ons niet in
becoringhe. **M**er verlos ons
van allen quade **A**men. **die**
zeuende lesse ghenomen wt

Mijn gheest sal **iobs boec**
worden ghedūmet ende
mijn daghe sullen corten en
alleen is mi daer bouen dat y

gract. Ic en hebbe niet gheson-
dicht ende mijn oghe woent
in bitterheiden vye mi heer
ende sette mi bi di. Ende wies
hant du wilste vechte mi.
Mijn daghe sijn ouer leden
mijn ghepeinse sijn verstroeyt
quellende mijn hert. Si keerden
den nacht inden dach ende na-
der donckerheit anderwerf ho-
pe ic dat licht. Ic dat ic verbei-
dende ghedoghe die helle is mijn
hws ende ic spreide mijn bedde
kijn inder donckerheit. Ic seyde
den vullen etter du biste mijn.

vader en mijn moeder ende den
wormen seide ic mijn suster waer
is nu mijn verbeidinghe of mi-
ne ghedweglaemheit du biste he-
re mijn god. **Resp.** **V**erlosse
heer vander pinen der hellen.
die te brakes die metalen poer-
ten en vandes die helle du ga-
uest licht op dat si saghen die
daer waren inder pinen der hel-
len. **vers** Die daer riepen ende
spraken du biste toe ghetome
verlosser der werlt. Die te bra-
kes die metalen poerten en-
de vandes die helle du gauest

licht op si saghen die daer wa-
ren inder pinen der hellen. die
achte lesse ghenome wt iobs

Mijn ghebeente boeck. **cxv.**

Als dat vleysch verteert
was henc aen minen velle
en mijn lippen sijn alleen ge-
bleuen omtrijnt minen tan-
den. Ontfermet v mijnre. ont-
fermet v mijnre sonderlinge
ghi mine vriende want die
hand des heren heuet mi ghe-
ruet waer om vervolghet
ghi mi als god ende wert ver-
scadet van minen vleysche.

wie sal mi gheuen dat ghescre
uen werde mine redene. wie sal
mi gheuen dat si werden wt
ghegrauen in enen boeck mit
enen yseren grifftele of mit
ene lodene plombete of dat si
werden ghehouwen mit enē
beitel in enen kecelinc. Ic weet
dat mijn verlosser leuet ende
dat ic inden ionxte daghe we
der opstaen sal vander eerden.
Ende ic sal anderweech om ge
daen werden mit minen velle
ende sal in minen vleysche
gode sien dien ic selue sien sal.

ende mijn oghen besouwen
sullen ende gheen ander. Dit is
mijn hope die mi te behoude
ghebet is in minen soet. *resp.*

Mijn verlosser leuen ende in
den ionxten daghe sal ic weder
op staen ende alle mijn ghe
beente sullen weder veruyet
werden. Ende in minen wley
sche sal ic sien minen god.
Mijne ziele loue den heer ic sal
den heer louen in al minen
leuen ende sal hem loue san
ghe singhen *alsolanghe als*
ic leuen sal. Ende in minen

vleysche sal ic sien minē god.

*Die neghende leste ghenomē
wt sūtte pouwels epistel. xx
fratres si in xpusto sperantes.*

Broeders sijn wi alleen
in desen leuen hopende
in xpusto so sijn wi die iamer
lichte van allen menschen.
Mer nu is xpistus weder op
weder op verstaen vander doet
die eerste vanden slapende.
Want bi den mensche is come
die doet ende bi den mensche
die weder opuerstandende
der doet. Ende als in adaem

alle mensche steruen also sullen
leuendich werden alle mensche
in xpusto. **E**n ieghelic in sine
gheordende graet ende die eerste
van hem allen xpust. **E**nde die
voert die xpustus toe behore
in sijne toe coemst. **H**ier na
ist dat eynde als xpustus op
ghegheuen heeft dat rike den
heer den vader. **A**ls hi gheledi
ghet heeft alle princelicheit
machticheit cracht ende heer
licheit mer hi moet te voren
regneren tot dat hi alle sine
viande setter onder sine voeten

Ten lesten sal werden verder wet
die want die doet want alle
dinghe heuet hi gheworpen
onder sine voeten. **M**er want
hi spreket alle dinghen so sijn
hem sonder trouuel alle din
ghen onder gheworpen wt
ghenomen dien die hem alle
dinghen onder gheworpen
heeft. **M**er als hem alle dinge
onder gheworpen werden soe
sal hem oec die soen onder ge
worpen sijn die hem alle dinc
ondergheworpen heeft op dat
god si alle dinghen in allen

dinghen. **R.** | **O**ewich god
in wies macht staet die men
schelike staet wi bidden di dat
tu die zielen alre ghelouiger
doden ontbindes van allen
banden der sonden. Op dat si
die doet niet en onder ga en
dat si die vrucht der penitencie
die haer wille altoes begheer
de niet en verliesen. **vers.** Du
die **mi** in dat cruce gheset wor
des ontfenghest den moerde
naer die late berouwenisse
hadde wi bidden di goeder niet
liken of wassche haer sonde.

160
Op dat se die doet niet onder
en ga ende dat si die vrucht der
penitencien die haer wille
altoes begheerde niet en ver
liese. **H**ere ghif hem die
ewighe rust. Ende dat ewige
licht moet hem lichten. Op
dat si die doet niet en onder
ga ende dat si die vrucht der
penitencien die haer wille al
toes begheerde niet en verlie
se. **A**n Die oetmoedighe ghe
beente. **Miserere mei deus.**

Ontferme di mijne god
na dijne groter ontferm.

herticheit. **E**nde na menich
foudicheit dijne ontfermenis
se delighe mine boetheit. **W**at
sche mi voertmeer van mijn
re boetheit ende reynighe mi
van mine sonden. **W**ant ic
mine boetheit bekenne ende
mijn sonde is altoes teghen mi.

Di alleen heb ic ghesondicht
ende quaet heb ic voer di ghe
daen op dattu gherechtuerdicht
werdes in dinen woerden ende
op dattu verwinnes alstu wer
des gherechtighet. **S**ie aen
want ic in boetheiden ontfan

ghen bin ende in sonden ontferc
 mi mijn moeder. **S**ie wanttu
 die waerheit ghemint heuest
 du heues mi die onkundighe
 dinghe dinghe ende verholen
 dinghen dijne wijcheit gheo-
 penbaert. **D**u salte mi be-
 sprenghen heer mit ylope ende
 ic sal werden ghereynicht du
 salte mi wasschen ende ic sal
 wit werden bouen sree. **D**u
 salte gheuen minen horen
 bliscap ende woude ende die
 oetmoedighe ghebeente sulle
 hem seer verwouwen. **Af**

keer dijn aensicht van mine
sonden ende delighe alle mine
boetheit. **G**od scep in mi een
reyn hert ende den rechten geest
stadighe mi. in minen bin
nesten. **E**nde niet en werp
mi van dinen aensichte en
de dinen heiligen gheest en
neem niet van mi. **G**hif
mi weder die woude dijns
heilgheuers ende mitten vor
steliken gheeste stadighe mi.
Ic sal dine weghe den bo
sen leren ende die di niet en
oefenen sullen totti bekeerē.

Verlosse mi vanden bloede
 god god mijns heyls ende
 mijn tonghe sal verhoghen
 dine gherechticheit. **H**ere
 luuc op mijn lippen. ende
 mijn mont sal voerkundi
 ghen dyn dyn lof. **W**ant
 hadtu ghevilt offerhande
 ic hadse di vimmer gheghe
 uen. di en sal niet lusten in
 den offer datmen al verbrant
Een bedroeft gheest is een
 offerhande gode een rouwich
 en een verneder herte en sal
 tu god niet vermaden.

Here doe guetlike in dinen
goeden wille mit syon op dat
ghetymnert werden die mue
ren van iherusalem. **D**an
salu ontsaen die offerhande
der gherechticheit ende offerga
uen ende datmen te mael ver
brant so sullen si in setten op
dinen autaer calueren. **H**ere
ghif hem die ewighe rust. En
dat ewighe licht moet hem lich
ten. **an** Die oetmoedighe ghe
beente sullen hem seer verrou
wen. **an** Verhore here mijn
bede. *psalmus. Te decet. v.*

God die betaemt loue sanc
in syon ende di. wern

die beloffenisse betaelt in iheru
salem. **V**erhoere here mine be
de tot di sal comen alle wley sch.

Der boeser woerden sijn ver
moghende worden bouen mi
ende onser afkeringhe van di.
sal tu ghenadich wesen. **S**a
lich is hi die du wtueroen he
ues ende die du aenghenome
heuet hi sal in wonen in di
nen tabernakel ende voerho
ue. **W**i sellen werden vervult
inden goeden dijns hros dijn

tempel is heilich wonderlic in
gheweghenre gherechticheit.

Verhoere ons god onse salich
gheuer hope alle der eynden
der eerden ende verre in die see.

Du bereides die berghe in
dijne cracht omgoudes mit
crachte die beweghes den grond
der zee. ende dat gheluit der
guluen. **D**at heydene volc
sal werden beweghen dine
lesten eynde dat sullen hem
vruchten van dinen teyke
nen. des wtganghes te mette
nen ende der vesperen saltu

verwellustige. **D**u visentier
ste die eerde en makeste dronck
ken du vermenichfondichste
si rike te maken. **D**ie vloet
gods is veruullet mit vele
watere du heuest bereit haer
spise want also is haer berey
dinghe. **H**aer ryuieren ma
kestu binnen droncken du
vermenichfondichste haer
gheboert in dinen dorpen.
sal verbliden die daer groeyt.
Du salte ghebenedien die
croune des iaers dinnre erflic
heit ende dine velden sullen

werden verult mit veel vrucht
ten. **D**ie scoenheiden van
der woestinen sullen vet wer
den ende die houelen sullen
werden ghegort mit hogher
vrouden. **D**ie weder der scape
sijn ghecleet ende die dale sul
len oueruloeyen van weite
si sellen roepen en loue sanc
spreken. **H**ere ghif hem die
ewighe rust. Ende dat ewighe
licht moet hem lichten. **an.**
Heer verhoer mijn ghebet
totti sal comen alle wleyich.
an. Dine rechter hand. **vs vs.**

God mijn god van dat
 dat eert begint te lich-
 ten wake ic totti. **M**ine zie-
 le dorste in di hoe menich fou-
 delic begheerde di mijn wley-
 sche. **I**n den woesten lande
 in den onweghe daer gheen
 water en was daer verscheen
 ic di als in heilighē begheer-
 ten op dat ic saghe dine crach-
 te ende glorie. **W**ant beter is
 dine ontfermherticheit bo-
 uen leuen mine lippen sullen
 dilouen. **A**ldus sal ic di
 benedien in minen leuen

ende sal in dinen name verhef-
fen mine handen. **A**ls mit sne-
re en mit vetticheit werde ver-
wilt mine ziele en mijn mont.
loue di mit lippen hogher vro-
licheit. **A**ldus was ic dyns
ghedachtich in minen bedde in.
di wil ic woe eerst dencken want
du mijn hulper hebste gheweest.
Ende onder die dekenisse
dijner vloeghelen wil ic hoge-
like veruouwen na di aen-
henc mine ziele dyn rechter
hant ontfeuc mi. **M**er si soch-
ten mine ziele te vergheefs in

gaen moeten si in dat nederste
 der eerden ghegheuen werden si
 inden handen des sweerde si
 sullen werden der vossen deel.

Die coninc sal hem verblide
 in gode alle die in hem sweren
 sullen ghelouet werden want
 bespot is die mont der gheen
 re die quaet spreken. *Deus mis.*

God ontferme hem onser
 ende benedie ons sijn aen
 lichte inlichte hi op ons ende
 ontferme onser. **O**p dat wi
 in eerrike moghen kennen
 dinen wech ende onder allen

volke dijn heyl. **B**elien moet
di god dat volc belien moet di
god alle volke. **H**em moeten
verbliden ende hoghe veruou-
wen die ghemene lude hem
want du rechtes dat volc in
ghelijcheden en die ghemeen
lude op der eerden ledestu. **B**e-
lien moet di god dat volc di
moeten belien alle volken.
dat eertrijc heuet sijn vrucht
ghegheuen. **O**ns moet ghe-
benedien god onse god ons
ghebenedie god en hem moe-
ten ontsien alle eynden van

eertrike. **H**ere ghif hem die
ewighe rust. Ende dat ewighe
licht moet hem lichten. **Añt.**

Sine rechter hant ontfenc mi.

Añt. here wt trecke haer zielen.

Ic sprac in midden **Ego di.**

In myne daghen ic ga tot
ten poerten der hellen. **I**c soch
te dat ouerbliuen myne iaren
ic sprac ic en sal niet sien gode
den heer inden lande der leuender.

Ic en sal voertmeer niet
aensien den mensche ende den
wonaer der rusten. **M**ijn
gheboert is ofgenomen ende

te gader gheuonden van mi
als een tabernakel der herden.

Mijn leuen is besneiden ghe
lyc als van dien die weuet
als ic noch begonde so onder
sneet hi mi. vanden morghen
totten auonde. **I**c hoeppe
totten morghen als een leuwe
also te wreef hi alle mine be
ne. **V**anden morghen totte
auonde saltu mi eynden als
eenre swaluwen ionc alsoe
sal ic roepen ic sal ghedencke
als die diue. **M**ijn oghen
sijn ghedūnet in op te sien.

uit hoghe. **H**ere ic lide ghewelt
antwoerde voer mi wat sal ic
segghen of wat saltu mi an-
twoorden als ic selue ghedaen
hebbe. **I**c sal di weder dencke
alle mine iaren in bitterheit
mijnre zielen. **H**ere of men
aldus leuet ende is in aldus da-
nen mijns gheests leuen du
salte mi berispen ende leuen
dich maken. **S**ich in vreden
is mijn bitterheit alre bitter-
ste. **M**er du wt ruckeste mijn
ziele op dat si niet en verghin-
ghe du verworpest achter.

rugghe alle mine sonden.

Want die helle en sal di niet
belien noch die doet en sal di
niet louen. si en sullen niet
verwachten dine waerheit.
die daer neder gaen in dat ne
der water. **D**ie daer leuet die
daer leuet hi sal di belien als
ic huden vader den soen kond
sal doen dine waerheit.

Here behout mi ende onse
psalme sullen wi singhen
alle daghe ons leuens inden
huse des heren. **H**ere ghif
hem die ewighe rust ende

dat ewighe licht moet hem lichte.
Aii here wt trecke haer zielen
vander poerten der hellen. **Aiii.**

Alle gheesten. **laudate dñm.**
Louet den heer ghi vanden
hemele louet hem inden hoghe.

Louet hem alle sine enghe
len louet hem alle sine crachte.

Louet hem sonne en mane
louet hem alle sterren ende licht.

Louet hem ghi hemele der
hemelen ende die wateren die
bouen den hemel sijn moeten
louen den name des heren.

Mant hi sprac ende si sijn

ghemaect hi gheboet en si wor-
den ghelcapen. **H**i sette se ewe-
lic in ewicheit hi sette dat ghe-
bot dat niet achter bliuen en
sal. **L**ouet den heer ghi van
der eerden heymelike weghe
onder der eerden en alle afgron-
de. **V**uer haghel snee ijs wijnt
der waghē die werken tvoert
des heren. **B**erghe ende alle
houele wuchtbær houtē ende
alle cedarboem. **B**eesten en-
de alle vee serpēten ende voge-
len gheuedert. **O**ninghe
van eertrike ende alle volke

pincen ende allen rechteeren in
 der. **L**onghen ende magheden
 ouden mitten ionghen moete
 louen den name des heren wat
 sijn name alleen verhoghet
 is. **S**ims waerdeliken te be
 lien dat is bouen hemel ende
 eerde ende sijn volcs hoern he
 uet hi verhoghet. **L**oue sanc
 si alle sijn heilighen den kin
 deren van israhel den volke dat
Shem ghenaket. **Cantate.**
Singhet den heer nywen
 sanc sijn lof is inder heiliger
 vergaderinghe. **I**srahel ver

blide hem in dien die hem ghe
maect heeft ende die dochteren
van syon hoghe verwrouwen
si hem in horen coninghe.

Si moeten louen sinen na
me in eendrachtighen verfa
menden sanghe inder bongen
ende in den cantoer singhen
si hem. **W**ant den heer wel
behaghet in sinen volke en
die sachtmoedighe heeft hi
verhoghet in salicheit. **I**n
glorien sullen hem die heili
ghen hoghe verwrouwen en
de in horen slaepcameren sul

len si verbliden. **D**ie hoghe
vroude gods sal wesen in hare
kelen ende op beiden siden sni-
dende zweerde in horen handen.

Om wrake te doen in dien
die veer ghebooren sijn ende om
te beseldene die ghemene lude.

Om te bynden haer conin-
ghe in voethelden ende haer
edellinghe in yseren handban-
den. **O**p dat si doen moghen

in hem dat bescreuen gherech-
te dese glorie is alle sinen hei-
lighen. *laudate dnm in.*

Louet den heer in sinen

heiligen louet hem inden fir-
mament sijne crachten.

Louet hem in sinen crachte
louet hem nader menichfou-
dicheit sijne groetheit.

Louet hem inden gheluide
der basunen louet hem inden
snaren ende inder herpen.

Louet hem in bonghen
ende in eendrachtighen ver-
samende sanghe louet hem
inden sanctoer ende in den or-
ganen. **L**ouet hem in wel-
ludende cymbalen louet he
in cymbalen der volherteli

ker bliscap. alle gheesten louen
den heer. **H**ere ghif hem die

ewighe rust. **E**nde dat ewige
licht moet hem lichten. **ant.**

Alle gheesten louen den heer.

An. Ontbinde heer haer ziele

Ghebenedijt **u**ndictus.

Ghi die here god van israhel
want hi sijn volc ghe-
want ende verlost heeft. **E**nde

hi heeft ons op gheredyn den
hoern der salicheit in dauids
huys sijns kintts gheslachte.

Als hi ghesproken heeft wt
den monde sijner heiligher

propheten, die van beghinne
der werlt gheveect sijn. **H**eil
van onsen vianden en van al
der gheenre handen die ons
haten. **O**m te doen barmher
ticheit mit onsen vaderen ende
te ghedencken sijre heiliger
gheloefnisse. **D**en eet dien
hi swoer tot abraham onsen
vader dat hi ons hem seluen
gheuen woude. **O**p dat wi
sonder anxt verlost vanden
handen onser vianden hem
te dienen. **I**n heilicheit en
in rechtuerdicheit voer hem

al onse daghe. **E**nde du kint
 du biste een prophete des ouer
 sten gheheten wanttu salte
 voer gaen voer dat aensichte
 des heren te bereiden sine wege.

Te gheuen wijcheit des heyls
 sinen volke in verghiffenisse
 hoerre sonden. **M**itten bin
 nesten der barmherticheit
 ons gods daer mede heet hi ons
 gheu ander die wten hoghen
 op ghegaen is. **I**n lichte
 heer dien die sitten in dwister
 nisse ende in scheme des doets
 te leiden onse voeten inden

weghe des vreden. **H**ere ghif
hem die ewighe rust. Ende dat
ewighe licht moet hem lichte.

Ant. **O**ntbinde here haer
zielen van allen banden der
misdaeden op dat si op verwec
ket werden mit dinen heilige
ende leuen inder glorien der
opuerstandnissen. **versikel.**

Ic hoerde die stemme vanden
hemel tot mi spreken. **S**crift
salich sijn die doeden die in
gode sterue. **P**ater noster.
Et ne nos inducas in temp
tationem. **S**ed libera nos a

malo Amē. **H**ere ghif hē die
 ewighe rust. Ende dat ewighe
 licht moet hem lichten. **H**ere
 wt trecke haer zielen. Vanden
 poerten der hellen. **I**c gheloue
 te sien dat goet des heren. In dē
 lande der leuender. **H**eer hoer
 mijn ghebet. Ende mijn roe
 pen come totti. **S**idden wi. **Coll.**
Si moeten behouden deel
 der saligher opuerstande
 nisse en moeten weerdich we
 sen te hebben dat ewighe leue.
Ouermits di heer ihesu xpi.
 salich behouder der werlt. **S**ie

mitten vader en mitten heilige
gheest leuet ende regniert ouer
al in enicheit ende in ewicheit
der ewicheiden. *Ame. lauda aia.*

Loue ziele mijn den heer
ic sal den heer louen in
alle minen leuen ic sal hem lo
ue langhe singhen also lange
als ic sal sijn. **E**nde en wilt
niet betruwen in die vorsten
in die sonen der menschen in
welken gheen heyl en is. **S**ijn
gheest gaet wt ende sal weder
keren in sijn reide in dien da
ghe sullen vergaen alle haer

ghedachten. **S**alich is hi des sijn
 hulpe is iacobs god sijn hope is
 inden heer sinen gode die make
 de den hemel ende die eerde ende
 alle die daer inne sijn. **D**ie be
 huert die waerheit inder ewicheit
 hi doet gherecht den ghenen die
 onrecht liden hi gheft spise den
 hongherighen. **D**ie heer ont
 bindet die mitten voeten ghe
 bonden sijn die heer inlichtet
 die blinden. **D**ie heer op rech
 tet die neder slagheue die heer
 minnet die rechtuerdighe.
Die heer behuert die vreemde

en die ellendighe die weduwen
en wesen sal hi ontfacen en die
weghe der sundaren sal hi ver
storen. **D**ie heer sal regneren
inder ewicheit dyn god syon i
die ghebuerte en int ghebuerte.

Here ghif hem die ewighe
rust. Ende dat ewighe licht moet
hem lichten. **H**ere hoer mijn
ghebet. Ende mijn roepen come

Gloria. **B**idden wi. **Collect.**
God die ons vader ende moe
der ghebodes te eeren ontfacme
di goedliken den zielen mijner
ouderen ende ghif hem verla

tenisse van haren sonden en alle
 dien die mi beuolen sijn ende die
 mi goet of quaet hebben ghedaen
 ende dien ic misdien heb ende
 daer ic sculdich bin voer te bid
 den ende laetse mi bescreuwen
 in die bliscap der ewigher claer
 heit. Si onsen here ihesum
 xpm dinen soen die mitti leest
 ende regniert i enicheit des hei
 lighen gheests een god ewelijc

Nsonder eynde *Amē. Collat*
 Ere god wien properlike
 toe behoert te ontfermen al
 toes ende te sparen wes ghenad

Dich allen zielē ende sonderli
ghe daer ics voer begheer ver
ghis hem al hoer sonden van
den banden des doets weerdich
moeten wesen ouer te gaen
int leuen. Si onsen here ihe
sum xpm. *Ame. Bidde wi. Coll.*

Nyghe heer dyn oren tot
onsen ghebede daer dine
dine dienres dine barmher
ticher mede bidien dat die zielē
dijnre diene en dijnre dien
resschen die du van desen eert
rike heueft heiten gaen wilste
setten in dat lant des vreden

des lictes en gūnen wilte ghe
 selscap dijner heilighen. **O**uer
 mits onsen here ihesu xpm
 dinen soen die mitti leeft en
 regniert in enicheit des heili
 ghen gheests een god ewelic
 sonder eynde **A**me ere ghif
 hem die ewighe rust. **E**nde
 dat ewighe licht moet hem
 lichtē. **S**i moetē rusten in
 vreden **A**men.

198
Een goet ynnich ghebet vā
onser vrouwen.

mijn alre lieſte
vrouwe ſunte
maria ewighe
maghet der ma-

gheden moeder der ouerſter goder
tierenheit ende der ontfermher
ticheit bi den ſweerde des rouwe
dat dine ziel doer ſneet, doe dyn
een gheborn ſoen onſe heer ihe
ſus xpistus liden ſoude die pi
ne des doets aen den cruce ende bi
dien ſoenliker lieſte tot di mit
welken hi mede leet den moeder

liken rou en beual v **S**unte io
han sinen apostel ende ewan
gelist sinen wtueroren vicario
te bewaren coem mi te helpen.
In mijnre anxteliker bedroefe
nisse mijnre groter soichfou
dicheit ende in allen minen
noden ontfermster der onsal
ghen sueten troest der bedroef
der alre goedertierenster troec
terinne der sichtigender ende der
scrypender een bereide hulpster
alle den ghenen die di **I**n hoer
re moet aen roepede sijn ver
hore mijn ghebet ende sich aen

mijn drucke ende tranen mijn
 re alendicheit. **W**ant ic gheset
 bin in menighen anrte ende
 in quader wederspoediken sa-
 ken om mijne sonden wil. so
 en weet ic niet tot wpen ic vlien
 sal dan totti mijn alre liefste
 vrouwe moeder ons heren
 ihesu xpristi ouerschoen maeg-
 delike ende weder maecster on-
 ser mensheit daer om so buge
 dyn oren dijne goedertieren-
 heit mit dijne sueter ont-
 woentliker ontfermicheit
 tot minen onweerdighen

ghebede. Ic bidde di lieue vrou
we doer dat inghedoemte der
ontfermicheit dyns enighe
soens bi der scoenheit die dyn
soen hadde onse lieue here
ihesus xpristus. Doe hi dat me
schelike gheclact ontferct en
de eens was mitten vader en
mitten heilighen gheest ende
die enghel dat boetscapte en
in dinen heilighen lichaem
neghen maenden besloten
god en mensche ghedrugen
is ende na die neghen maen
den ouermits den heilighen

180
heiligen gheest hem gheveer-
dighen te comen wt den glo-
riosen sael dyns megdeliken
lichaems niet en heuet ver-
onweerdighet te comen in
die werlt. **B**i den ancxte die
dijn soen onse here ihesus
xpistus hadde doe hi sinen
vader aen riep inden berch vā
olueten oft wesen mochte
dat die kelc sijne passien en-
de des bitter doets mochte voer
bi hem liden. **B**i sinen drien
ghebede bi den droeuighen
inganghe. doe du hem vol

gheste mit stortinghe der tra-
nen totter steden sijne passie.
Si die verstaetheit bespuwt
ghe halslaghinghe ende be-
spottunghe. **S**i den besculdi-
ghen ende kinnebac slagen.
Si sinen cleide dat mit spue-
le ende mit lote ghewonnen
wert. **S**i sinen bande ende si-
ne ghesellinghe. **S**i sinen drie
tranen. **S**i den dropelen sijns
bloedighen swets. **S**i sinen
verduldighen swighen. **S**i
der beuringe ende verdrieten
moeynisse sijns harten. **S**i

ter scaemte die hi hadde doe
hi al naect henc voer di aent
cruce. **O** goedertieren maria.
voer al dat volc. **S**i sinen conet
liken hoefde ghequets mitte
riede. **S**i sijnre doernen croen
ende sinen scryenden oghen.
Si sinen dorst ende smake des
edix mit gallen ghemenget.
Si dat speer dat doer sijn hei
lighe side ghessteke wert. **S**i
den bloede en water dat wt
sijnre alre heilichste side voloy
de. dat ontfermherticheit op
ons beteikent. **S**i den nagele

die ghellaghen worden doer sine
handen en doer sine voeten bi
der beuelinghe daer hi sinen va
der mede beual sine ziel bi sine
alre suetsten gheest. **D**oe hi riep
mit crachtigher stemmen mijn
god mijn god waer om hebstu
mi ghelaten ende mit ghenet
ghede houede ende mit drucke
des doets sprac hi het is vervolt
den gheest gaf hi inden cruce.
Bi der ontfermherticheiden die
hi di dede aen den cruce den moer
denaer bi sijner doet ende bi sijn
re begravinghe. **B**i die scouin

ghe des cledes in den tempel. **Si**
 der donckerheit der sonnen ende
 der manen. **Si** der beuvinghe der
 eerden. **Si** sinen neder dunnem
 ter hellen. **Si** den zielen die hi ver
 blide vander toe coemst sijner
 vandinghe. **Si** der bliscap sege
 sijner verrisenisse. **Si** der openba
 ringhe doe hi di wtuercoren ma
 ghet ende den apostelen en sine
 wtuercoren vrienden. viertich
 daghe na sijner verrisenisse
 openbaerde. **Si** sijner glorioser
 opwaert als hi verheuen wert.
 in den hemel bi der gracen des

heilighen gheests die hi wtge
stout heeft in alle die herten der
apostolen en dat der discipule
in wuerighen tonghen die
hi langhe en breed bi hem wt
heeft ghespreit in alle die werlt.
Si den beuenden daghe des stren
ghen laetsten oerdels als hi sal
comen oerdelen die leuende
mitten doden ende die werlt
mitten vuer verbernen. Si
alle sijn mede doghen dat hi
in deser werlt mit di gheleden
heeft. Si der suetheit sijner
toespraken en kussinghe en

oer om hellinghe. Si der onspie
 kelike bliscappen daer du mede
 op ghewoert waerste. In dat
 aenschijn dijns soens die di ver
 blyt sonder eynde verblyt mi
 hart ende verhoer mi in deser
 bede daer ic di inuoetmoedlike
 om bidde. O maria hoer ons
 want dijn soen eert di niet
 weigherende behoede ons ihesu
 voer wien die maghet ende
 moeder ion bidt. *In les drie*
Aue maria al knielende en
Bidit dat ghy begheert
 Want alsoe als ic seker bin.

en dat hi di niet en weighert
alsoe moet ic voelen ende ver
nemen lichteliker volcomeliker
waerliker snelliker en crachte
liker dijn heilighe hulpe ende
troest na der suetheit dijns barm
hertighen harte en na mijnre
noet. Daer ic di om bidde soe
aenroep ic dinen naem ende
dijn hulpe dattu mi wilste be
houden aen dinen soen inden
korsten gheloue een vastē hope
een rechte gheloue volmaecte
mine waerachtich berou mijn
herten fonteyne der tranen.

Suuer biechte ghenoch te doen vā
minen sonden eerstachighe be-
waringhe voer sonden versmaect-
heit der werlt minne gods ende
myns ewen menschen. waer
penitencie alrehande diemē lij-
den mach om dyns enighen
soens voldoen mijnre gheloeste
stedicheit in goeden werken
berou al mijnre sonden mit
lichter penitentien een leuen
di wel behaghende een salich
sterf dach. Ende in dier wen mij-
re doet een haestich berou mijn-
re sonden mit corter peniten

cien gheheelheit mijne viue
sinnen mitter wtspraec mijn
re ouder zielen ende alle der ge
louigher leuēde of doet een sa
lich voerspoet in deser tijt ende
in der ewicheit Amen. **Een goet
ghebet als inē dat heilige sacra
ment ontfangen sel.**

O heer huden begheer ic te
ontfaen in ven heilighen ghe
benediden lichaem also vol
comelic als hem uwe ghebe
nedide moeder ontfenc in ha
ren ghebediden lichaem. Also
begheer ic here huden te ont

185
ghen gheestelic in mijnre zie-
len. Niet lieue here op mine
gherechtigheit mer op uwe gro-
te ontfermherticheit ende op
uwe grote goederterenheit.
Ende ic bid di lieue here als
een arm dienwessche om ghe-
selscap mit dinen heilighen
ghebenediden lichaem. Ende
mit uwer ghebenedider lieuer
moeder en mit allen hernel-
sche heerscap. O here ihesu
xpuste huden begheer ic te ont-
faen uwe heilighe ghebenedide
bloet in een of dwaen alle

mine sonde ende mynre gro-
ter versumenissen ende boef-
heit. O heer huden begheer ic te
ontfaen uwe ghebenedide zie-
le I een of vloet uwer godli-
ker minnen. O here ihesu
xpuste huden begheer ic te ont-
fanghen uwe waerachtige
godtheit in eenre sekerheit
des ewichs leuens. Ende ic bid
v lieue here om uwe grote
ontfermherticheit dat ghi mijns
ontfermt. Ende gheeft mi gra-
cie v te ontfanghe also dat
ghi ewelic mit mi moet bli-

men ende ic mit v sonder eynde.

*Wme. Nimen dat heilige sa-
crament ontfange heeft.*

Sijt wilcome mijn he-
re sijt wilcome mijn god.

Sijt wilcome mijnre zielen
brudegom. O moghende here
di si lof di si eere di si glorie en-
de weerdicheit van ewen tot
ewen. O here dat ic ghenut
heb mitten monde dat moet
ic mit puerre herten ontfaien
en behouden. O here ihesu
xpriste dijn lichaem ende dij
duerbaer bloet dat ic sondige

mensche nu ontfanghē heb
moet alle mijn inderste doerli-
den ende purgerē ende daer en
moet niet onreyns bliuen daer
dijn heilighe sacrament in
gheromen is. **O** here ihesu
xriste heilighe lichaem dat
voer ons ghepassut is ende
dijn heilighe bloet dat voer
ons ghestort is heb ic sondaer
ontfaen. **E**nde dine ghewon-
de ende ghestoruen lichaem
moet ons ghesont make. **E**n
dine heilighe ghebenedide
bloet moet of dwaen alle x

blecke mijnre sonden Amen.

En goede bevelinge

Ic beuele mi den heilighen
bloede dat ghelopen quam wt
xpus vloede dat hi wt goet
mit groten beken doe hi in sij
re siden wort ghesteken. Ic be
uele mi der heiligher doet die
ihesus stert om onse noet.

Ic beuele mi den heilighen wo
den daer ihesus mede voer tot
sinen vader dat die wonden
alle gader mi behoeden moete
voer doet wonden onghen an
ghen ende onghebonden hude

ende tot allen stonden. **A**me.
In den handen onuerseiden
der heiligher drieuoudichheit.
F ende in die bescermenisse
des heilighen cruus. **F** ende
under hoeden der weerder moe
der gods maria ende sunte
ian baptist ende sunte ian
ewangelist ende sunte anna
ende ioachim ende die heili
ghe drie coninghen melchior
iasper balthaser en thien du
sent martelaren ende sunte
cristofel ende sunte silvester
ende alle gods heilighen be

uele ic huden myn lyf ende
myn ziel ende myn goet. en
alle dat mi toe behoert. Die
wede ons heren. Die naghelen
ons heren. Den lichaem ons
heren. Dat heilighe bloet ons
heren. Dat aensicht ons he
ren. Die almachticheit ons
heren. Die bescerminghe ons
heren. Die rechterhant ons
heren. Die goedertierenheit
ons heren. Die ontfermher
ticheit ons heren sijn goet
heit sine mensheit sijn passie
sine verrusenisse sijn opuaert

ende sijn heilich crws die hei-
lighe benedictie. des vaders des
soens des heilighen gheests de-
se moeten huden ende altoes
ouer mi sijn ende ouer alle
mijn vriende Amen. *ghebet.*

Ihesus xpiustus onse lie-
ue here ghinc in vreden
doer dat middel der ioden anxt
ende beuighe viel op hem. **O**
ghebenedide heilighe god.
In die moghentheit dinc
handen soe moeten mine
viande onberoertic warden
als een steen ter tyt toe dat

dijn volc heer doer leden sij en
si bliuen onberoertic also lan
ghe dat ic van horen handen
ontganghen bin. In die na
me des heren ihesu xpusti.

Siet hier is ihesus cruce vliet
ghi weder pertie ist dat ghi
mi suect soe blijft van mi
xpustus die heeft verwonne.
xpustus die heeft keyserlic
ghestreden. xpustus die moet
mi ghebenedien. In die na
me des vaders des soens ende
des heilighen gheest Amen.

Dit is sunte augustinus ghe

bet tot welken die paens
benedictus die twalofte
gheuet den ghenen diet mit
denocien lesen drie hondert
daghe oflaets.

Ghebenedyt mi keyserlic
ke moghentheit. behoe
de mi coninclike goetheit be
ware mi ewighe godheit. voert
mi gloriose enicheit. bescarmet
mi onmetelike drienoudicheit.
leit mi onsprekelike goetheit.
regiert mi moghentheit des
vaders. maect mi leuende wylc
heit des soens verlicht mi cracht

190.
des heiligen gheestes. alpha
et o. god ende mensche si mi
dese aenroepinghe salicheit
ende bescermenisse Amen. **Die**

Verlichte here **acht vers.**
mine oghen dat ic niet

en clape in der doet op dat
mijn viant niet en segghe ic
hebben verwonnen. **I**n

dinen handen beueel ick mi
nen gheest here god der waer
heit du hebste mi verlost. **I**c

heb ghesproke in mine ton
ghen here maect mi kundicht
mijn eynde. **E**nde dat ghe

ghetal mijnre daghen boetscap
mi op dat ic weten mach wat
mi ontbreect. **D**ere ghi hebt
ghebroken mine banden di
sal ic offeren een offer des lo
ues ende ic sal inroepen dine
naem. **S**i moeten vlien
voerwaert van mi ende daer
en sel niet sijn die mijn ziel
vercrighen sel. **D**ere ick heb
totti gheroepen ic hebbe ghe
seit du biste mijn hopen en
mijn deel inden lande der le
uender. **M**aer mit mi een
teyken int goede op dat si

moeten werden gheconfust
 die mi haten want du here
 hebste mi gheholpen ende ghe
 troest. **G**lorie si den vader en
 de den sone ende den heilighen
 gheest. **A**lt was inden be
 ghinne ende nu ende altoes
 ende ewelike sonder eynde. *Amē.*

*Gen goet ghebet van onser
 lieuer vrouwen. .xx.*

O heilighe moeder gods
 maghet maria coninghinne
 ende vrouwe der enghelen. Ic
 gruetē di mitter seluer gruetē
 daer di gabriel mede gruetē

ende sprac west ghegruet voi
ghenaden die here is mitti
die heilighe gheest sal in di
comen ende die cracht des ouer
sten sal di om vaen ende dat
wt di gheboeren sal werden
sal heilich sijn ende heten die
sone gods. Ic bidde di bider
bliscap die du hadste in dier
nacht doe du dinen sone on
sen here ihesu xpriste sonder
wee ende toe doen enichs mā
nes voertbrochte dattu mi
wilde verblijden in allen mi
nen liden daer om o goedertie

ren maghet maria soe beueel
 ic mijn ziel lijf ende goet. En
 alle mijn saken in dijner tru-
 wer ghelouen ende bidde di
 oetmoedelic dat allulc vrede
 op mi moet sijn alst op di
 was doe du den waren god
 ende mensche dinen wtuerco-
 ren soen baerste ende ghif mi
 dat ic also versekert moet sijn
 van allen anrte mijner zie-
 len ende lichaems van qua-
 den tonghen van scanden de-
 ser werlt vander gadoet al-
 soe allen dinen onbesmette

maghedom van allen man
nen besloten was ende is. **O**
goedertieren maghet maria
wilt ontfanghen mijn ghebet
ende verlossen mi van alle
mijne vianden hande ende vā
allen vleyscheliken begheerte
van onreynē ghedachten en
de van ydelheit deser werlt op
dat ic ouermits dijne hulpe
ontgaen mach die ewighe
pine ende comen moet in dat
ewighe rijk sonder eynde. **Añ.**
**En goet ghebet van dinen
enghel.**

O Heilighe enghel mijns
 gods dien ic beuolen
 bin te bewaren ic bidde di dat
 tu mi mitter ghenaden des hei-
 lighen gheestes guedertierlic
 gheweerdighes te verlichten.
 ende van allen laghen des vi-
 ants in alre tijt sterkelic te
 verlossen. op dat ic mit dinen
 rade ende hulpe verdienen
 moet voert te gaen inden anxt
 gods ende inden weghe der
 duechden. ende dat ewighe le-
 uen besitten. *Ame. verlikel.*
 Glorioes scheinstu inden aen

lichte des heren daer om heeft
di aetheit aen ghedaen. *Coll.*

God ouermits welker god
liker voertienicheit den
menscheliken gheslachte die
hulpe der ouersten gheesten
heues ghegheuen te dienen.
ghif mi dat ic den enghel die
mi tot mijne bescermenisse
gheset is eeren moghe ende
mit synre bescermenisse altoes
werde bescermt. *Quermits on*
sen here ihesum xpm Amen.
Een goet ghebet van sun
te peter apostel.

Ante . **Oratio.**
 peter goede apostel ic son-
 dighe mensche bid di dattu mi
 onweerdighe helpen wiltte mit
 dynre bedinghe di bughe ic mi-
 ne kruceen om mine misdaden
 du goedertieren weerdighe di
 voer mi te bidden aen den he-
 re want die viant altoes waect
 op dat hi mi bedrieghe. **M**er
 dym heilich ghebet verdrue
 sinen toeganc ende wes in mi
 hulpe teghens des duuels aen-
 vechtinghe op dat mijn sijn-
 niet ghestoert en werde vande

quade ende gavan gode. O goe-
de herde peter ontfan goeder tier-
lic der bedelaer begheerten der
sonden slote ontbinde ont-
bint mitter macht die di ghe-
gheuen is ouermits welker
macht du slutes ende oplu-
kes alle menschen den hemel.

Oem *van lichte Agnet.*
bruyt xpi agnes ontfan-
ghet die crone die di die heer
bereit heuet in ewicheit *verlik.*
God coesse ende wtuercoesse
Ende doesse wonen in sinen
tabernakel. *Collect.*

God die ons huden ver-
 blides vander feesten dū-
 re heiligher ioncfrouwen lū-
 te agniete verleen goedertier-
 like dat wi gheholpen moete
 werden mit haren verdiente
 van wes exemplen der suuer-
 heit wi ghehedicht werden.

Quermits onsen here ihesu
 xpm Amen. *Dit ist beghin-
 ne vanden ewangelio dat
 sunte iohannes bescreuet In
 principio erat verbū et ver-*

Iden beghinne was dat
 woert ende dat woert was

bi gode ende god was dat woert.
Dat woert was inden beginne
bi gode alle dinc sijn ouermits
hem ghemaect. Ende sonder
hem en is niet ghemaect. Al
dat ghemaect is dat is in hem
een leuen ende dat leuen was
een licht der menschen ende dat
licht lichtet in die dwisternis
se ende die dwisternisse en be
grepens niet. Een mensche
wart ghelant van gode die
sijn naem was iohannes die
quam om te tughen als te
gheuen een tuuch vanden licht

te op dat alle menschen ouer-
mits hem gheloueden iohan-
nes en was dat licht niet mer
hi was om te gheuen een tuch
vanden lichte dat was een waer
licht dat alle menschen verlich
die in die werlt comen. Ende die
werlt is ouermits hem ghema-
ket. Ende die werlt en kendes
niet hi quam in sijn eyghen
ende die sine ontfanghes niet.
Mer alle die ghene die hem ont-
fanghen en in hem ghelouen
die gaf hi macht kinder gods
te werden. Die niet wten bloede

nach wt willen des vleyschs noch
wt willen enichs mans. Mer
wt gode ghebooren sijn. Ende
dat woert is vleysch gheworde
ende heeft in ons ghewoent.

Ende wi hebben ghesien sine
glorie als glorie des een ghebo
ren soens wten vader vol godli
ker ghenaden ende waerheiden.

Gode segghen wi danc bi den
woerden des heilighen ewan
gely moeten gheleesthet wer
den al onse sonden. Amen. *x. l.*

Die milde maghet maria
moet ons ghebenediē mit

horen lieuen kinde Amen. **kathe**

Weset ghegruet seer blenc **ryn.**

Wkende margarite weset ge
gruet blienckende scoen rose hei
lighe martelersche wtuercore
bruyt xpi kyssche ioncfrouwe
katherina weset mi eene starc
ke hulpsster ene ghedienstige
troestersche een recht leydersche
des weghes weset mi een bescer
minge een troest in desen dale
der onsalicheit gheuet hulpe
den onsalighen inder vren des
vreden doets op dat wi ouermits
uwen verdienste ende baderue

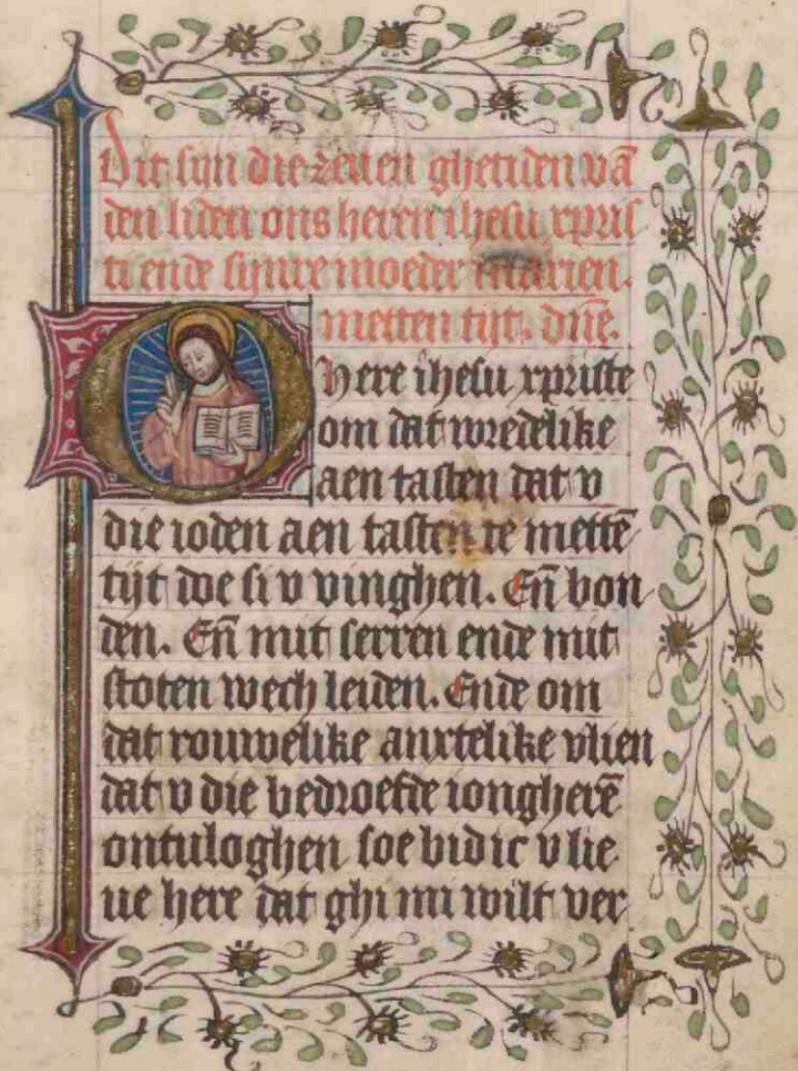
moete ontgaen der pine en co
me totte vroude des paradys. *vii.*

Bidt voer ons goddienstige ka
therina dat wi weerdich werde
der belosten xpi. *Collect.*

God die moyses die ewe ga
ueste in dat hoghste des
berghes synai ende inden selue
berghen dat lichaem der heiliger
katherine wonderlic ouermits
dinen heilighen engel heuest be
grauen wi bidde di ghit dat wi
vermits hoerre verdienste en be
te verdienē te come totte berge
xpi. ouermits ote he ihu xpi. *Añ.*

Dit sijn die zeuen ghetiden vā
den liden ons heeren ihesu xpul
ti ende sijner moeder marien.

metten tyt. die.

O here ihesu xpulste
om dat wredelike
aen tasten dat v
die ioden aen tasten te mette
tyt doe si v vinghen. En bon
den. En mit serren ende mit
stoten wech leiden. Ende om
dat rouwelike anxtelike vlien
dat v die bedroefde ionghere
ontuloghen soe bidic v lie
ue here dat ghi mi wilt ver

gheuen dat menichfoudighe
ontulien dat ic in minen son
den v ontuloghen bin. En dat
ic voert meer moet warden
gheuanghe ghebonden ghe
wont van inder minen daer
ic in leuen ende in steruen
moet Amen.

Maria weerde moeder
ons heren ihesu xpi om
die rouwelike boetscap die v
quam vander vanghenisse
uwes liefs kintts bi den apos
tolen die tot v quamen. Roe
pende. Ende screyende. Ende

seiden. **O** alre liefste vrouwe
 moeder ons heren ihesu xpus
 ti wven heuen sone en ons
 meester is gheuanghen. Ende
 wi en weten leider niet waer
 hi gheleit is weder hi leuet dan
 hi doet is of hoe dattet mit he
 staet. **O** weerde sterre suete
 maria moeder ende maghet
 om den onsprekeliken rouwe.
Daer v oetmoedighe reyne
 herte doe mede ghewont was.
 helpet mi moeder der ontferm
 herticheit dat ic die vange
 nis ons heren ihesu xpi. **En**

uwen rouwe in minre her
ten mit allulken rouwe dra
ghen moet dat ghi mi voer
die ewighe vanghemisse be
scermen moet ende voer den
ewighen rouwe Amen.

Here ihesu xpe om dat eni
ghe welen dat ghi waert
onder alle die woluen. Soe
bid ic v lieue heer dat ghi mi
mit v in uwer passien wilt
verenighen die si v inder nacht
deden. Mit spotten. Mit spuen.
Mit slaen. Mit gheselen.
Ende mit walschen oerdelen.

Die si ouer v gauen. En ghe
 uet mi mede here uwer groter
 pinen des daghes ende des nach
 tes also te gheidencken in mijn
 re herte dat ghi mi in uwer
 ontfermicheit nimmermeer
 en moet vergheten Amen.

O here ihesu xriste om
 dat wtleiden datmen v
 des morghens leide voert ghe
 recht. Ende om dat rouweli
 ke aensien dat v salighe moe
 der v daer aensach alsoe mis
 maect en bespoghen. Ende
 doe ghi die reyne maghet al

soe bedroeuuet weder aen saget
Soe bid ic v lieue heer dat ic
dat rouwelike onder sien mit
ten oghen der herten alsoe sien
moet. Dat ic mit v ghebene
dide moeder ewelike moet sijn
ende louen daer ghi mitten
vader ende mitten heiligen
gheest een here ende een god
die leuet ende regniert inder
werlt alle der werelden. Amē.

O here ihesu xpe om dat v
presenteren dat ghi te me.
prijn tijt waert ghepresen
teert voer pylatus. Ende om

dat besculdighen dat si v daer
 mit loghen ende mit valsche
 redenen besculdichten. Ende
 om dat hals slaen en dat be
 spotten ende die grote pine
 die si v daer deden. Soe bid ic v
 lieue here dat ic mit uwer
 passien altoes moet sijn ghe
 wapent ende alle mine vian
 de crachtelic moet verwinne
O here ihesu **Amen**
 xpe om dat seyden dat
 pylatus v tot herodes sende
 die langhe tyt begheert had
 de teyken van v te sien daer

ghi voer stont als een sachtmoed
dicht lam. Ende niet en sprac.
Ende v daer bespotten mit enē
witten cleid daer hi v mede we
der sende tot pylatus in gro
ter versmaetheit. Soe bid ic
v lieue heer dat ghi mi wilt
gheuen mi seluen te versma
den ende te verwerpen. In
waer oetmoedicheit op dat
ic mit v werde verheuen. In
der ewigher hoetheit Amen.

O here ihesu *Tercie.*
xpiste om dat purpur
cleid dat si v aen toghen voer

pylatus te tercie tyt. Ende om
 scerpe doernen crone die si op
 v coninclike hoeft setten die si
 v daer in sloeghē daer si v soe
 seere wonden dat v preciose bloet
 seech ouer v suete aensicht. Soe
 bid ic v lieue here dat ghi mi
 wilt gheuen in mijnre herte
 te draghen v lieue wonden en
 die crone van doerne. Ende
 na desen ellende v moet sien
 draghen die crone der ewiger
 glorien. Amen.

O here ihesu xriste om
 die scerpe banden daer si v doe

mede aen die calūme bonden.
Ende om die menichfoudighe
slaghen die si v sloeghen. Ende
om die rot stortinghe uwes
waerden dueren bloedes. Soe
bid ic v lieue heer dat mijn her
te van sonde rouwe minne
sonden ende van mede liden
uwer bloedigher slaghen al
soe bloeden moet datter mine
Ziele in moet werden ghedoep
ende van allen vleckē gherey
nicht Amer.

O here ihesu xriste om
dat oerdelen ende verdoemē

dat si v veroordelen en verdoem
den totter doet. **S**oe bid ic v lie
ue here dat ic mi seluen alsoe
oerdelen moet dat mi mine
sonden voer v niet en verdoe
men. **E**nde om dat swaer hout
des cruces daer si v toe dwon
ghen te draghen opten berch
van caluarien dat ghi ont
finct als een sachtmoedich
lam sonder weder spreken.
Soe gheuet mi lieue coninc
dat ic een cruce der penitencie
draghen moet tot mynre doet.
Ende ic inden daghe mijns

oerdelis mit den zalighen den ewi-
ghen doet ontflien moet. En
dat ewighe leuen dat ghi seluer
lyt ghebruken moet. Amen.

O here ihesu xpriste **Sext**
Om die grote pine **tijt.**
dien ghi leet te sext tijt. Doe
ghi op den berch van caluarie
waert ghecomen mit grote
wee. daer si v clederen wt togen
die in urwen bloedighen won-
den waren ghehelt daer ghi
doe stont mit groter scaemte
voer alle die ioden mit uwē
coninckliken armen daer wt

205
gherec aen den cruce. En uwe
ghebenedide handen daer aen
hadden ghebonden ende mit
naghelen doer slaghen. daer
ghi die smertelike wonden
of ontfinct. Soe bidic v lieue
heer dat ghi al dat van mi
trecken wilt dat di aen mi
mishaget. ende wilt mi ver
gheuen dat ic also dicke van
v ghesceiden hebbe gheweest.

O here ihesu xriste om
die mynne die v daer toe
dwaent dat ghi v toergaende
wonden in uwen ghebenedi

den lichame ontfenct. Ende dat
vanden nedersten uwer voete
tot uwer swaerde toe niet ge
founts en was ghebleuen dat
noch sin noch lit in v en was.
ten boelde die passie ende die
martel. Soe bid ic v lieue he
re dat ghi uwe martelie en
uwe passie ende uwen duere
doet mit uwen milden bloede
wilt scriven in mijne herte
ende in mijne zielen dat ic
des nimmermeer en moet ver
gheten v te dancken Amen.

Here ihesu xriste om

dat rouwelike staen dat onse
wouwe uwe lieue moeder mit
haren susteren maria magda
lena ende mitten dochteren vā
iherusalem die v quamen
te dienen bi den cruce. Si ston
den doe si v saghen ant cruce
hanghē in soe groter moet.
soe bid ic v wel lieue heer dat
ic mit kwisscher herten moet
bi v staen en trouweliken v
daer dienen moet daer ghi
mitten vader ende mitten
heilighen gheest een heer en
een god die leuet ende regt

niert ewelike Amen. *Noen tyt.*

O here ihesu xristte om den
verweenden sancck die ghi
te noen tyt songhet onder den
doerne opten boem des cruces
daer ghi also lude riepēt dat
alle die werlt die stene ontwe
spronghen die toden op stonde
uten graue die sonne haer sci
nen liet daer ghi van minnen
doet bleeff. Soe bid ic v lieue
here dat ghi mi gheuet dat ic
v lude roepen ende uwe ellen
dich steruen van minen. In
mijnre herten alsoe draghen

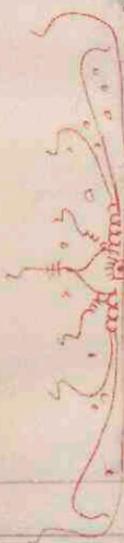
moet. Ende tot v roepen dat
 ghi in mi doden moet alle dat
 in mi teghen v leuet. Amen.

O here ihesu xpriste om
 dat ontferminghe woert
 dat ghi spraket doe ghi seit.
 Vader vergheuet hem dit wāt
 si en weten niet wat si doen.
 Soe bid ic v lieue here dat ic om
 v moet vergheuen al dat mi
 is misdaen ende ic mit reynre
 herren moet spreken. Vader
 vergheuet hem allen die mi

O ye misdaen hebben. Amen.
 here ihesu xpriste om

dat overuloeyende ghenadige
woert dat ghi spraket doe ghi
hem toe seydet huden suldi
mit mi wesen int paradys.

Soe gheuet mi lieue heer een
paradys des vreden in mijnre
herten dat ic na desen leuen dat
ghi selue sijt ewelike ghebru-
ken moet Amen.

O here ihesu xriste om
dat minlike beuelen
dat ghi sunte iohan uwer lie-
uer moeder beualet daer hi
den edelen dueren scat waer-
teliken in sijne hoeden nam.

Soe bid ic v lieue here dat on-
 se lieue suete vrouwe ende sun-
 te iohan die twe ioncfrouwen
 In alle mine noden mi behoe-
 ten moeten. Ende in die vre
 minne doet mit ontfermiche-
 den mijns ghedencken moe-

Oten Amen.

Here ihesu xriste om dat
 ellendich roepen dattu mit
 heestcher stemmen riepes aen
 den cruce doe du seides mijn
 god mijn god waer hebdi mi
 ghelaten. Soe bid ic v lieue
 heer dat ghi mi moet zien om

mine sonden also ghelaten.
van minen dat ic mi in allen
dinghen mit oetmoedichete
verduldelic onder uwen heili
ghen wille laten moet. Amen.

O here ihesu xpriste om
dien dorste die v dorste en
om den bitteren dranc die si
uwen monde gauen te sma
ken. Soe bid ic v lieue heer
dat ic soe bitterliken smaken
moet daer ic mede van v ghescei
den hebbe op dat ghi mijns
ontfermen moet. Ende mi dor
stende moet werden here na v

te kennen. te minnen te danckē.

Ende te louen inder tijt ende in

Oder ewicheit Amen.

Here ihesu xriste om dat
mūlike woert dat ghi spract.

Doe ghi seit het is al volbract.

Daer ic versta dat die prophe
ten van v ghesproken hadden.

Ende ghescreuen dat is veruult
soe bid ic v lieue here dat ghi

al dat van mi ghebrekēt veruol
len wilt mit uwer ghenaden

O here ihesu xpe Amen.

Om uwe veruende siel
die ghi beuaelt inden handē

uwes vaders. doe ghi seydet.
vader in wven handen beue
le ic minen gheest. Soe bid
ic v lieue here dat ic bi uwer
duecht mine ziele bereiden
moet ende in die vre minne
doet mit reynre herten ende
mit waren monde spreken
moet. vader in wven hande
beueel ic minen gheest. **vel**

O here ihesu xpe **per tyt**
om den groten rouwe
die uwe ghebenedide
moeder had te vespertyt doe
ghi vanden cruce wort ghe

210
nomen. doe si bloedich wart
van uwen ghebenediden bloe
de. Ende ghi nat wart van
haren milden tranen. doe
ghi haer alsoe doet ende alsoe
mismaect wort ghegheuen
in haren armen. Soe bid
ic v lieue here dat ghi mi
wilt gheuen uwe tormente
like pine. Ende den onspreke
liken rouwe marien uwer
saligher moeder in mijnre
herten alsoe te draghen mit
alsoe groten rouwe dat ic
in die vre mijnre doet van

v niet ghesceyden en moet wer

den. Amen.

O here ihesu xpriste om dien
rouwe die maria magdalena
maria salome maria iacobe.
Ende iohannes ewangelista
hadden doe si saghen haren
lieuen here steruen aen den
cruce. Ende uwe salighe moe
der also bedroeuert. Ende om
dat rouwelike bliuen dat si
bi v bleuen totter doet toe om
v te dienen na uwer doet.
Ende uwe ghebenedide moe
der. Soe gheuet mi lieue heer

dat ic haer noetvolgher moet
 wesen al bin ics onweerdich.
 Dat ic dat mit begheerlicher
 herten sien moet dat si saghen
 beide mit oghen en mit herte.
 Ende na desen leuen v ghebene
 dide heer mitter sueter scaren
 eweliken sien moet ende louen

moet *Ame. Compl.*

O here ihesu xpriste
 om den groten rou-
 we die maria uwe lieue moe-
 der te compleet hadde doe ghi
 mit uwen ghebenediden won-
 den in dat graft wort gheleit

Daer doe haer oetmoedighe
reyne herte also bedroeuert was.
Soe bid ic v lieue here dat ic
dat liden uwer lieuer moeder
ende uwer bitterre passien in
mijnre herten draghen moet
ende dat ghi mi daer een graff
in wilt maken daer ic v bloe-
dighe wonden in grauen moet
totten eynde mijns ellendigen

O lieuens Amen.

Here ihesu xriste om
dat ellendich screyen dat die
waerde claer sterre maria-
uwe lieue moeder ende ons

Suete vrouwe mitter heiliger
bedroeftier scaren des auonts
sciden ende quamen binnen
iherusalem. Ende om den bit
teren rouwe die onse vrouwe
doe had in haerre herten daer
si doe weende ende kermde uwe
passie ende uwen dueren doet.
Soe bid ic v lieue here dat ic
uwe passie ende uwen dueren
doet ende alle uwe lyden dat
ghi mildelyc ende oetmoedelic
om allen menschen wille ghe
leden hebbet mit also groten
rouwe mijnre herten in mi

beuoelen moet dat ghi inder
lester vre minne doet mijns
niet vergheten en moet noch
en wilt. Ende wilt mi voeren
inder ewigher bliscap daer ghi
mi toe ghecoft hebt. Daer ghi
mitten vader ende mitten hei
lighen. Een god ende een heer
die leuet ende regniert **Ame**.

Benedien wi den heer. Gode
segghen wi danc. lof ende eer.

Alle ghelouighe zielen moe
ten rusten in vreden **Amen**.

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

111

x 215B

